

การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน
อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรมและการออกแบบ

มิถุนายน 2555

การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นผ้าทอพื้นเมืองไทยวน
อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรมและการออกแบบ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทวน
อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรมและการออกแบบ

มิถุนายน 2555

ชมพูนุช ลามเกิด. (2555). *การศึกษาและพัฒนากระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง อำเภอ สลําพัง*
จังหวัดสระบุรี. ปริญญาโท ศป.ม. (นวัตกรรมการออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผศ.ดร.วิเทพ มุสิกะปาน ,
ดร.กรรณ คําสุข.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวน
อำเภอสลําพัง จังหวัดสระบุรี โดยใช้หลักเกณฑ์การออกแบบ ด้านกายภาพ ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอย
ด้วยวิธีการนำวัสดุผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง จังหวัดสระบุรี อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น
มาออกแบบในทางกราฟฟิคให้เกิดรูปแบบ ใหม่ นำมาพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าทอ
พื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง จังหวัดสระบุรี จำนวน 20 แบบ และคัดเลือก 10 แบบ โดย ผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อสร้างเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนสำรวจความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค
จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง
จังหวัดสระบุรี กลุ่มผู้บริโภคให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และผลการวิจัยนี้สามารถเป็น แนวทาง
และเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบกระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง
จังหวัดสระบุรีต่อการพัฒนารูปแบบและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าทอ พื้นเมืองไทยวน

ผลการประเมินผลิตภัณฑ์โดยรวม ของการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้น
จากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง จังหวัดสระบุรี ด้านพึงพอใจผู้บริโภคจำนวน 100 คน
ในต้นแบบ กระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง จังหวัดสระบุรี จำนวน 10 แบบ
โดยใช้หลักเกณฑ์การออกแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ และความสวยงาม ผลการวิจัย
พบว่ามูลค่าทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ สรุปภาพรวมการประเมินความพึงพอใจ
ผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนอำเภอสลําพัง จังหวัดสระบุรี ผู้บริโภคมีความพึงพอใจ
อยู่ในเกณฑ์ดี และผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางและเป็น ประโยชน์ในการพัฒนา
รูปแบบกระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสลําพัง จังหวัด สระบุรี ต่อการพัฒนารูปแบบ
และสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้น

A STUDY AND DEVELOPMENT PRODUCT OF BAGS FROM WOVEN FABRIC
THAI - YUAN SAOHAI DISTRICT, SARABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
CHOMPOONUCH LARPKERD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Design Innovation
at Srinakharinwirot University
June 2012

Chompoonuch Larperd. (2012). *A Study and Development Product of Bags From Woven Fabric Thai-Yuan Saohai District, Saraburi Province* . M.F.A. (Design Innovation). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Ravitep Musikapan. Dr. Koraklod Kumsook.

This research was to develop bags from woven fabric Thai-yuan Saohai District, Saraburi Province based on the design principles of physical, beauty and utility using its local identity of woven fabric of Thai-yuan Saohai District, Saraburi Province to be graphically designed for 20 new designs and 10 designs were selected by experts in order to create the bag prototypes and 100 consumers were surveyed on their satisfaction of the designed bags. Results showed that bags from woven fabric of the Thai-yuan from Saohai District, Saraburi Province were at high level of satisfaction. And the findings could be as guide and very useful for its development, designs and value-added.

Overall evaluations of the 10 prototype bag products from 100 respondents based on design, physical utility and beauty .The findings is possible to be as guide for the benefit of develop bags from woven fabric Thai-yuan Saohai District, Saraburi Province or its designs and its values-added.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ศึกษาและพัฒนากระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี
ของ
ชมพูนุช ลากเกิด

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรมและการออกแบบ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์
.....ประธาน ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเทพ มุสิกะปาน) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์)

.....กรรมการ กรรมการ
(ดร.กรกมล คำสุข) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิตวิชาเอกนวัตกรรม การออกแบบที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าตลอดจน คณาจารย์ทั้งอดีตและปัจจุบันที่ประสานวิชาความรู้อันเป็นฐานที่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ ในทุกๆ ด้าน บุคคลหลายท่านที่จะได้กล่าวถึงในที่นี้คือ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนารถ เลิศไพโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสาขา นวัตกรรมและการออกแบบ ยศไกร ในการชี้แนะให้ความรู้ ให้คำปรึกษาในทุกๆ ด้าน

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.วิเทพ มุสิกะปาน ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ดร.กรกมล คำสุข กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ตลอดจนให้การสนับสนุนเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คอยช่วยให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สวรรยา จอมเทพมาลา คุณธิดา เขตสันติ คุณสรศักดิ์ ประเสริฐสม ในการให้ความอนุเคราะห์ชี้แนะข้อมูลและให้คำปรึกษาในฐานะผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับออกแบบ การทำต้นแบบ และการผลิตกระเป๋ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสมาชิกทุกท่านของกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ในการอนุเคราะห์ให้ข้อมูลและเป็นจุดเริ่มต้นในการทำวิจัย ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณฐานวัฒน์ โรจน์ธีรนนท์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้านของการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีส่วนร่วมทุกท่าน ทั้งครอบครัว รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อน ๆ สาขาวิชานวัตกรรมและการออกแบบที่คอยผลักดัน ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน จนเกิดเป็นการศึกษาและพัฒนาการออกแบบกระเป๋จากผ้าพื้นเมืองไทยวน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เล่มนี้

ชมพูนุช ลาภเกิด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
กลุ่มตัวอย่าง.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
สมมติฐานในการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี	9
ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี.....	14
ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า.....	29
ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคกับการออกแบบ	48
สีในการออกแบบ	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	64
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	64
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	100
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า	100
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	100
อภิปรายผล	103
ข้อเสนอแนะ	105
ภาคผนวก	110
ประวัติย่อผู้วิจัย	144

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกระเป๋ากจากผู้ผลิตกระเป๋ากจำนวน 3 ราย.....	72
2 ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามประชากรศาสตร์จากกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋าก.....	73
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋าก จำนวน 100 ชุด.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในรูปแบบลายจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน.....	78
5 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากถือ แบบ A.....	79
6 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากถือ แบบ B	80
7 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากถือ แบบ C.....	81
8 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากถือ แบบ D.....	83
9 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากถือ แบบ E	84
10 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากสะพาย แบบ A.....	85
11 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากสะพายแบบ B.....	87
12 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากสะพาย แบบ C	88
13 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากสะพายแบบ D	89
14 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋ากสะพายแบบ E.....	91
15 การวิเคราะห์ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน	92
16 การวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน.....	94
17 ประเมินประสิทธิภาพที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จากผู้บริโภคจำนวน 100 คน	97
18 สรุปความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อกระเป๋ากถือและกระเป๋ากสะพาย เรียงตามลำดับ 3 ระดับ	99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิด.....	7
2 พื้นที่การปกครองในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี	10
3 แผนที่จังหวัดสระบุรี	10
4 การแต่งกายของหญิงไทยวน.....	12
5 การแต่งกายของหญิงไทยวนและหญิงไทยภาคกลาง	12
6 ภาพถ่ายเก่าการแต่งกายหญิงไทยวนเสนาให้.....	13
7 ชาวไทยวน อำเภอเสนาให้ สักที่ขา นุ่งผ้าขาวม้า.....	13
8 การแต่งกายยังคงอนุรักษ์ไว้ในปัจจุบัน.....	14
9 กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล	15
10 ศูนย์ทอผ้าไทยวย กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล.....	15
11 รูปแบบการทอผ้าของกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล	16
12 ย่ามถุงชีว ย่ามถุงดำด้าน ย่ามถุงมุก ย่ามถุงเก็บ	19
13 ไถ่ (ถุงผ้า)	19
14 ร้อม (หมวกเด็ก)	20
15 ผ้าสไบและผ้าปรกหัวนา.....	20
16 ชิ่นขาวเหนือ (ขาวเหนือ)หรือชิ่นสามแถว.....	21
17 ชิ่นไกลีต่างๆ	21
18 ชิ่นเก็บ	22
19 ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน	22
20 เครื่องกรอผ้า ทำจากวัสดุตามธรรมชาติ.....	26
21 ชุก ใช้พันเส้นด้ายเพื่อจัดระเบียบ.....	26
22 ใบประดิษฐ์ กระสวย หลอดด้ายพุ่ง.....	27
23 กี่สำหรับทอผ้าพื้นเมืองไทยวน.....	27
24 รูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าดั้งเดิม สีนีนาก เลศไพรวัน (2549)	44
25 วัฏจักรผลิตภัณฑ์.....	53
26 การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าถึง-เข้าใจ-พัฒนา ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมถึงกระบวนการพัฒนาที่สำคัญยิ่ง ในสายพระเนตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ การพัฒนาคน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรล้ำค่า ของประเทศ ทรงมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อให้คนยากจนพอมีพอกิน และสามารถช่วยตัวเองได้อย่างแท้จริง รวมถึงโครงสร้างการผลิต วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี วิถีคิดและจิตสำนึกที่จะนำไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืนได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 เน้น การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2554.ออนไลน์) ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 และการส่งเสริมสนับสนุน กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นภาครัฐได้มีการสนับสนุนชุมชนให้เกิดขึ้นหลายด้าน สิ่งหนึ่งที่ประสบความสำเร็จก็คือสินค้าภูมิปัญญาไทย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองก็เป็นหนึ่งทางเลือกที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือกลุ่มแม่บ้านโดยมีวิสัยทัศน์ที่ว่า “ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเอง สร้างรายได้และคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดในภาคกลางของประเทศไทย นับเป็นเสมือนด่านผ่านระหว่าง ภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และพรั่งพร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวมากมาย มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ได้แก่ ตอนเหนือติดจังหวัดลพบุรี ทางตะวันออกติดนครราชสีมา ทางใต้ ติดกับนครนายก ปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา ส่วนทางตะวันตกติดกับพระนครศรีอยุธยา และ ลพบุรี มีคำขวัญประจำจังหวัด ว่า “พระพุทธบาทสูงค่า เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ฐานผลิตอุตสาหกรรม เกษตรนำล้ำแหล่งเที่ยว หนึ่งเดียวกะหรี่ปั๊บนมดี ประเพณีตักบาตรดอกไม้งาม เหลืองอร่ามทุ่งทานตะวัน ลือลั่นเมืองชุมทาง” อำเภอเสาไห้ เป็นอำเภอในจังหวัดสระบุรี ที่อยู่ใกล้อำเภอเมือง สระบุรีมากที่สุด เลื่องชื่อในด้านประเพณีการแข่งขันเรือยาว ผ้าทอ และข้าวสาร ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2437 เดิมเป็นตัวเมืองสระบุรี ปัจจุบันเป็นตำบลเมืองเก่า มีตำนานเล่าว่าชื่ออำเภอนี้ได้มาจากตำนาน แม่นางตะเคียนเสาร้องให้ซึ่งเป็นเสาศักดิ์สิทธิ์คูเมืองเสาให้ ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดสูง ในอำเภอ เสาไห้ ในท้องที่อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นอำเภอที่มีคน “ไทยวน” มากเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด ตำบลต้นตาลและตำบลท่า

ช้างเป็นตำบลหนึ่งที่เรียกตนเองว่า “ไทยวน” ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรม ประเพณีแบบล้านนา เช่น ภาษาพูด การแต่งกาย การทำบุญตามประเพณีแบบล้านนา เช่น ประเพณี สลากภัต การประกอบอาชีพของชาวไทยยวนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา รับจ้าง ค้าขาย และมีอาชีพเสริมหลังการทำนา คือ การทอผ้า (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเสาให้ จังหวัดสระบุรี. 2554) มีจัดกลุ่มทอผ้าสตรีตำบลต้นตาล กลุ่มสตรีทอผ้าตำบลท่าช้าง ณ วัดต้นตาล มีวัดเขาแก้ว ราชวรมหาวิหารสร้างโดยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และตรงข้ามวัด จะมีศูนย์วัฒนธรรมประจำตำบลต้นตาล ซึ่งมีลักษณะเป็นบ้านทรงไทยติดริมแม่น้ำ เป็นหมู่บ้าน ของชาวไทยวน มีคำขวัญประจำตำบลว่า "ถิ่นบ้านไทยวน ผ้าทอล้วนหลากสี ดวงมณีวัดเขาแก้ว ตั้งติดแนวป่าสัก อนุรักษ์วัฒนธรรม" (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี.2554. ออนไลน์) วิถีชีวิตชุมชนที่เรียก ตัวเองว่า คนไทยวน ในอำเภอเสาให้ จังหวัดสระบุรี นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจากอดีตที่ยังคง สืบทอดและรักษาไว้เห็นได้จากผลงานหัตถกรรมพื้นบ้านพื้นเมืองที่เปี่ยมด้วยคุณค่า ทั้งในด้านรูปแบบ ทั้งงดงาม วิธีการทอที่ละเอียด ประณีต ซับซ้อน สะท้อนความเป็นมาความสัมพันธ์และวิถีชีวิต ของกลุ่มชนผู้ผลิตและผู้ใช้นั้น ๆ (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนกุล และ แพทรีเซีย ซีสแมน. 2530: คำนำ) ศิลปะการทอผ้าของชุมชนนับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม การทอผ้าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มี คุณค่าของไทย เป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีอยู่ทุกภาค สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาจนถึงปัจจุบัน การทอผ้าเป็นสิ่งสะท้อนถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะ การทอผ้าเริ่มจากเพื่อสนองปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อชีวิตมาจนเป็นงานศิลปศิลป์ที่มีคุณค่ามากกว่า ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มหรือเครื่องใช้ในครัวเรือน ในอดีตหญิงชาวไทยวนเตรียมเส้นด้าย และทอผ้า ด้วยตนเอง นับแต่การเริ่มขั้นตอนการปลูกฝ้าย การอ้วฝ้าย ไปจนถึงการทอเป็นผืนผ้า เครื่องมือ ในการเตรียมเส้นด้ายยังคงพอหาได้เครื่องมือบางชิ้นมีการสลักตกแต่งลวดลายอย่างสวยงาม แต่ใน ปัจจุบันจะใช้เส้นด้ายที่ซื้อสำเร็จจากโรงงานเรียกว่า เส้นใยประดิษฐ์ หรือเส้นไหมประดิษฐ์ สำหรับ กี่ทอผ้าที่ชาวไทยวนใช้ทอผ้า คือ กี่พื้นเมือง ซึ่งในปัจจุบันมีเหลือเพียงไม่กี่หลัง ปัจจุบันส่วนใหญ่ จะเลือกใช้กี่กระตุกแทนกี่พื้นเมืองแบบดั้งเดิม การทอผ้าของหญิงชาวไทยวนมีความสำคัญมาตั้งแต่ อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทอเพื่อใช้สำหรับนุ่งห่ม ปกปิดร่างกายเพื่อกันความร้อนหนาว ต่อมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ หลากรูปแบบ ในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอกำลังเป็นที่นิยมกัน อย่างแพร่หลายไปทั่วประเทศ และการทอผ้าพื้นเมืองมีลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นในแต่ ละภาคของประเทศไทย ซึ่งมีการทอผ้าด้วยเทคนิควิธีการที่แตกต่างกันไป บางท้องถิ่นใช้การเลียนแบบ จากคนรุ่นเก่า บางท้องถิ่นเกิดจากการสืบค้นและพัฒนาให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จึงทำให้ การทอผ้าในแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะลวดลาย การใช้ อุปกรณ์และวัสดุในการทอแตกต่างกันไปตาม สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ จึงทำให้เกิด การพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ เกิดเทคนิค การทอผ้าที่หลากหลายมากขึ้นการผลิตผ้าทอของชาวไทยวน

ตำบลต้นตาลและตำบลท่าช้าง อำเภอ เสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นผู้หญิงที่มีเชื้อสายเป็นชาวไทยวน ซึ่งได้รับความรู้ด้านการทอผ้าพื้นเมือง จากแม่ญาติพี่น้องและผู้สูงอายุที่เป็นบรรพบุรุษ ที่มีความรู้ด้านการทอผ้ายกมุกในท้องถิ่นถ่ายทอด การทอผ้าสืบต่อกันมา หญิงชาวไทยวนที่ทอผ้ายกมุกได้จะมีความรู้ความสามารถในการทอผ้าได้ทุก ประเภท เพราะการทอยกมุกจัดเป็นการทอที่ยากจึงมักเกิดจากการทอผ้าชนิดอื่นๆ ได้แล้วจึงหัด ทอยกมุกเพื่อพัฒนาฝีมือของตนเองขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง (ประจักษ์ ภูมินา. 2553: 86) การทอผ้ายกมุก เกิดจากการที่สตรีชาวไทยวนที่ทอผ้าเป็นได้ทอผ้าไว้ใช้เองในครัวเรือน ต่อมาเมื่อมีผู้มาซื้อเพราะเห็นว่า สวยงามจึงมีการทอเพื่อขายเกิดขึ้น และเมื่อขายได้มาก ๆ จึงรวมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งมีจุดประสงค์ เพื่อรักษาเอกลักษณ์ในการทอผ้า และเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ส่วนผ้าทอยกมุกเป็นผ้าทอ ที่ทอยากและมีผู้ทอได้น้อยแต่การจำหน่ายจะได้ราคาสูงกว่าผ้าทอธรรมดา จึงมีกลุ่มสตรีชาวไทยวน ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้การทอผ้าแบบยกมุกมาร่วมกันทอ มีการทอตั้งแต่ 2-12 ตะกอ (เขา) ซึ่งมี ลวดลายเป็นเอกลักษณ์หลายลวดลายถอดแบบมาจากของเดิม ส่วนใหญ่เป็นการทอผ้าชิ้นและยาว ลักษณะลวดลายของผ้าทอเป็นลวดลายที่เรียงต่อกันเป็นแถวเหมือนสร้อยไข่มุก ลวดลายของผ้าทอ จะตั้งชื่อลายตามลักษณะของลวดลายที่พบเห็นจากพืชและสัตว์ เป็นการทอที่ใช้ผสมกันระหว่างลาย หลักและลายประกอบ เช่น ลายดอกพิกุล ลายสร้อยเส้า ลายลูกแก้ว ลายไข่มุก มุม ลายหยัก ลายไม้เลื้อย ลายดอกจิก ลายเม็ดพริกไทย ลายเส้นขอบเล็ก ลายเส้นขอบใหญ่ ลายเม็ดแถวใหญ่ ลายเม็ดแถวเล็ก ลายปัก ลายสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ลายหกเหลี่ยม ลายกากบาท ลายขีด การใช้สีจะใช้สีของด้ายที่ใช้ทอพื้นผ้ากับสีของด้ายที่ใช้ทอเป็นดอกแตกต่างกันและใช้สีอย่างหลากหลาย เช่น การใช้สีตามวรรณะ ระหว่างวรรณะร้อน วรรณะเย็น หรือการผสมกันทั้งสองวรรณะ สีสามเส้น และสีกลมกลืน เป็นการที่ใช้สีเข้มอ่อนลงในลวดลายผืนเดียวกัน

จากการสำรวจผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทยวนที่ผลิตขึ้น การผลิตยังคงการทอผ้าเอกลักษณ์ลายโบราณ แต่ผลิตภัณฑ์จะเป็นลักษณะของผ้าชิ้น ยามหรือถุง สไบ ผ้าแถบริ้ว ผ้าขาวม้า ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้า และเสื้อสตรีสำเร็จรูป ปัญหา คือ รูปแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ที่ไม่ตรงกลับความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนารูปแบบไม่สะดวกตา จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์ตรงกับ ความต้องการของผู้บริโภค และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า ที่ได้จากการพัฒนารูปแบบกระเป๋า จากผ้าทอพื้นเมือง อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี สีนินาถ เลิศไพโรจน์ (2549). กล่าวถึงแนวโน้ม ความนิยมในการเลือกใช้รูปแบบกระเป๋าหนังของสตรีนักธุรกิจไทย ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น ด้าน รูปแบบและค่านิยม ของนักธุรกิจไทยมีความเห็นในการพัฒนากระเป๋าดราสินค้าไทยให้ทัดเทียมกับต่างประเทศว่าการสร้างตราสินค้าเป็นเรื่องสำคัญ รูปแบบและฝีมือด้านการออกแบบของคนไทยเป็นที่ยอมรับอยู่แล้ว การสร้างความเข้าใจและการเน้นที่มา แรงบันดาลใจในการออกแบบจะทำให้เพิ่มมูลค่าสินค้าได้ ราคาไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญในการเลือกซื้อ หากมีความคงทนวัสดุดี ฝีมือเย็บและการต่อเชื่อมประณีตจะทำให้ใช้ได้ยาวนาน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี ให้เกิดต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋ากประเภทกระเป๋ากถือและกระเป๋ากสะพายจากผ้าทอไทยวนที่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ลายผ้าโบราณให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ในด้านรูปแบบและการนำไปใช้ประโยชน์ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัย จะนำมาทำให้เกิดเป็นที่มาของการวิจัยและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน แต่ยังคงไว้ในด้านลวดลายเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เป็นการพัฒนาโดยชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเลือกและตัดสินใจ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าก ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค วัย ทำงาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้แก่ สินค้า

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนารูปแบบกระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า

ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี โดยใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยมุ่งความสวยงาม ขนาด สีลวดลาย และประโยชน์ใช้สอยเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ โดยมีกระบวนการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทางด้านวัสดุ หลักการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอ เส้าให้ จังหวัดสระบุรี

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอ เส้าให้ จังหวัดสระบุรีเพื่อพัฒนา

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ได้แก่ กลุ่มสตรีทอผ้า ตำบลต้นตาล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 รูปแบบของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 ขนาด สัดส่วน และประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสาน

1.1.2 หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ ด้านกายภาพและด้านความงาม

1.1.3 หลักเกณฑ์ด้านการผลิต ด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต วิธีการผลิต

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานที่ได้จากการออกแบบ ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอย และความสวยงาม

2.2 ความพึงพอใจที่ได้จากแบบสอบถาม ได้แก่ รูปแบบ ลวดลาย การใช้สี ประโยชน์ใช้สอย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบร่างกระเป๋าสานจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่ได้จากการศึกษาผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานจากผู้ผลิตกระเป๋าสานแบบเจาะจง 3 ราย ผู้ผลิตละ 10 รูปแบบ แบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋าสาน จำนวน 100 ชุด นำมาวิเคราะห์ด้านรูปแบบ สี ขนาด ลวดลาย ความงาม วัสดุ ประโยชน์ใช้สอย นำลวดลายผ้ามาออกแบบทางกราฟิก 5 แบบ สำรวจความพึงพอใจในรูปแบบทั้ง 5 แบบ จำนวน 50 ชุด เพื่อเป็นข้อมูลความรู้เบื้องต้นก่อนทำวิจัยและพัฒนากระเป๋าสาน ตามหลักทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ได้ทำการออกแบบโดยผู้วิจัย จำนวน 20 ชิ้น ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานประเภทถือ ที่ได้จากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ผ้าทอยกมุก ผ้าทอเปลือกไม้ ผ้าทอสีเขาสีหรือสีตะกั่ว จำนวน 10 ชิ้น

2. ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานประเภทสะพาย ที่ได้จากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ผ้าทอยกมุก ผ้าทอเปลือกไม้ ผ้าทอสีเขาสีหรือสีตะกั่ว จำนวน 10 ชิ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนที่ได้จากการออกแบบโดยผู้วิจัย และผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้เชี่ยวชาญ จากแบบร่างผลิตภัณฑ์ ได้จำนวน 10 ชิ้น ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

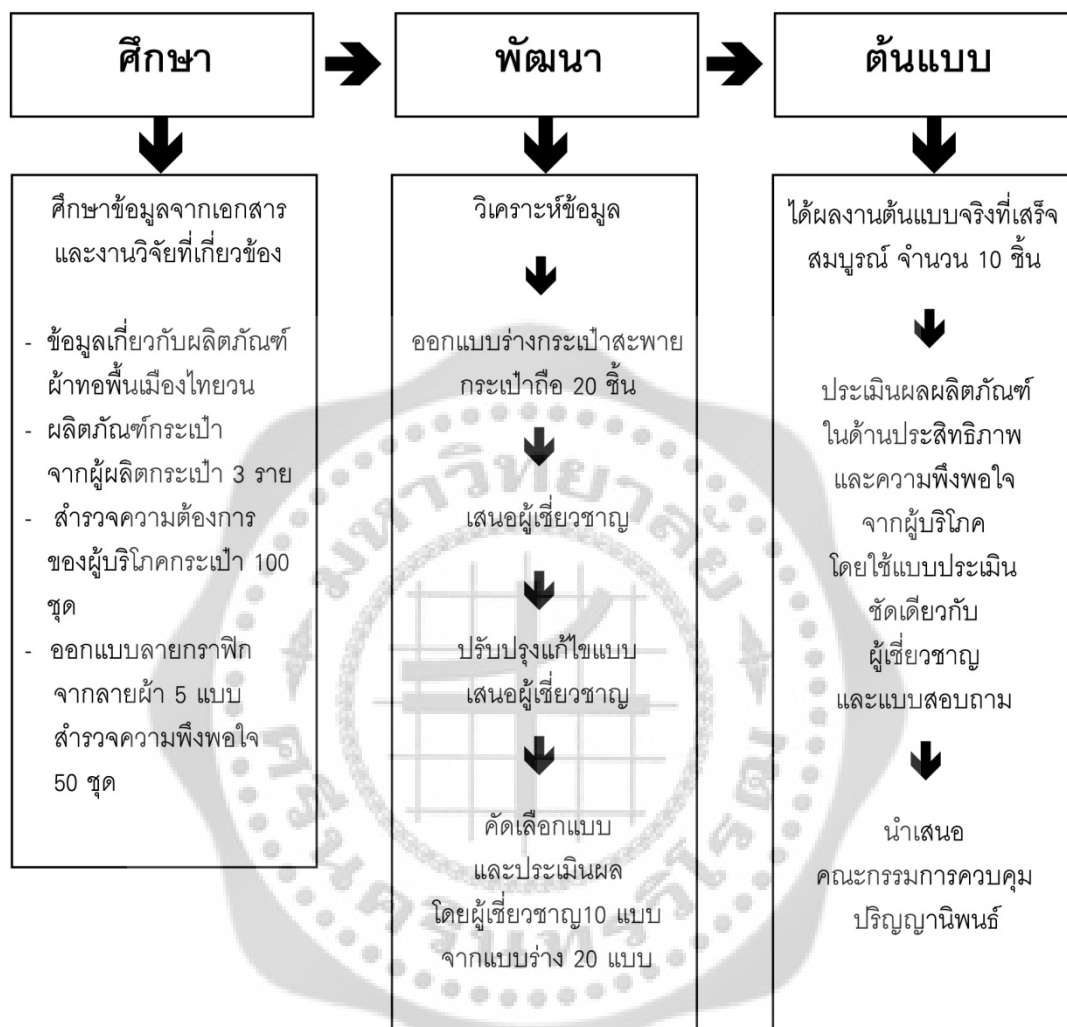
- แบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพาย จำนวน 5 ชิ้น
- แบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสื่อ จำนวน 5 ชิ้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาวิจัยจากเอกสารวิชาการ หนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเปรียบเทียบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าสื่อจากผ้าทอพื้นเมืองอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ในด้านรูปแบบประโยชน์ใช้สอย และความสวยงาม โดย

1. วัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ในการศึกษาและทดลอง ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ที่ทอจากกลุ่มสตรีไทยวนอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี
2. รูปแบบ ลวดลาย และประโยชน์ใช้งานของผลิตภัณฑ์กระเป๋าสื่อ ที่นำมาใช้ในการศึกษาและทดลอง ศึกษาจากลวดลาย จากกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองผลิต 3 รูปแบบ คือ ผ้าทอยกมุก ผ้าทอลายเปลือกไม้ ผ้าทอสีเขาสีหรือผ้าสีตะกั่ว
3. การเปรียบเทียบแบบเจาะจงจากผู้ผลิตกระเป๋าสื่อจำนวน 3 ราย จำนวน 10 รูปแบบ รวม 30 รูปแบบ นำมาวิเคราะห์อิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบ ดี ประโยชน์ใช้สอย ตามกรอบแนวคิดตามหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ไทยวน หมายถึง ชาวบ้านชุมชนไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี มีภาษาพูด และวัฒนธรรมคล้ายกับผู้คนในภาคเหนือแถบเชียงใหม่ เชียงราย เชียงแสน
2. ผ้าทอพื้นเมืองไทยวน หมายถึง ผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยวน ตำบลต้นตาล และตำบลท่าช้าง อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี
3. ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ผลิตขึ้นจากการใช้สติปัญญา เครื่องมือ และปัจจัยการผลิตในการประดิษฐ์สร้างสรรค์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ในที่นี้หมายถึง ของใช้ ที่ทำขึ้นมาเป็นผ้าทอพื้นเมืองไทยวน
4. วัตถุดิบ หมายถึง วัตถุดิบทางธรรมชาติหรือวัตถุดิบที่ดัดแปลงที่สามารถแปรรูป ให้กลายเป็นสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ได้ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง วัตถุดิบของกรรมวิธีการผลิตผ้าทอ และการดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เป็นต้นว่า สี ลาย ฯลฯ
5. รูปแบบ หมายถึง รูปร่างหลักหรือแนวทาง แบบอย่าง รูปลักษณะที่ปรากฏแก่สายตา และสีล้นของผลิตภัณฑ์ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง รูปลักษณะ แบบอย่างของผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก ผ้าทอพื้นเมืองไทยวน
6. ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็กอาศัยอยู่อาณาบริเวณ เดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้อง กันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือมีอาชีพร่วมกัน หรือการ ประกอบ กิจกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรมความเชื่อ หรือความสนใจ ร่วมกัน
7. ลวดลาย หมายถึง ลวดลายที่ปรากฏบนผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน
8. การออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอที่เป็นผืนหรือเป็น ชิ้น และนำไปประยุกต์ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์
9. การถ่ายทอดภูมิปัญญา หมายถึง การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่มีค่าสืบมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจากผู้รู้สู่ชนรุ่นใหม่

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบ และพัฒนากระเป๋ากลับจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จากรูปแบบเดิมได้เหมาะสม ตรงกับความต้องการกับผู้บริโภคเป็นแนวทางพัฒนารูปแบบกระเป๋ากลับจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวนเพื่อเป็น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า และได้รูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นที่พึงพอใจของ ผู้บริโภคอยู่ในระดับดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตาม หัวข้อต่อไปนี

1. ข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี
2. ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า
4. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคกับการออกแบบ
5. สีในการออกแบบ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรี (สารานุกรม อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี. 2554)

1.1 สภาพโดยทั่วไปของอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

อำเภอเสนาให้ เป็นอำเภอเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมายาวนาน เคยเป็นสถานที่ตั้งเดิมของจังหวัดสระบุรีมาก่อน ถือได้ว่าเป็นเมืองแห่งประวัติศาสตร์ที่มีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณี สืบทอดกันมาหลากหลายชั่วอายุคน โดยพระเพทนีบางอย่างยังมีปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน (ที่ทำการปกครอง อำเภอเสนาให้. 2549. คำนำ) คำขวัญ อำเภอเสนาให้ มีว่า “เสนาตะเคียนคู่บ้าน ถิ่นข้าวสารพันธุ์ดี ผ้าทอหลากสี ประเพณีเรือยาว” อำเภอเสนาให้เป็นอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ที่อยู่ใกล้อำเภอเมืองสระบุรีมากที่สุด ประมาณ 7 กิโลเมตรชื่อในด้านประเพณี การแข่งเรือยาว ผ้าทอ และข้าวสาร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2437 โดยแต่เดิม เป็นตัวเมืองสระบุรี มาก่อน ปัจจุบัน เป็นตำบล เมืองเก่ามีตำนานเล่าว่าชื่ออำเภอนี้ได้มาจากตำนานแม่นางตะเคียน เสาร์องให้ซึ่งเป็นเสาศักดิ์สิทธิ์ คูเมืองเสนาให้ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดสูง อำเภอเสนาให้ ตั้งอยู่ ทางทิศ ตะวันตกของจังหวัด มี อาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพระพุทธบาทและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอเฉลิม พระเกียรติและอำเภอเมืองสระบุรี ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอเมืองสระบุรีและอำเภอหนองแซง ทิศ ตะวันตกติดต่อกับอำเภอบำเหน็จณรงค์(จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) อำเภอบ้านหมอ และอำเภอ พระพุทธบาท

1.2 ประชากรอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และ พ.ร.บ. สภาตำบล พ.ศ. 2537 และ พ.ร.บ. ยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 อำเภอเสนาให้แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 12 ตำบล 103 หมู่บ้าน ตามข้อมูลดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	ประชากร (คน)	หมู่บ้าน	หมายเหตุ
1	เสนาให้ (Sao Hai)	2996	2357	7	รวมเทศบาล
2	เมืองเก่า (Mueang Kao)	6425	3083	9	
3	สวนดอกไม้ (Suan Dok Mai)	3502	4302	11	รวมเทศบาล
4	ม่วงงาม (Muang Ngam)	4727	1379	8	
5	เริงราง (Roeng Rang)	4142	1379	7	
6	ศาลาริไทย (Sala Ri Thai)	3680	1058	5	
7	ท่าช้าง (Tha Chang)	5872	1441	8	
8	พระยาทศ (Phraya Thot)	5901	1360	7	
9	ต้นตาล (Ton Tan)	6399	1248	8	
10	จิวงาม (Ngio Ngam)	4019	1054	6	
11	หัวปลวก (Hua Pluak)	12627	2437	12	
12	บ้านยาง (Ban Yang)	9571	3576	14	รวมเทศบาล

ภาพประกอบ 2 พื้นที่การปกครองในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี (ที่ว่าการปกครองอำเภอเสนาให้. 2549)

ภาพประกอบ 3 แผนที่จังหวัดสระบุรี (สำนักงาน, ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค 2554.38)

1.3 ความเป็นมาของคนไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี

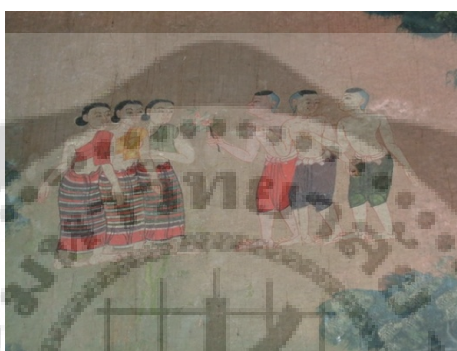
ความเป็นมาของไทยวนในอดีต อุดม สมพร ระบุเกี่ยวกับประวัติคนไทยวน ที่อำเภอเส้าให้ ว่า ในปีพุทธศักราช 2347 ตรงกับปีขวด เป็นปีที่ 23 แห่งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาลงกรณ์เกล้าฯ ขณะนั้นเชียงใหม่ ตกอยู่ในอิทธิพลพม่า พม่าอาศัยเชียงใหม่เป็นแหล่ง สะสมเสบียงอาหาร และกำลังพลเพื่อจะยกทัพเข้าตีเมืองฝายเหนือของไทย พระองค์ทรงมี พระราชดำริกำจัดอิทธิพลของพม่าให้สิ้นไปจากพื้นแผ่นดินไทย พระองค์ทรงรับสั่งให้พระเจ้า หลานเธอกลมหลวงหรือภักดิ์ ร่วมกับพระยายมราชจัดกองทัพจากกรุงเทพฯ ขึ้นไปสมทบกับ กองทัพนครลำปาง กองทัพนครเชียงใหม่ กองทัพเมืองน่านและกองทัพนคร เวียงจันทร์ รวมเป็น 5 กองทัพ เพื่อให้เข้าโจมตีเมืองเชียงใหม่ กองทัพทั้ง 5 ล้อมเมืองเชียงใหม่ไว้ประมาณ หนึ่งเดือน ก็ตีเมืองได้ พม่า ที่อยู่ในเมืองเชียงใหม่แตกหนีไป กองทัพไทยได้รื้อป้อมปราการ กำแพงเมือง และเผาบ้านเรือนจนสิ้นซากเพื่อไม่ให้เป็นประโยชน์แก่พม่าอีกต่อไป และได้กวาดต้อนชาวเมือง เชียงแสน ทั้งหญิง และชายที่อยู่ในวัยฉกรรจ์พอที่จะมีกำลังเดินทางไกลได้ประมาณ 23,000 คนชาวเมืองดังกล่าวถูกแบ่งออกเป็นห้าส่วน ส่วนละเท่ากัน เพื่อมอบให้แก่กองทัพทั้ง 5 กองทัพละประมาณ 4,000 กว่าคน กองทัพ ของเมืองหลวง ได้พาชาวเชียงใหม่เดินทาง ลงมายังกรุงเทพฯ ขณะเดินทางผ่านถึงเมืองสระบุรี บริเวณอำเภอ เส้าให้ ชาวเชียงใหม่บางส่วนหนึ่งมีความประสงค์ตั้งถิ่นฐานทำกิน ณ ที่นั้น (อุดม สมพร. 2537: 138)

พิเนตร น้อยพุดธา เป็นชาวไทยวนเส้าให้ ได้ศึกษาเสนอข้อมูลที่ละเอียด เพิ่มเติมว่า คนไทยวน ที่เป็นหัวหน้านำหมู่คนยวนจากเชียงใหม่มาครั้งนั้นที่มีชื่อจดจำเล่าขานกันมาถึงทุกวันนี้ มี 3 คน คือ ปู่เจ้าฟ้าได้นำบริวารมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านเจ้าฟ้าและปัจจุบันที่บ้านเจ้าฟ้าก็มีศาล ของปู่เจ้าฟ้าตั้งอยู่ เมื่อถึงวันสงกรานต์ ชาวบ้านจะเชิญวิญญาณปู่เจ้าฟ้ามาประทับทรงให้ ลูกหลานรดน้ำดำหัว ท่านจะให้ศีลให้พรและพยากรณ์เหตุการณ์บ้านเมืองให้ทราบ ปู่เจ้าฟ้ามี น้องชายชื่อ หนานต๊ะ นำบริวารมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้าน สิบต๊ะ ปัจจุบันคือบ้านสวนดอกไม้ อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี เล่ากันว่าหนานต๊ะ เป็นผู้มีอาคมมากและรบเก่ง สามารถเอาเต้าปูน ยกขึ้นรับลูกธนูที่ศัตรูยิงมาได้ หัวหน้าที่นำหมู่คนยวน อพยพมาครั้งนั้นอีกท่านหนึ่งชื่อ ปู่คัมภีระ ได้นำบริวารตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านไผ่ล้อม และได้รับการ แต่งตั้งให้เป็นหัวกองโค ในสมัยรัชกาลที่ 2 ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองสระบุรี มีบรรดาศักดิ์ว่า พระยารัตนกาศ (พิเนตร น้อยพุดธา. 2540: 27-28)

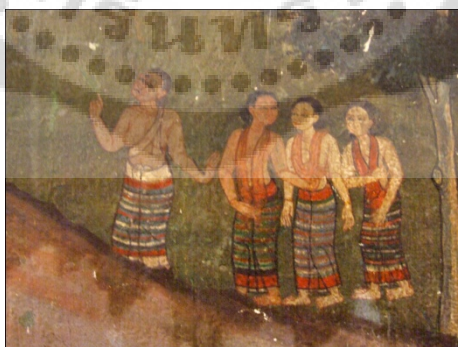
1.4 การแต่งกายของคนไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี

สมัยโบราณ การแต่งกายของหญิงชาวไทยวน จะใช้ผืนยาวเกล้ามวย ใช้ดอกไม้ไหม หรือ ปิ่นปักผม ตกแต่งผม นุ่งผ้าชิ้นคล้ายจีบหน้านาง ผ้าชิ้นมีลวดลายเป็นริ้วตามขวาง ต่อหัวชิ้น ส่วนหัวสิ้นและตีนชิ้น ทอลวดลายคล้าย ๆ กัน ห่มสไบบาง ๆ ปิดถักในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ห่มแบบพันรอบอก เรียกว่า ห่มผ้าแถบ ห่มแบบสไบเฉียงห้อยทิ้งชายผ้าสไบไว้ทั้งด้านหน้า และด้านหลังและห่มแบบคล้อง

คอบางครั้งจะใช้สร้อยสังวาลคล้องทับสไบเพื่อความงดงาม ผ้า ที่ใช้เป็นผ้าชิ้นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยวนที่หญิงไทยวนใช้นุ่งในชีวิตประจำวัน และเป็นผ้า ที่ทอใช้เอง ซึ่งเรียกว่า ชิ้นขาวเหนือ ชิ้นโก และชิ้นมุก ส่วนผู้ชายไว้ผมทรงมหาดไทย ไม่สวมเสื้อ นุ่งผ้าโจงกระเบนสีพื้นค่อนข้างเข้ม เช่น สีดำ สีเขียว สีกรมท่า สีน้ำตาล ใช้ผ้าขาวม้าเคียนเอว ผูกเป็นปมทำนองผ้าเกี้ยว ผู้ชายบางคนต้องการ อวดลวดลายที่สักไว้ได้อย่างสวยงามที่ขา จึงถักชาย โจงกระเบน ขึ้นไปเหน็บไว้ที่เอวทำให้เห็นรอยสัก ได้ชัดเจน ดังปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังวัด สมุหประดิษฐาราม อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนวานนท์. 2541: 60)

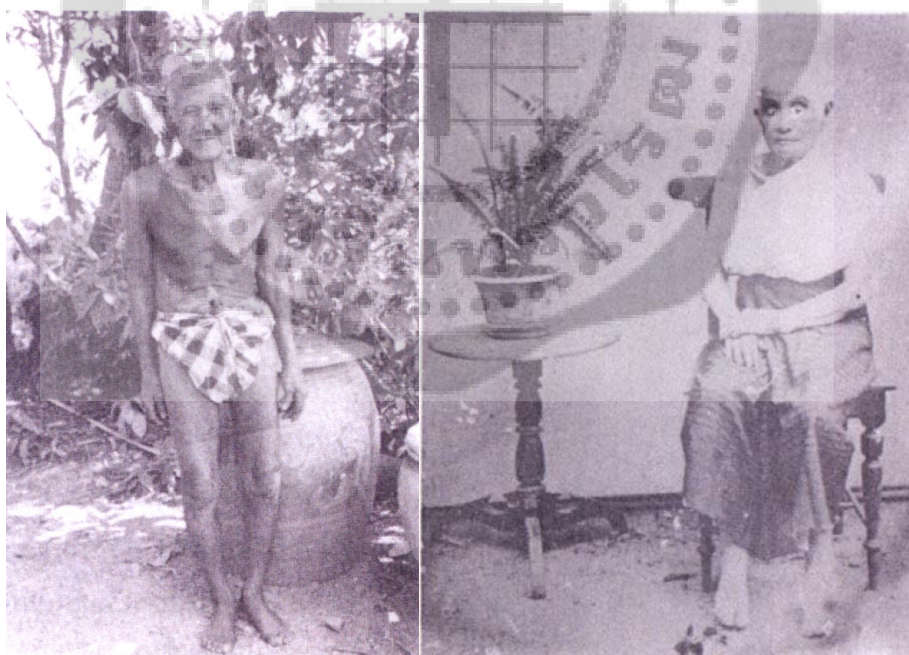
ภาพประกอบ 4 การแต่งกายของหญิงชาวไทยวน ไว้ผมยาวเกล้ามวยนุ่งผ้าชิ้นห่มสไบแบบต่าง ๆ เช่น ห่มแบบพันอกเรียกว่าห่มผ้าแถบ ห่มแบบสไบเฉียงห้อยทั้งชายผ้าสไบไว้ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง และห่มแบบคล้องคอ (ถ่ายปี 2554)

ภาพประกอบ 5 การแต่งกายของหญิงชาวไทยวนและหญิงไทยภาคกลาง จากจิตรกรรมฝาผนังวัดสมุหประดิษฐาราม อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี (ถ่ายปี 2554)

ภาพประกอบ 6 ภาพถ่ายเก่าการแต่งกายหญิงไทยวนเส้าไห่ นุ่งซิ่นดำด้านหม่นสไบ
(ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 7 ชายชาวไทยวน อำเภอสเล้าไห่ สักที่ซา นุ่งผ้าขาวม้า (ผ้าเค็ดหม้าม) รวบชายผ้าลอดใต้
หว่างขา เหน็บชายรวบไว้ที่เอวด้านหลังขวดให้เห็นลายสักที่ซา (ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2541)
และภาพถ่ายเก่าของหญิงชาวไทยวน อำเภอสเล้าไห่ นุ่งซิ่นขาวเนื้อห่ม ผ้าสไบ เมื่อ 60 ปีก่อน
(ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 8 การแต่งกายยังคงอนุรักษ์ไว้ในปัจจุบัน (ถ่ายจากศูนย์ทอผ้าบ้านต้นตาล
เมื่อ 2554)

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี

สตรีไทยวนส่วนใหญ่ทอผ้าพื้นเมืองใช้เองหลังจากฤดูทำนาเก็บทุกหลังคาเรือน หากทอ ได้มากก็จะนำไปขาย ผ้าทอไทยวนของอำเภอเส้าไห้ เป็นงานหัตถกรรมที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสระบุรี มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ โดยได้รับการส่งเสริมจากกระทรวงมหาดไทยและอุตสาหกรรมจังหวัด

กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล ชาวตำบลต้นตาลในปัจจุบัน สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษ เมืองเชียงแสน ซึ่งอพยพลงมาตั้งรกรากในพื้นที่แถบนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2347 เรียกตัวเองว่าชาวไทยวน หรือ ไทโยนก ซึ่งมีฝีมือในการทอผ้ามาแต่ครั้งบรรพบุรุษต่อมาในปี พ.ศ. 2525 นางสมจิตต์ ยะกุล ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลต้นตาลในครั้งนั้น ได้วางแผนคิดในการรวมกลุ่มสตรีทอผ้าขึ้น และได้กำลังสนับสนุนจากชาวบ้านและหน่วยงานราชการ จนกระทั่งรวมตัวกันเป็นผลสำเร็จและเริ่มผลิต ผ้าทอพื้นเมืองมาตั้งแต่นั้น ปัจจุบันโรงทอผ้าและร้านค้าตั้งอยู่ภายในวัดต้นตาล อ.เส้าไห้ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลต้นตาล อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2516 นางวงเดือน ยะกุล เป็นประธานกลุ่มสตรีทอผ้า พื้นเมืองบ้านต้นตาล มีสมาชิก 30 คน ปัจจุบัน นางพยอม สุขเกษม เป็นประธานกลุ่มสตรีทอผ้า ทอผ้าด้วยกี่กระตุก ลวดลายแบบดั้งเดิม ผ้าที่ทอได้แก่ ผ้าตัดเสื้อ ผ้าขาวม้า ผ้าห่ม ผ้าถุง และผ้าปูโต๊ะ จุดเด่นของผ้าทอพื้นเมือง สีสันสดใส สีไม่ตก เนื้อผ้าทออย่างประณีต คุณภาพดี ซักแล้วไม่หด ดูแลรักษาง่าย

ภาพประกอบ 9 กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล (ถ่ายจากศูนย์ทอผ้าบ้านต้นตาล เมื่อ 2554)

ภาพประกอบ 10 ศูนย์ทอผ้าไทยวัย กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล (ถ่ายจากศูนย์ทอผ้าบ้านต้นตาล เมื่อ 2554)

ภาพประกอบ 11 รูปแบบการทอผ้าของกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านต้นตาล (ถ่ายจากศูนย์ทอผ้าบ้านต้นตาล
เมื่อ 2554)

2.1 ประเภทของผ้าทอไทยวน

ผ้าทอมือ นักประวัติศาสตร์เชื่อกันว่า ในสมัยยุคหินเก่านั้น บริเวณซึ่งเป็นประเทศไทย ในปัจจุบัน จากภาพเขียนสีบนผิวน้ำและผนังถ้ำหลายแห่งทำให้ทราบว่า มนุษย์สมัยโบราณมิได้ ปล่อยเรือนร่างให้เปลือยเปล่า แต่มีการนำวัสดุชิ้นเล็ก ๆ อย่างหนังสัตว์ หญ้า ใบไม้ หรือเปลือกไม้ มาปกปิดร่างกายบริเวณซึ่งอยู่ต่ำกว่าเอวลงไป เชื่อกันว่าการปั่นด้าย และการทอผ้าน่าจะปรากฏ เป็นครั้งแรกในยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยถือกำเนิดและพัฒนาจากการทำเชือก การทอเสื่อ และการสร้างสร้อยงานจักสานในประเทศไทย หลักฐานเก่าแก่ซึ่งยืนยันได้ว่าชุมชนบางแห่งมีการ ทอผ้าแล้ว คือหินทุบผ้าเปลือกไม้ แวดินเผา และเข็มเย็บผ้าที่ทำด้วยกระดูกสัตว์จากการวิเคราะห์เศษผ้าและรอยประทับของผ้าบนสำริดและเหล็กในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี พบว่า ผ้าส่วนใหญ่เป็นผ้าทอลายขัดทอขึ้นแบบห่าง ๆ ใช้ด้ายพุ่งและได้ยีนซึ่งมีขนาดไม่เท่ากัน เส้นใยสมัยโบราณยังไม่มีการย้อมสี เส้นใยจากแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่มักทอจากป่านักัญชา ขณะที่เส้นใยจากแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์มักเป็นผ้าซึ่งมีเนื้อบาง ทอจากฝ้ายเกือบทั้งหมด เชื่อกันว่าป่านักัญชา (Hemp) นี้เป็นเส้นใยซึ่งนำมาใช้ในการทอผ้าที่เก่าแก่ที่สุด มีการขุดพบป่านักัญชาตามชุมชน โบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์หลายแห่งทั้งในจีน เกาหลี ญี่ปุ่น เปอร์เซีย และตะวันออกไกล ผ้าทอมือ คือ ผ้าที่ได้จากกระบวนการทอผ้าแบบพื้นบ้านทั้งหมดตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกฝ้าย การเตรียมเส้นใย ขั้นตอนการฟอกย้อมและขั้นตอนการทอ หรือตัดตอนบางขั้นตอนการทอ หรือตัดตอนบางขั้นตอนของกระบวนการทอผ้าแบบพื้นบ้านออกไป แต่ยังคงอาศัยฝีมือของช่างทอในการผลิตชิ้นงาน ซึ่งสามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ (ประไพ ทองเจริญ. 2546: 7-9)

2.1.1 การทอพื้นบ้าน คือ ผ้าที่ชนพื้นบ้านทอใช้ขึ้นเองตามวิถีวัฒนธรรมของชนกลุ่มนั้น ๆ ตามศักยภาพและทักษะของแต่ละคนมีรายละเอียดเป็นของตัวเองอย่างอิสระ ใช้ฝ้ายหรือไหมพื้นบ้าน เช่นมือ สาวมือ ฟอกย้อมโดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่น เป็นกระบวนการตามภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นทำให้เกิดเป็น “ผ้าผืน” ที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนชัดเจน เช่น ชี้น้ำไหลไหล ไหล่ หรือผ้าที่ทอใช้ตามพิธีกรรม เช่น ตุ๊กตาของอีสาน ผ้าพื้นบ้านแท้ ๆ นี้ จะออกมาในรูปของผ้าผืนสำเร็จขนาดเล็กหรือใหญ่ ใช้ตามศิลปการนุ่งห่มของแต่ละชุมชน เช่น ผ้าถุงโจงกระเบน ผ้าแถบ ผ้าสบ ไผ่ ผ้าขาวม้า ผ้าเตี่ยว และ ไส้รง เป็นต้น

2.1.2 ผ้าทอกิ่งอุตสาหกรรม คือ ผ้าที่ตัดตอนกระบวนการทอผ้าแบบพื้นบ้านตามภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมาก เพราะใช้เส้นใยสำเร็จรูป เส้นใยสังเคราะห์ และย้อมสีเคมี ซึ่งอยู่ในรูปแบบใกล้เคียงผ้าทอพื้นบ้านเดิม แต่เส้นใยจะสีมาจากโรงงานอุตสาหกรรม อาศัยแรงงานของชาวบ้านเฉพาะขั้นตอนการทอมือเท่านั้น อนึ่ง ผ้าทอกิ่งอุตสาหกรรมที่จำหน่ายอยู่ทั่วไปตาม ห้างตลาด ในปัจจุบันจะมีรูปแบบที่ไม่สามารถระบุชาติพันธุ์หรือแหล่งที่มาได้ชัด เพราะมักจะ เรียนแบบกันไป

ตามกระแสของตลาด แต่สามารถประมาณได้ว่าครองสัดส่วนกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ของผ้าทอมือทั้งหมด ซึ่งมีแหล่งผลิตใหญ่อยู่ในชนบท

2.1.3 ผ้าราชสำนัก คือ ผ้าพิเศษเฉพาะโอกาสพิเศษในงานสำคัญเป็นพิเศษ มีความวิจิตรอย่างยิ่ง เนื่องจากใช้ฝีมือเป็นพิเศษ ใช้เทคนิคพิเศษและซับซ้อน เป็นสิ่งที่ทำให้หลายคน มองว่า ผ้านี้สวยหรูเกินกว่าจะใช้ได้ อาจจะเป็นด้วยราคาหรือด้วยรูปแบบที่ไม่ธรรมดาไม่สามารถ นำมาใช้ทุกวันได้ ทำให้บางครั้งถูกสรุปเป็นภาพรวมไปว่า ผ้าทอพื้นเมืองไม่เหมาะกับวิถีชีวิต ปัจจุบัน เช่น ผ้ายกดินเงินดินทอง นิโบริณจะใช้ทองแท้ ดังเช่น มล.เนือง นิลรัตน์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือชีวิตในวัง เล่ม 1 ที่ท่านได้ถ่ายทอดความทรงจำที่รับรู้ ได้ทำให้ผู้อื่นได้เรียนรู้กันว่า ผ้าไหมยกดินทองของ “เจ้านาย” นั้น เมื่อไม่ทรงโปรดจะนำไปเผาเพื่อเก็บเอาเงินและทองไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2.1.4 ผ้าทอมือจากต่างประเทศ คือ ผ้าที่นำเข้ามาจากแถบประเทศใกล้เคียงในแถบเอเชีย หรือประเทศทางยุโรป ซึ่งเป็นประเทศที่มีการทอผ้ามาช้านานจนมีชื่อเสียงเป็นที่ทรงจำ มีทั้งระดับราคาสูงและราคาแพง มีการนำเข้ามาเป็นสินค้าและเข้ามาโดยส่วนตัว เป็นผ้าซึ่งมี จุดเด่นเฉพาะที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมการนุ่งห่มของคนในประเทศนั้นๆ อย่างชัดเจน เช่น ผ้าลาว ผ้าพม่า ผ้าจีน ผ้าญี่ปุ่น ผ้าอินโดนีเซีย ผ้าอินเดีย ผ้าอิตาลี ผ้าอังกฤษ และผ้าฝรั่งเศส เป็นต้น

ช่างทอผ้าเป็นช่างที่มีพรสวรรค์และความละเอียดละไมอย่างยิ่ง ต้องใช้ฝีมือและความชำนาญ ผ้าที่ได้จึงจะเรียบเนียนงดงามแต่ใช้เวลามาก (มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2524: 101) ผ้าทอพื้นเมืองไทยวนแบ่งได้เป็นประเภท คือ ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ย่อม ไร่ (ถุงผ้าสำหรับใส่ของมีค่า) วัคม (หมวกเด็ก) หมอนแบบ ต่าง ๆ ย่อมหรือถุง ชาวไทยวนจะใช้ในชีวิตประจำวันในโอกาสต่าง ๆ เช่น สะพายย่อมไปทำงาน ไปไร่ไปนา ใช้ย้อมใส่เครื่องมือเครื่องใช้ ใส่อาหาร เสื้อผ้า และของใช้ อื่น ๆ ใช้วิธีทอธรรมดา ไม่เน้นความสวยงามแต่เน้นความคงทน ถ้าเป็นย่อมที่ใช้ไปงานบุญ ใส่หมากพลู ฐูปเทียน ดอกไม้ ถวายพระที่วัดจะมีขนาดเล็กกลึงเล็กน้อย แต่กรรมวิธีการทอจะทำลวดลายพิเศษ และสวยงามกว่าปกติ ย่อมทุกชนิดของชาวไทยวนนิยมเย็บด้วยมือและเย็บซับในอย่างเรียบร้อย เทคนิคการทอย่อมชาวไทยวนแต่ละประเภท ทำให้เกิดความงดงามแตกต่างกัน และความงดงามดังกล่าวเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถอันยอดเยี่ยมของผู้ทอ เช่น ทอลายขัดธรรมดาแต่ทำให้เกิดลวดลาย เพื่อที่พอเหมาะ โดยการใช้สีของเส้นด้าย และการวางลวดลายที่ได้สัดส่วนกับขนาดและลักษณะของย่อม นอกจากนี้ยังมีการทอขัด การทอยกมุก การทอจก เป็นต้น (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรนาถ. 2541: 68)

ภาพประกอบ 12 ย่ามถุงชีว ย่ามถุงดำด้าน ย่ามถุงมุก ย่ามถุงเก็บ (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ไถ่ คือถุงผ้า มีไส้ไกวัดที่คอถุงใช้สำหรับเก็บของมีค่า ทอด้วยฝ้าย ทอตกแต่งลวดลาย ผืนผ้าด้วยการ “ยกมุก”

ภาพประกอบ 13 ไถ่ (ถุงผ้า) (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ว้อม เป็นภาษาไทยวน หมายถึง หมวกเด็ก หลักฐานในการใช้หมวกของเด็กในอดีตปรากฏในจิตรกรรม ฝาผนังที่วัดสมุหประดิษฐาราม

ภาพประกอบ 14 ว้อม (หมวกเด็ก) สมบัติของรัชชัย วรรณกุล (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 15 ผ้าสไบและผ้าปรกหัวนาค (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 16 ชินขาวเหนือ (จาวเหนือ) หรือชินสามแลว (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 17 ซิ่นไกลีต่างๆ (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 18 ซิ่นเก็บ (ภูธร ภูมะธน และ อาลัย เนรานนท์. 2541)

ภาพประกอบ 19 ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นเมืองไทยฉบับปัจจุบัน

2.2 คุณสมบัติของผ้าฝ้าย

ผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ใช้กันมากที่สุด เหมาะกับประเทศที่มีอากาศร้อน เพราะผ้าฝ้ายสวมใส่สบาย ผ้าฝ้ายได้จากใยฝ้าย ต้นฝ้ายขึ้นได้ดีในแถบที่มีอากาศอุ่นและชื้น ในประเทศปลูกกันมาก ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อผลฝ้ายแก่จัด ผลจะแตกมีใยเป็นปุยขาวเก็บมา แยกเอาเปลือกและเมล็ดออก แล้วนำไปปั่นเป็นเส้นใยและเส้นด้าย ทอเป็นผืนผ้า ผ้าฝ้าย มีเนื้อค่อนข้างเหนียว ไม่ค่อยยืดหยุ่น ยับง่าย หดง่าย ดูดซึมน้ำได้ดี ระบายอากาศ และความร้อน ได้ดี เนื้อผ้าซักรีดและทำความสะอาดง่าย ทนความร้อนได้ดี ต้มได้ ฟอกขาวได้ รีดได้ด้วยความร้อน หรืออุณหภูมิสูง ผ้าฝ้ายมีหลายเนื้อตั้งแต่เนื้อบางเบาจนกระทั่งถึงเนื้อหนาหนัก เลือกใช้ได้ตามความต้องการ เช่น ผ้าฝ้าย ที่เป็นผ้าสาธู เหมาะที่จะใช้ทำเป็นผ้ากรองทบ 2 ชั้น ทำเป็นผ้าอ้อม ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดถ้วยชาม ผ้าฝ้ายเนื้อบางเนื้อดี เหมาะสำหรับตัดเสื้อผ้าน้ำร้อน ผ้าฝ้ายเนื้อค่อนข้างหนา เช่น ผ้าม่านมู่ลี่ ผ้าลูกฟูก ผ้ายืน ใช้ตัดเสื้อผ้าที่ต้องการความอบอุ่น และแข็งแรง ทนทาน นอกจากนี้ยังเหมาะที่จะใช้ทำผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดหน้า ผ้าห่มเด็ก ผ้าม่าน ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้าชนิดอื่น ๆ ได้อีกมากมาย หลายชนิด นับเป็นผ้า ที่ใช้ได้ดีและใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยเฉพาะในประเทศที่มีอากาศร้อน เช่น ประเทศไทยเรา ผ้าฝ้ายมีทั้งชนิดที่เหนียวน้อยและเหนียวมาก ความเหนียวนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพและความยาวของเส้นใย ขนาดและการตีเกลียวเส้นด้าย ตลอดจนวิธีทอผ้าเป็นผืนผ้า

ผ้าฝ้าย / คอตตอน (cotton) เป็นใยเซลลูโลสได้จากดอกของฝ้ายในส่วนที่ห่อหุ้มเมล็ด หรือที่เรียกว่า ปุยฝ้าย จะมีลักษณะเป็นเส้นเล็ก วิธีใช้งานจะนำฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นด้าย แล้วนำมา ทอเป็นผืนผ้า มีคุณสมบัติที่ทนทาน เนื้อนุ่ม โปร่งสบาย ระบายความร้อนและดูดความชื้นได้ดี เหมาะสมกับทุกสภาพอากาศ นอกจากนี้ยังมีการพิสูจน์ทางการแพทย์ว่าผ้าฝ้ายก่อให้เกิดอาการแพ้ น้อยที่สุดในบรรดาผ้าทุกชนิด และติดไฟช้ากว่าผ้าประเภทอื่น เนื่องจากผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่ยับง่ายจึงมีการคิดค้น นำผ้าฝ้ายไปผสมกับผ้าใยสังเคราะห์ประเภทอื่น ๆ ซึ่งทำให้ผ้าฝ้ายมีคุณสมบัติยืดหยุ่นกว่าเดิม

ผ้าใยสังเคราะห์ หรือ โพลีเอสเตอร์ (Polyester) T/K หรือ TK ผ้าใยสังเคราะห์มี คุณสมบัติเด่นคือไม่ยับง่าย และอยู่ทรงคงสภาพเดิมได้ดี ทนต่อสารเคมีส่วนใหญ่ ไม่โดนทำลาย โดยสภาพอากาศหรือแสงอาทิตย์ มักไม่หดตัว ไม่ย้วย แฉกฉีก ซักง่าย ดูแลง่าย ผ้าใยสังเคราะห์ ทำมาจากโพลิเมอร์ สามารถนำไปผสมกับผ้าขนสัตว์ ผ้าอชีดเทศ และผ้าเรยอนเพื่อเพิ่มความคงทนของเนื้อผ้า และทำให้ทำความสะอาดง่ายยิ่งขึ้น ถ้าผสมผ้าโพลีเอสเตอร์ในปริมาณที่สูงจะทำให้ผ้าไม่ยับง่าย สีไม่จางเร็ว ข้อเสียคือ ไม่ซับเหงื่อ ใส่แล้วจะร้อน จึงนิยมทอให้มี ลักษณะเป็นรูระบายอากาศเล็ก ๆ

ใยประดิษฐ์ คณะกรรมการการค้าแห่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้จำแนกใยประดิษฐ์ออกเป็น 16 ประเภท จำแนกเส้นใยประดิษฐ์ออกเป็น 2 คุณลักษณะของเส้นใย คือ ใยที่ไม่ละลายหรืออ่อนตัวเมื่อถูกความร้อน เรียกว่า ใยไม่อ่อนตัวเมื่อร้อน (non-thermoplastic) ได้แก่ โยธรรมชาติทั้งหมด และ

ใยประดิษฐ์บางชนิด ได้แก่ ใยเรยอน ใยแก้ว ใยโลหะ และใยแอสลอน และคุณลักษณะของเส้นใยที่อ่อนตัวเมื่อถูกความร้อนหรือละลายก่อนไหม้ เรียกว่า ใยอ่อนตัว เมื่อร้อน (thermoplastic) ได้แก่ ใยประดิษฐ์ที่นอกเหนือจากกลุ่มแรก มีคุณสมบัติเมื่อทำให้รีดแล้ว เนื้อผ้าเป็นมันวาว ทั้งนี้เพราะความร้อนทำให้ใยอ่อนตัว และเมื่อได้รับแรงกดจะแบนราบใย ละลายติดกันเป็นผิวราบ ทำให้เกิดการสะท้อนแสง เส้นใยที่ละลายและเชื่อมติดกันแล้วจะกลับคืนเป็นในกลมอย่างเดิมไม่ได้

คุณสมบัติของผ้าทอพื้นเมืองไทยวน คือ เนื้อผ้าคงทน สีสันทสไส สีไม่ตก เนื้อผ้าทอ อย่าง ประณีต คุณภาพดี ชักแล้วไม่หุด ดูแลรักขาง่าย

หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

1. สำรวจตลาดผู้บริโภคและความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ เช่น สำรวจกลุ่มชุมชนที่ทอผ้าพื้นเมือง ศึกษาหาจุดเด่นของลวดลายการทอแต่ละท้องถิ่น แล้วนำมาประยุกต์ให้ เข้ากับความนิยมในปัจจุบัน เช่น นำผ้ายกมุกที่มีลวดลายโบราณมาผลิตเป็นกระเป๋าถือที่ดูหรูหรา และเข้ากับสมัยนิยมในปัจจุบัน
2. แหล่งวัตถุดิบได้จากผ้าทอพื้นเมืองในท้องถิ่นต่าง ๆ อาจจะได้จากเศษหรือผ้าแถบ ที่ไว้สำหรับการตกแต่งเฉพาะและนำมาออกแบบ
3. กำหนดรูปแบบและขนาดของผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋า กล่อง กรอบรูป ที่รองแก้ว ที่รองจาน ผ้าคลุมโต๊ะ ผ้าปูโต๊ะ เป็นต้น
4. เตรียมผืนผ้าและเลือกชนิดของผ้าให้เหมาะสมกับชิ้นงาน เช่น ผ้าไหมไว้สำหรับทำกล่องใส่เครื่องประดับหรือของมีค่า เพราะผ้าไหมจะมีความมันวาวที่ผิวผ้ามีความสวยงามและมีคุณค่าในตัวเอง ส่วนผ้าฝ้ายทอมือนิยมทำเป็นหมอนหรือผ้ารองจานสำหรับโต๊ะอาหาร ไว้ตกแต่ง บ้าน เพราะผ้าฝ้ายเมื่อมองดูแล้วไม่น่าเบื่อ เป็นต้น นอกจากนั้นควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ ที่ออกแบบน่าสนใจและเป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 กระบวนการและขั้นตอนการผลิตผ้าทอพื้นเมืองไทยวน

โครงสร้างการทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ อาจารย์ศิริพิชญ์ เหลืองสุวรรณ ได้อธิบายถึงโครงสร้างการทอไว้ว่า การทอผ้าเป็นศิลปเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณหลายพันปีมาแล้ว มนุษย์รู้จักการทอผ้าใช้เองดังแสดงให้เห็น จากหลักฐานที่พบในหลุมฝังศพของชาวอียิปต์โบราณ และการออกแบบเครื่องปั้นดินเผาสมัยนั้น

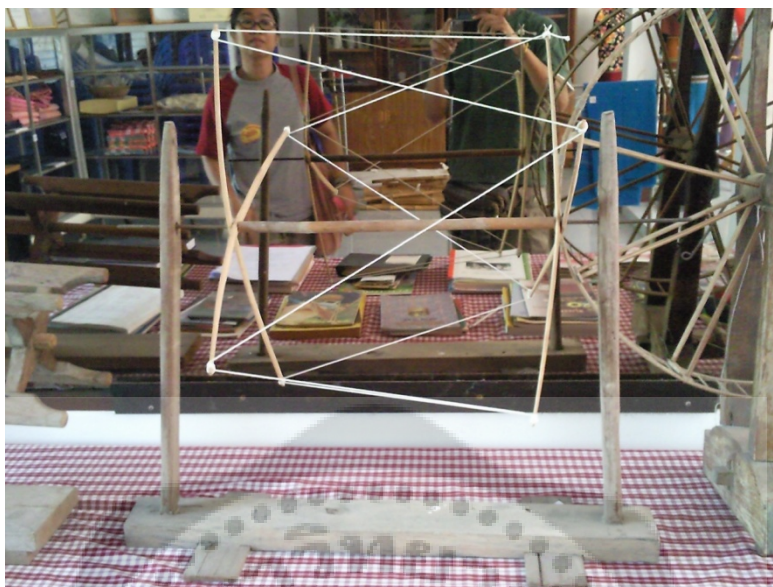
การทอผ้าประกอบด้วยเส้นด้าย 2 ชุด คือ เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมาขัดกัน เป็นมุมฉาก การทอผ้าต้องอาศัยเครื่องทอผ้าในสมัยก่อนเครื่องทอจะไม่มี ความซับซ้อนมากเหมือน สมัย

ปัจจุบัน เครื่องทอผ้าแต่ละเครื่องอาจจะประกอบด้วยส่วนประกอบไม่เหมือนกัน แต่จะมีส่วน ประกอบหลักที่ใช้ดังนี้

1. แกนม้วนด้ายยืน มีลักษณะเป็นแกนอยู่ด้านหลังของเครื่องทอ ใช้สำหรับม้วนด้าย ยืน และปรับความตึงหย่อนของด้ายยืน
2. ตะกอล มีลักษณะเป็นซี่ลวด หรือซี่โลหะมีรูตรงกลาง ใช้สำหรับร้อยด้ายหรือสับ ด้ายยืนไว้ทำลวดลาย
3. กรอบตะกอล ใช้ยึดตะกอลในหูกแต่ละอันเป็นชุด ๆ เครื่องทอ 1 เครื่องจะมีกรอบ ตะกอลอย่างน้อย 2 ชุด ทำหน้าที่ยกเส้นด้ายยืนขึ้นและลงอย่างละอันเพื่อสอดด้ายพุ่งให้เกิดเป็นการ ชัด ในการทอ
4. กระสวยด้ายพุ่ง ใช้เพื่อบรรจุด้ายพุ่งและนำด้ายพุ่งผ่านช่องว่างกระทบด้วยฟืม หรือ เครื่องกระทบด้ายพุ่ง เพื่อให้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนตัดกัน
5. แกนม้วนผ้าทอ มีลักษณะเป็นแกนอยู่ด้านหน้าของเครื่องทอ ใช้สำหรับม้วนผ้า ที่ทอ แล้วให้ติดอยู่ทางด้านหน้าของเครื่องทอ

อุปกรณ์ทอผ้าพื้นเมือง

ภาพประกอบ 20 เครื่องกรอผ้า ทำจากวัสดุตามธรรมชาติ (ถ่ายเมื่อ 2554)

ภาพประกอบ 21 อู่ ใช้พันเส้นด้าย เพื่อจัดระเบียบ (ถ่ายเมื่อ 2554)

ภาพประกอบ 22 ไยประดิษฐ์ กระสวย และหลอดด้ายพุ่ง บรรจุด้ายสอดอยู่ในรางกระสวย
เพื่อใช้พุ่งไปขัดด้ายยืนในการทอผ้า (ถ่ายเมื่อ 2554)

ภาพประกอบ 23 กี่สำหรับทอผ้าพื้นเมืองไทยวน (ถ่าย เมื่อ 2554)

2.3.1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้า

2.3.1.1 กี่กระตุก

2.3.1.2 พันหวี

2.3.1.3 หลอดใหญ่

2.3.1.4 หลอดเล็ก

2.3.1.5 ผีอนผลัดหลอด

2.3.1.6 ที่เดินด้าย (ที่ม้วนฮูก)

2.3.1.7 ไหมประดิษฐ์สีต่าง ๆ

2.3.2 กระบวนการผลิต/ขั้นตอนการผลิต

2.3.2.1 นำไหมประดิษฐ์ (สีตามต้องการ) จำนวน 2.5 ลูก ไปปั่นใส่หลอดใหญ่

2.3.2.2 นำไปเดินด้ายเพื่อหาความยาว จำนวน 150 เมตร

2.3.2.3 เดินด้ายเสร็จนำไปใส่พันหวีเพื่อหวีด้าย

2.3.2.4 นำวัสดุไปใส่กี่ยกระตุก

2.3.2.5 เก็บตะกรอเพื่อทำให้เป็นลายชัดพื้นฐาน

2.3.2.6 พันด้ายสีตามที่ต้องการใส่หลอดเล็ก โดยอุปกรณ์ผีอนผลัดหลอด

2.3.2.7 นำวัสดุหลอดที่พันด้ายสีไปใส่กระสวยและนำไปพุ่งที่กี่ยกระตุกขณะทอ

2.3.2.8 จะได้ผืนผ้าความยาวตามต้องการ

2.3.2.9 การพันด้ายใส่หลอดเล็กจะใช้อุปกรณ์ผีอนผลัดหลอดพร้อมใช้มือซ้ายบังคับ

เส้นด้าย มือขวาจะจับด้านผีอนผลัดด้ายเพื่อให้ด้ายเข้าหลอด มือซ้ายบังคับเส้นด้ายให้พันเข้าหลอดเล็ก เพื่อให้ด้ายพันเข้าหลอดอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการทอผ้าปัจจุบัน ถึงแม้ว่ายังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดบ่งบอกถึงต้นกำเนิดของการทอผ้า แต่ก็สามารถเทียบเคียงกับหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันโดยมีเหตุผลหลายอย่างสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การทอผ้ามีวิวัฒนาการมาจากการทำเชือก ทอเสื่อ หลักการทอผ้าคือ การทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกัน โดยทั้งสองพวกตั้งฉากกัน เส้นด้ายกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายยืน และอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง ลักษณะของการขัดกันของด้ายพุ่งและด้ายยืนจะขัดกันแบบธรรมชาติที่เรียกว่า ลายขัด หรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษเพื่อให้ผ้ามีลวดลายสีสันที่สวยงาม แปลกตา

การทอผ้าพื้น เป็นการใช้หลักการทอผ้าเบื้องต้น ที่นำเอาด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่งมาขัดกัน เพื่อให้เกิดเป็นผืนผ้า โดยด้ายเส้นพุ่งและเส้นยืนอาจเป็นเส้นเดียวกัน หรือต่างสีกัน หรือนำเอาเส้นด้ายที่เป็นดินเงินหรือดินทองมาทอควบด้วย เพื่อให้ผ้ามีความมันระยับ สวยงามขึ้น

ลวดลายบนผ้าทอ หมายถึง ลวดลายที่ปรากฏบนผ้าทอของไทยส่วนใหญ่มักเป็นลวดลายที่จดจำหรือได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ อีกทั้งยังเป็นลวดลายที่เกี่ยวข้อง และพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา แล้วจดจำสืบทอดกันมา ลวดลายเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งโดยการเลือกเลียนแบบอย่างไว้ ทั้งลวดลายและกรรมวิธีในการทอผ้า ดังนั้น ลวดลายของผ้าทอจึงเกิดจากฝีมือ และภูมิปัญญาของผู้ทออย่างแท้จริง ในปัจจุบันจะมีลวดลายอีกประเภทหนึ่งเกิดจากสิ่งที่ปรากฏขึ้นหรือความคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า

3.1 ความหมายของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความหมายของการออกแบบ (Design) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามความหมายแตกต่างกันออกไป

มานิช กงกะนันท์ (2538) ได้กล่าวว่า การออกแบบ คือ กระบวนการสร้างสรรค์ ประเภทหนึ่งของมนุษย์โดยมีทัศนธาตุ และลักษณะของทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบใช้ทฤษฎี ต่าง ๆ เป็นแนวทางและใช้วัสดุ นานาชาติเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ โดยที่นักออกแบบจะต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายขั้นตอนตลอดกระบวนการสร้างสรรค์นั้น

นวลน้อย บุญวงศ์ (2548) กล่าวในงานออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ว่างานออกแบบ หมายถึง สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้นเพื่อเป็นความพยายามสร้างให้เกิดความเปลี่ยนแปลง โดยการจัดระเบียบความมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหาเพื่อสนองประโยชน์ทั้งของตนเองและคนในสังคม

พรเทพ เลิศเทวศิริ (2547) ได้กล่าวว่า การออกแบบ คือ การสื่อสารทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบเป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกัน เพราะการออกแบบคือการจัดวาง องค์ประกอบของหลายสิ่งหลายอย่างโดยการสร้างสรรค์ให้มีความสัมพันธ์กันและมนุษย์จะรู้ และเข้าใจถึงการสร้างสรรค์ได้ก็ต่อเมื่อมีการสร้างสรรค์ของใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นและสิ่งนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์

สมาคมนักออกแบบอุตสาหกรรมนานาชาติ หรือ ICSID (International Council of Societies of Industrial Design) กล่าวในการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (2548) เป็นกิจกรรมของความคิดสร้างสรรค์ที่มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดคุณภาพของวัสดุ การผลิต คุณภาพไม่เพียงแต่คุณภาพภายนอกเท่านั้น แต่หมายถึงโครงสร้าง (Structural) และความสัมพันธ์กับ ประโยชน์ใช้สอย (Functional relationships) แต่ยังเกิดแนวทางการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐศาสตร์ (Changing relationships) อุตสาหกรรมและองค์ประกอบของสังคมและวัฒนธรรม (Social and cultural) ก็มีอิทธิพลกับบริบท (Context) สภาพแวดล้อมการออกแบบ ด้วยทำให้ทุกวันนี้ เราทำงานการออกแบบอยู่บนการตีความหมาย คือจำกัดความที่หลากหลายของแม่บทการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สมศักดิ์ ขวาลาวัลย์ ได้กล่าวว่า การออกแบบ คือ การสร้างสรรค์ สิ่งใหม่หรือปรับปรุง พัฒนาให้ดีกว่าเดิม โดยมีวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตั้งแต่เริ่มต้น การออกแบบ จึงมีแนวความคิดในการ ออกแบบแตกต่างกันไปด้วย โดยใช้ทฤษฎีทางศิลปะ วัสดุและกรรมวิธีการผลิตเพื่อให้เกิดคุณภาพ ทั้ง รูปลักษณะภายนอก คือ ความสวยงามน่าใช้ ความแข็งแรงของโครงสร้างภายในและตอบสนองประโยชน์ ใช้สอยที่วางไว้ตั้งแต่ตอนเริ่มต้น การออกแบบ คือ การถ่ายทอดความคิดจินตนาการที่อยู่บนพื้นฐาน ของความเป็นจริงของสิ่งที่ต้องการออกแบบ มาเป็นรูปแบบที่พัฒนาสิ่งเก่าสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นให้ สอดคล้องกับวัสดุการผลิต และประโยชน์ใช้สอยที่ต้องการ (สมศักดิ์ ขวาลาวัลย์. 2542: 30)

วัฒนะ จูฑะวิภาต ให้คำนิยาม การออกแบบ (design) คือการกำหนดการนึกคิดตามต้องการ ที่จะแสดงออกซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรู้จักการปรับปรุงสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้ เหมาะสมกับการใช้ สอยและการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย จากความหมายนี้ จะเห็นได้ว่า การ ออกแบบจะต่างจากคำอีก สองคำ คือ การลอกแบบและการเลียนแบบ การเลียนแบบ หมายถึง การทำตามสภาพ ที่ดัดแปลงหรือ ปรับปรุงให้แปลกใหม่ขึ้น (วัฒนะ จูฑะวิภาต. 2545: 69)

วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวถึงการออกแบบ คือการวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบ โดยวางแผน จากส่วนประกอบของการออกแบบให้สัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ใช้สอยวัสดุ และการผลิตของสิ่งที่ ต้องการออกแบบ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2547: 19) การออกแบบที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยดังนี้คือ รูปแบบที่ สร้างสรรค์ มีความงดงามที่น่าสนใจ สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย เหมาะสมกับวัสดุ สอดคล้องกับการ ผลิต ส่วนประกอบของการออกแบบ คือ จุด (Dot) เส้น (Line) รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form) มวลและปริมาตร (Mass and Volume) ลักษณะผิว (Texture) บริเวณว่าง (Space) สี (Color) น้ำหนัก สี (Values)

เสริมศักดิ์ วิศလာภรณ์ กล่าวถึงผลิตภัณฑ์ ดังนี้ คำว่า Product มีความหมาย กว้าง มาก คือ ชิ้นงาน อีกรูปแบบหนึ่ง คือ การใช้ผลงานวิจัยเพื่อทดลองผลิตสิ่งใหม่หรือปรับปรุง สิ่งที่ต่างที่มี อยู่ Concept ของ R&D ในความหมายที่สองคือ ทดลองผลิตหรือปรับปรุง เพราะ เดียวนี้ จะเข้าใจผิด ว่า R&D คือจะต้องผลิตสิ่งใหม่ ๆ อย่างเดียว ดังนั้น R&D ในความหมายที่เป็นสากล อีกอย่างหนึ่ง คือ มีอยู่แล้วแต่ยังไม่ดี เราจึงทำ R&D เพื่อให้พัฒนาดียิ่งขึ้น (เสริมศักดิ์ วิศလာภรณ์. 2543: 14.)

ศาสตราจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ (2545.) ได้บรรยายคำว่า พัฒนา เป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ทำให้ดีขึ้น สร้างสรรค์ประยุกต์ โดยเป็นการพัฒนาจากความรู้พื้นฐานองค์ความรู้ แล้ว สร้างให้เป็นผลิตผล คำว่า "พัฒนา" มีผู้ใช้ศัพท์ทางภาษาอังกฤษว่า Improvement หมายถึง การ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าใช้คำว่า Development หมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น สำหรับ คำหลังดูเหมือนจะตรงกับภาษาไทยมากกว่า ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ ค้นคว้าออกแบบ ประดิษฐ์ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีพ ดังนั้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง

กระบวนการค้นคว้า คิดออกแบบ แก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้ได้มา ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น นักออกแบบ คือ ผู้ที่พยายามค้นหาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไข หรือคำตอบใหม่ ๆ สำหรับปัญหาต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ คือ ผลลัพธ์จากการออกแบบ

สาเหตุที่ต้องมีการออกแบบ การออกแบบมีวิวัฒนาการและมีวัตถุประสงค์จาก สิ่งต่าง ๆ นอกจากปัจจัยพื้นฐานแล้วมนุษย์ยังใช้ประโยชน์จากธรรมชาติแวดล้อมในการสร้าง อำนวยความสะดวกตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน การดำรงชีวิตอยู่ในโลกมาเป็น เวลานาน ช่วยสอนให้มนุษย์รู้จักสร้างคุณสมบัติเฉพาะตัวที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนา ตนเอง ให้มีความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนสร้างอารยธรรมความเจริญในด้านต่าง ๆ คุณสมบัติ เฉพาะตัวที่ว่านี้คือ การ รู้จักสังเกต ทดลองและการดัดแปลงปรับปรุง เมื่อมนุษย์พบเห็นวัตถุสิ่ง ของต่าง ๆ ตลอดจน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติก็รู้จักสังเกตและจดจำเก็บความรู้ไว้ใน สมอ เมื่อมีโอกาสอำนวย ก็นำเอาความรู้นี้มาทดลองปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้สังเกตจดจำไว้ ถ้าได้ผลลัพธ์ออกมาไม่ตรงตามที่ คาดหมายก็รู้จักดัดแปลงปรับปรุงแก้ไข จนเกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการภายหลัง (นวลน้อย บุญวงศ์, 2539)

ประชากรเพิ่มมากขึ้น สังคมขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น ผลิตผลทำด้วยมือ อย่าง เดียว นั้นไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

การค้นคว้าทางด้านเครื่องจักรกล และความสามารถของมนุษย์ในการออกแบบ ดัดแปลงเครื่องจักรกลเพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามแขนงงานที่ต้องการออกแบบมีมากขึ้น มีการ ค้นคว้า ทดสอบและวิจัยผลงานออกแบบตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อผลิต ให้ เพียงพอ

เจตคติของประชาชนผู้ใช้ผลิตผลของการออกนั้น ๆ เปลี่ยนไปจากเดิม หันมานิยม การออกแบบลักษณะง่าย สะดวก ประหยัด และชอบการเปลี่ยนแปลงรูปทรงของการออกแบบ นั้น เสมอ ตามสภาพของกาลเวลา

แนวโน้มของการออกแบบ มุ่งที่จะสนองความต้องการสังคมส่วนใหญ่มากกว่า ศาสนาหรือสังคมชั้นสูงแห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะดังปรากฏในอดีต

ความก้าวหน้าทางวัตถุดิบมีมากขึ้น เช่น มีการสังเคราะห์วัสดุใหม่ ๆ สาร ประกอบ ใหม่ ๆ เอานำมาประกอบเป็นผลิตผลและต้องการความรู้ของนักออกแบบระดับหนึ่ง ที่จะ สามารถนำ เอาวัสดุนั้น ๆ มาใช้ออกแบบได้ตามแรงงานในปัจจุบัน

สาเหตุที่ต้องมีการออกแบบนั้น อาจแตกต่างกันไปตามแต่ยุคสมัยของการดำรง อยู่ ของมนุษยชาติและปัจจัยคนานับ ในยุคหนึ่งการออกแบบอาจมีเหตุผลเพียงเพื่อการดำรงชีพ หรือเพื่อ

การตรวจสอบจากภัยอันตรายเท่านั้น การดำรงชีวิตเป็นเวลานานช่วยให้มนุษย์เรียนรู้ และพัฒนาความเป็นอยู่จนเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขและนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม

สำหรับการออกแบบในปัจจุบันไม่เพียง เพื่อการดำรงชีพเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เพื่อตอบสนองความต้องการของคนจำนวนมาก ทั้งในเรื่องของลักษณะการใช้งานของผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน และความชื่นชอบส่วนบุคคล ที่มีต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในด้านความสวยงาม ได้แก่ รูปทรง สี สัน เทคนิควิธีการ ผลิตและวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิตสิ่งเหล่านี้ต่างก็เป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน จนทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นเข้าถึง กลุ่มผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวาง

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์

วัชรินทร์ จรุงจิตรสุนทร (2548) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์มีปัจจัย (Design Factors) มากมายที่นักออกแบบต้องคำนึง แต่ในที่นี้ขอกล่าวเพียงปัจจัยพื้นฐาน 10 ประการ ที่นิยมใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ควบคุมได้ และเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่

3.2.1 หน้าที่ใช้สอย (Function) ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดจะต้องมีหน้าที่ใช้สอยถูกต้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ สามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยตามที่ผู้บริโภคต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในหนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นอาจมีหน้าที่ใช้สอยอย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ได้ แต่หน้าที่ ใช้สอยจะดีหรือไม่ดีนั้นต้องใช้งานไประยะหนึ่งถึงจะทราบข้อบกพร่อง

3.2.2. ความสวยงามหน้าใช้ (Aesthetics or Sales Appeal) ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ มานั้นจะต้องมีรูปทรง ขนาด สี สัน สวยงาม น่าใช้ ตรงตามรสนิยมของกลุ่มบริโภค เป้าหมาย เป็นวิธีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม และได้ผลดีเพราะความสวยงามเป็นความพึงพอใจแรกที่คนเราสัมผัสได้ก่อน มักเกิดจากรูปทรงและสีเป็นหลักการกำหนดรูปทรง และสีในงานออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นไม่เหมือนกับการกำหนดรูปทรงในงานจิตรกรรม ซึ่งสามารถ ที่จะกำหนดรูปทรงและสีได้ตามความนึกคิดของจิตรกร แต่ในงานออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นจำเป็น ต้องยึดข้อมูลและกฎเกณฑ์ ผสมรูปทรงและสี สันระหว่างทฤษฎีทางศิลปะและความพึงพอใจของผู้บริโภคเข้าด้วยกัน ถึงแม้ว่ามนุษย์แต่ละคนมีการรับรู้และพึงพอใจในความงามไม่เท่ากัน และไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่เป็นตัวชี้วัด ขาดความถูกต้อง แต่คนเราส่วนใหญ่ก็มีแนวโน้มที่จะมองเห็นทิศทางของความงามไปในทิศทางเดียวกันตามธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ ของที่ระลึก และของตกแต่งบ้านต่าง ๆ ความสวยงามก็คือหน้าที่ใช้สอยนั่นเอง และ ความสวยงามจะสร้างความประทับใจแก่ผู้บริโภคให้เกิดการตัดสินใจซื้อได้

3.2.3. ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Ergonomics) การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ดีนั้น ต้องเข้าใจกายวิภาคเชิงกลเกี่ยวกับ ขนาด สัดส่วน ความสามารถและขีดจำกัดที่เหมาะสม สำหรับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของผู้ใช้งานเกิดความรู้สึกที่ดีในการใช้ผลิตภัณฑ์ ทั้งทางด้านจิตวิทยา (Psychology) และสรีระวิทยา (Physiology) ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะเพศ เผ่าพันธุ์ ภูมิลำเนา และสังคมแวดล้อมที่ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นข้อบังคับในการออกแบบ

3.2.4. ความปลอดภัย (Safety) ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีพของมนุษย์มีทั้งประโยชน์และโทษในตัว การออกแบบจึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริโภคเป็นสำคัญ เป็นความสำคัญไม่เลือกใช้วัสดุ สี กรรมวิธี การผลิต ฯลฯ ที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้หรือทำลายสิ่งแวดล้อมถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องแสดง เครื่องหมายเตือนไว้ให้เห็นชัดเจนหรือมีคำอธิบายการใช้แบบมากับผลิตภัณฑ์ด้วย ตัวอย่างเช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ ไฟฟ้า ควรมีส่วนป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดจากความเมื่อยล้า หรือพลังแฝง เช่น จากการสัมผัสกับส่วนกลไกทำงานจากความร้อน จากไฟฟ้าดูด ฯลฯ หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ง่ายต่อการเกิดอัคคีภัยหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

3.2.5. ความแข็งแรง (Construction) ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมานั้นจะต้องมีความแข็งแรงในตัวทนทานต่อการใช้งานตามหน้าที่ และวัตถุประสงค์ที่กำหนดโครงสร้างมีความเหมาะสมตามคุณสมบัติของวัสดุ ขนาด แรงกระทำในรูปแบบต่าง ๆ จากการใช้งาน เช่น การจัดท่าทาง ในการใช้งานให้เหมาะสม สะดวกสบาย ถูกสุขลักษณะและต้องรู้จักผสมความงามเข้ากับ ชิ้นงานได้อย่างกลมกลืน เพราะโครงสร้างบางรูปแบบ มีความแข็งแรงดีมากแต่ขาดความสวยงาม จึงเป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะต้องเป็นผู้ผสมผสานของสิ่งนี้ เข้ามาอยู่ในความพอดีให้ได้ นอกจาก การเลือกใช้ประเภทของวัสดุ โครงสร้างที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความประหยัด ควบคู่กันไปด้วย

3.2.6. ราคา (Cost) ก่อนการออกแบบผลิตภัณฑ์ควรมีการกำหนดเป้าหมาย ที่จะใช้ว่าเป็นกลุ่มใด อาชีพอะไร ฐานะเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ นักออกแบบสามารถกำหนด แบบผลิตภัณฑ์ และประมาณราคาขายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้ใกล้เคียงมากขึ้น การจะได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีราคาเหมาะสมนั้น ส่วนหนึ่งอยู่ที่การเลือกใช้ชนิดหรือเกรดของวัสดุ และวิธีการผลิตที่เหมาะสมผลิตได้ง่ายและรวดเร็ว แต่ในกรณีที่ประมาณราคาจากแบบสูงกว่าที่กำหนดก็อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์ประกอบด้านต่าง ๆ กันใหม่เพื่อลดต้นทุน แต่ทั้งนี้ต้องคงไว้ซึ่งคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น

3.2.7. วัสดุ (Materials) การออกแบบควรเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความใส ผิวมันวาว ทนความร้อน ทนกรดด่าง ไม่ลื่น ฯลฯ ให้เหมาะสมกับหน้าที่ ใช้สอยของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาถึงความง่ายในการดูแลรักษา ความสะดวกรวดเร็วในการผลิตสั่งซื้อและรวมถึงจิตสำนึกในการรณรงค์ช่วยกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการเลือกใช้วัสดุที่หมุนเวียน

กลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle) ก็เป็นสิ่งที่นักออกแบบต้องตระหนักถึงในการออกแบบร่วมด้วย เพื่อช่วยกันลดปริมาณขยะของโลก

3.2.8. กรรมวิธีการผลิต (Production) ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดควรออกแบบให้ สามารถผลิตได้ง่าย รวดเร็ว ประหยัดวัสดุ ค่าแรงและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แต่ในบางกรณี อาจต้องออกแบบให้สอดคล้องกับกรรมวิธีของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมและควรตระหนัก อยู่เสมอว่าไม่มีอะไรที่จะลดต้นทุนได้รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการประหยัดเพราะการผลิตครั้งละมาก ๆ

3.2.9. การบำรุงรักษาและซ่อมแซม (Maintenance) ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดควร ออกแบบให้สามารถบำรุงรักษา และแก้ไขซ่อมแซมได้ง่าย ไม่ยุ่งยากเมื่อมีการชำรุดเสียหายเกิดขึ้น ง่ายและสะดวกต่อการทำความสะอาดเพื่อช่วยยืดอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งควรมีค่าบำรุงรักษา และการสึกหรอต่ำ ตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่มีกลไกภายในซับซ้อนอะไหล่บางชิ้นย่อมมีการเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน หรือจากการใช้งานที่ผิดวิธีการออกแบบที่ดีนั้นจะต้องศึกษาถึงตำแหน่งในการจัดวาง กลไกแต่ละชิ้น เพื่อที่จะได้ออกแบบส่วนของฝาคออบบริเวณต่าง ๆ ให้สะดวกในการถอดซ่อมแซม หรือเปลี่ยนอะไหล่ได้โดยง่าย นอกจากนั้นการออกแบบยังต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การใช้ชิ้นส่วนร่วมกันให้มากที่สุด โดยเฉพาะอุปกรณ์ยึดต่อการเลือกใช้ชิ้นส่วนขนาดมาตรฐานที่หาได้ง่าย การถอดเปลี่ยนได้เป็นชุด ๆ การออกแบบให้บางส่วนสามารถใช้เก็บอะไหล่หรือใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับการถอดซ่อมบำรุงรักษาได้ในตัว เป็นต้น

3.2.10. การขนส่ง (Transportation) ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบควรคำนึงถึงการ ประหยัดค่าขนส่ง ความสะดวกในการขนส่งระยะทาง เส้นทางขนส่ง (ทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ) การกินเนื้อที่ในการขนส่ง มิติความจุกว้าง x ยาว x สูง ของรถยนต์ส่วนบุคคล รถบรรทุกทั่วไป ตู้บรรทุกสินค้า ฯลฯ ส่วนการบรรจุหีบห่อต้องสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการชำรุดเสียหายของผลิตภัณฑ์ได้ง่าย กรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบนั้นมีขนาดใหญ่ อาจต้อง ออกแบบให้ชิ้นส่วน สามารถถอดประกอบได้ ต้องสามารถบรรจุผลิตภัณฑ์ลงในตู้สินค้าที่เป็นขนาด มาตรฐานเพื่อประหยัดค่าขนส่งรวมทั้งผู้ซื้อสามารถทำการขนส่ง และประกอบชิ้นส่วนให้เข้ารูป เป็นผลิตภัณฑ์ได้โดยสะดวกด้วยตนเอง

3.3 ความสำคัญของการออกแบบผลิตภัณฑ์

นวลน้อย บุญวงศ์ (2542: 87) ปัจจุบันมนุษย์เราอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้น ด้วยฝีมือมนุษย์ด้วยกันตั้งแต่ที่อยู่อาศัย ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ นานา จากเดิมมนุษย์มีความต้องการเพียงแค่ปัจจัย 4 ประการ ก็มีความต้องการเพิ่มขึ้นมากมายอย่าง ไม่หยุดยั้งเป็นผลให้การสร้างอุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากมายเพื่อสนองความต้องการ มนุษย์นอกจากจะ

ต้องการสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ (ความต้องการทางด้านร่างกาย) แล้ว การแสวงหาสิ่งที่ตอบสนองความพึงพอใจส่วนตัว(ความต้องการทางด้านจิตใจ) ซึ่งถือว่า เป็นเรื่องปกติของมนุษย์ทุกคนทุกยุคทุกสมัย สอดคล้องกับที่ วิจารณ์ ตั้งเจริญ (2537: 12) กล่าวว่า “สิ่งหนึ่งที่มนุษย์ต่างไปจากสัตว์โลกโดยทั่วไปก็คือ มนุษย์มีนิ้วโป้งที่สามารถทำงานร่วมกับนิ้วอื่นๆ ได้เป็นอย่างดีและนิ้วมือโป้งของมนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นอันสำคัญที่สื่อสารความรู้ ความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ สร้างสรรค์สรรพสิ่งบนโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนหนังสือการสร้างสรรค์ ศิลปะอันวิจิตรบรรจง หรือการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งอื่นๆอีกมากมาย สัตว์โลกธรรมดาอาจจะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อความจำเป็นในการดำรงชีวิต สร้างด้วยสัญชาตญาณโดย มิได้สร้างสรรค์ ศิลปะเพื่อตอบสนองจินตนาการอันอยู่นอกเหนือปัจจัยสี่ และนี่คือ มนุษย์ “

การออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความต้องการ ของผู้ออกแบบให้ผู้อื่นรับรู้หรือสัมผัสได้ในผลงานหรือชิ้นงานนั้น สำหรับนำไปใช้เป็นแบบในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ความต้องการของตนเองและผู้บริโภค ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ จึงเป็นงาน ที่มีความค่าและมีความสำคัญดังนี้

3.3.1 คุณค่าทางกาย คุณค่าของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีผลทางด้านร่างกาย คือ คุณค่าที่เกิดจากประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันโดยตรง เช่น รถจักรยานใช้ขี่ไปซื้อข้าว คันไถ มีสำหรับไถนา ขนมีไว้ต้มน้ำ บ้านมีไว้อยู่อาศัย เสื้อผ้ามีไว้สวมใส่ ช้อนมีไว้รับประทานอาหาร เป็นต้น

3.3.2 คุณค่าทางอารมณ์และความรู้สึก คุณค่าของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ผล ทางอารมณ์และความรู้สึก เช่น ความชื่นชอบ ความพึงพอใจ ความสบายใจ เมื่อผลงานออกแบบกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างความสุข ความสะดกสบายให้แก่ผู้อื่น ผู้ออกแบบก็ย่อม ได้รับความชื่นชมด้วย

3.3.3 คุณค่าทางเจตคติ คุณค่าของงานออกแบบผลิตภัณฑ์หรือการออกแบบอื่นใด ที่มีผลทางเจตคตินั้น เป็นเพราะผลงานหรือผลิตภัณฑ์ที่ปรากฏจะเน้นการสร้างเจตคติอย่างใด อย่างหนึ่งต่อผู้พบเห็น เช่น ผลิตภัณฑ์ประเภทพุทธรูปต่าง ๆ ที่ต้องการจะดึงใจให้คนรักและบูชา ในสิ่งที่ดีงาม ผลิตภัณฑ์ประเภทโลโก้ที่แสดงถึงความรักชาติหรือการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

3.4 หลักเกณฑ์การพิจารณาการออกแบบ

นวลน้อย บุญวงษ์ (2539: 201) กล่าวไว้อีกว่างานออกแบบเป็นผลรวมขั้นสุดท้ายจากกระบวนการของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมกันพัฒนาแบบ ดังนั้น งานออกแบบที่ดีจึงเกิดขึ้นจากการทำงานประสานกันอย่างรอบคอบในการรวบรวมข้อมูล การแยกแยะและการจัด ลำดับความสำคัญของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนความสามารถในการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ในงานออกแบบเข้าด้วยกันอย่างอย่างดี จนทำให้เหลือปัญหาตกค้างอยู่น้อยที่สุด หลักเกณฑ์การพิจารณางาน

ออกแบบโดยทั่วไป มักมาจากการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่องานออกแบบนั้น ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ปัจจัยจากภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

3.4.1. ประโยชน์ใช้สอย ประโยชน์ใช้สอยเป็นศูนย์กลางของการออกแบบจำเป็น ต้องคำนึงถึงเป็นประการแรก เพราะถ้าการออกแบบที่นำมาพิจารณาขาดความเหมาะสมทางการ ใช้สอยตลอดจนไม่ให้ความสะดวกสบาย และความปลอดภัย ก็นับว่าเป็นความสิ้นเปลืองและ ความสูญเปล่า ประโยชน์ใช้สอยมีผลต่อการเลือกใช้ ลักษณะรูปทรง วัสดุและกรรมวิธีการผลิต งานออกแบบที่ดีอย่างแท้จริง จึงเป็นงานที่มีประโยชน์ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนการใช้งาน ขณะการใช้งานและภายหลังเสร็จสิ้นการใช้งานแล้ว มีลักษณะถูกต้องสอดคล้องกับสรีระส่วนที่ใช้งาน จึงไม่ก่อให้เกิดความขัดข้อง เมื่อยล้า อันเป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพในการใช้งาน

3.4.2. ความงาม ความงามมักเกิดขึ้นจากลักษณะโดยรวมของรูปทรง ตลอดจน การตกแต่งหน้าตาของงานออกแบบ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าด้านประโยชน์ใช้สอย ลักษณะความงามของงานออกแบบ ควรพิจารณาตามประเภทหรือธรรมชาติเฉพาะออกแบบนั้น ๆ ผลลัพธ์ที่แต่ละชนิดมีหน้าที่ใช้สอยเฉพาะอย่าง และทำขึ้นให้เหมาะกับผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม ดังนั้น ลักษณะของหน้าตาที่ปรากฏจึงควรสามารถสื่อถึงลักษณะการใช้งานและอยู่ในแนวทางที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้จึงจะเรียกได้ว่าเป็นงานออกแบบที่มีความสวยงามอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ มีลักษณะหน้าตาที่สื่อได้เหมาะสมดังกล่าวแล้ว งานออกแบบที่ดียังต้องมีลักษณะเฉพาะ ซึ่ง สามารถสร้างความสนใจต่อผู้พบเห็นมีความใหม่ และมีเอกลักษณ์แตกต่างจากงานออกแบบ ที่มีอยู่ทั่วไป

3.4.3. การเลือกใช้วัสดุและคุณภาพการผลิต ในปัจจุบันนักออกแบบมีทางเลือก อย่างกว้างขวาง สำหรับการนำวัสดุต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการผลิตที่มีความก้าวหน้ามาใช้กับงานออกแบบลักษณะของการออกแบบที่ดี ควรมีการเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอยในด้านความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน ผลิตได้ง่ายไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียระหว่างการผลิตและเป็นกรรมวิธีที่ทำให้งานออกแบบมีความประณีตเรียบร้อย ปราศจากตำหนิ แม้ในส่วนในรายละเอียดให้สังเกตเห็นได้ ลักษณะโดยรวมที่เกิดขึ้นจากการรู้จักเลือกใช้วัสดุ และกรรมวิธีการผลิตอย่างถูกต้องต้องช่วยให้งานออกแบบมีคุณภาพดี อันเป็นคุณค่าที่สำคัญสำหรับงานออกแบบในปัจจุบัน ซึ่งผู้บริโภคมีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และต้องการงานออกแบบที่มีคุณภาพสูง ต้องการของตลาด ดังนั้นในการกำหนดกฎเกณฑ์ การประเมินผลมักมาจากหัวข้อหลัก ๆ ดังกล่าว โดยมีรายละเอียดที่เน้นความสำคัญแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของงานออกแบบแต่ละประเภท ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางการพิจารณาการสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลสำหรับงานออกแบบ ในที่นี้จึงได้รวบรวมหลักเกณฑ์ที่ใช้ทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

3.4.3.1. หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ (Design Aspect)

ประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ (Practical Function) ด้านความ สะดวก
ง่ายต่อการใช้งาน ความเหมาะสมถูกต้องตามสรีระของผู้ใช้ ความปลอดภัย การบำรุง รักษา ความ
เข้มแข็งทนทาน

ความงาม (Aesthetic Function) ความงามจากการจัดองค์ ประกอบ
ได้แก่ ความงามอย่างเหมาะสมกับประเภทของงานออกแบบ ความมีคุณค่า มีราคา ความมีเอกลักษณ์
ที่น่าสนใจ

3.4.3.2. หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต (Production Aspect)

วัสดุ (Material) ได้แก่ การเลือกใช้วัสดุที่มีราคาที่เหมาะสม การเลือกใช้
วัสดุที่มีอยู่ในท้องตลาด การเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการใช้งานและ การผลิต

3.4.3.3. หลักเกณฑ์ทางด้านการตลาด (Marketing Aspect) ได้แก่ราคาและ
ลักษณะตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การสื่อให้เกิดความมั่นใจในตัวสินค้า การแสดง
ภาพพจน์และความน่าเชื่อถือของผู้ผลิต การคำนึงถึงปัญหาต่อสภาพแวดล้อม

3.5 กระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นการกำหนดรูปแบบของผลิตภัณฑ์หรือผลของการสร้างรูปวัตถุ
ให้เกิดเป็นลักษณะต่าง ๆ ออกมาให้สามารถมองเห็นและสัมผัสได้ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการ ต่าง ๆ
ทางการออกแบบและการผลิต ซึ่งโดยรวมแล้วจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ตามหลักเกณฑ์
ที่ว่า ออกแบบทำไม เพื่อใคร ที่ไหน อะไร อย่างไร และมูลค่าเท่าไร ซึ่งนักออกแบบจำเป็นต้องนำเอา
วัตถุประสงค์ดังกล่าวมาผสมผสานความคิด เพื่อให้ได้สินค้าที่มีความเหมาะสม และเป็นไปตามความ
ต้องการของตลาดในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ นั้นประกอบด้วย 2 ประการ คือ

3.5.1 การศึกษาเบื้องต้น ซึ่งเป็นกระบวนการเตรียมแผนการออกแบบซึ่งได้มาจากการ
ศึกษาค้นคว้าวิจัยและข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น การตลาด การผลิต ต้นทุน ประเภทวัสดุที่ใช้ รูปร่าง
และ ความต้องการของผู้ใช้ เป็นต้น เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์

3.5.2 การออกแบบ เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้น และแนวทางของผลิตภัณฑ์แล้วจึงนำมา
ประมวลผลเพื่อออกแบบให้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ ในรูปของหน้าที่การใช้งานและรูปทรงด้วยการ ร่าง
ภาพหรือสร้างเป็นหุ่นจำลองที่มีรายละเอียด เพื่อประกอบการอธิบายในการตัดสินใจสร้างเป็น
ผลิตภัณฑ์ต่อไป

การออกแบบเบื้องต้นได้รับการยืนยันให้ดำเนินการผลิต ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ ต้องการ
ดำเนินการเสนอแบบจริงที่สื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้ ซึ่งในส่วนนี้คือการเขียนแบบ งานที่แสดง

โครงสร้างและสัดส่วน ตลอดจนรายละเอียดปลีกย่อย เพื่อขยายความชัดเจนของผลิตภัณฑ์นั้น ในปัจจุบันการออกแบบและเขียนแบบ ได้อาศัยคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยที่รู้จักในนามของคอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบหรือเขียนแบบ (Computer Aided Design / Drafting) ซึ่งข้อมูลที่ป้อนเข้าไปเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างผลิตภัณฑ์ หรือแบบงานจะถูกบันทึกไว้ในส่วนของตัวเก็บข้อมูล (Hard Disk) ทั้งนี้ เมื่อมีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือแบบงานจึงสามารถเรียกกลับมาใช้งานได้อย่างสะดวก ทั้งยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ส่งต่อไปให้กระบวนการสร้างต้นแบบ ได้ผลงานที่ถูกต้องและแม่นยำ

กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์สามารถจัดกลุ่มกิจกรรมออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ งานในช่วงก่อนการออกแบบกับงานออกแบบ (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2541: 40-41) การพัฒนา ผลิตภัณฑ์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ (Prototype) และกลุ่มลักษณะจำเพาะทางเทคนิคในขั้นแรก เพื่อบรรยายลักษณะของต้นแบบ การทดสอบในแบบ (Model) ของการพัฒนาต้นแบบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จะถูกพัฒนาไปเป็นตัวอย่างที่ใช้การได้ ที่เรียกว่า (Prototype)

การวิจัย การพัฒนา และการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีจุดมุ่งหมายดังนี้ (พรสนอง วงศ์สิงทอง: 2545.10-11) เพื่อค้นหาและขยายขอบเขตขององค์ความรู้ เพื่อพัฒนาสินค้าตัวใหม่ เพื่อพัฒนากระบวนการผลิต เพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตที่มีอยู่เดิม เพื่อหาทำประโยชน์เสริมจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ หรือทำประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ (สินค้า) ที่เสีย เพื่อหาข้อมูลทางเทคนิคให้หน่วยงานหลักในองค์กรการออกแบบที่ดีนั้น ต้องมีหลักเกณฑ์ในการยึดถือ ปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบ พอลจะแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้ คือ (ทำนอง ชันทิมา. 2532)

1. หน้าที่ของการนำไปใช้ (Function) เป็นสิ่งแรกที่นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เพราะของแต่ละอย่างมีหน้าที่ในการใช้สอยไม่เหมือนกัน การออกแบบจะต้อง ออกแบบให้เหมาะสม และถูกต้องมากที่สุด เช่น เครื่องปั้นดินเผาจะนำไปใช้แทนโลหะย่อมไม่ได้
2. การประหยัด (Economy) การประหยัดในที่นี้หมายถึงการประหยัดวัสดุและเงินทองที่จะนำมาลงทุนด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณภาพดีเลิศขนาดไหนก็ตาม ถ้าราคาในการผลิตสูงแล้ว ไม่ถือว่าเป็นการออกแบบที่ถูกต้องนอกจากจะมีราคาถูกแล้ว แบบที่ออกไปนั้นก็ควรเป็นแบบที่ง่ายและเหมาะสม
3. ความทนทาน (Durability) การออกแบบที่ดีนั้นนอกจากจะประหยัดแล้วยังต้องคำนึงถึงความทนทานด้วย วัสดุก็ตามถึงแม้ว่าจะมีราคาถูก รูปแบบจะสวยงามขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าขาดความทนทาน คุณค่าของสิ่งนั้นจะต้องด้อยลงไป
4. วัสดุ (Material) การเลือกวัสดุต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้นั้น นอกจากจะประหยัดแล้ว เราถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งเพราะจะต้องเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ความคงทนถาวร เช่น

ถ้าเราจะสร้างบ้านเราก็ควรจะสร้าง Model เสียก่อนว่าบ้านหลังนี้เมื่อสร้างเสร็จแล้ว จะใช้วัสดุอะไร จำนวนเท่าไร จึงจะเหมาะสมและถูกต้อง สวยงาม ทนทาน เป็นสิ่งสำคัญที่สุด

5. โครงสร้าง (Construction) โครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นผู้ออกแบบ จะต้องศึกษาโครงสร้างธรรมชาติของสิ่งเหล่านั้น ให้เข้าใจเป็นอย่างดีเสียก่อน จึงจะเป็น นักออกแบบที่ดีได้

6. ความงาม (Beauty) ถ้าสิ่งต่าง ๆ ที่ออกแบบได้กระทำขึ้นโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าว มาแล้วนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ สิ่งที่ตามมาอีกอย่างหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ คือความงาม ถ้าเรายังจำ สุภาษิตที่ว่า “ไถ่งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง” ความงามคืออะไร ความงามคือ ความพอดี ไม่มาก ไม่น้อยจนเกินไป การตกแต่งหรือการออกแบบนั้น ๆ จึงจะเหมาะสมและสวยงามเพราะเชื่อว่า ทุกคน ชอบความสวยงามด้วยกันทั้งนั้น การออกแบบก็เช่นเดียวกัน การออกแบบถือว่าเป็นคุณสมบัติที่จะ ขาดไม่ได้

7. ลักษณะเด่นพิเศษเฉพาะอย่าง (Personality) ไม่ว่าสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นหรือเกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติก็จะมีลักษณะเด่นประจำตัวของมันอยู่เช่นเดียวกัน แต่ถ้าเป็นสิ่งที่มนุษย์ ออกแบบแล้ว จะต้องเน้นจุดดีของแต่ละสิ่งออกมารให้เห็นเด่นชัด จึงจะถือได้ว่าการออกแบบนั้น สมบูรณ์ เช่น การ ออกแบบเครื่องตกแต่งว่าจะจัดตรงไหนให้เด่นและสวยงาม สะดุดตากว่าจุดอื่น ๆ จึงควรเน้นจุดนั้น เป็นพิเศษกว่าที่อื่น

สิ่งทั้ง 7 ที่กล่าวมาแล้วนั้นถือว่าเป็นหัวใจของนักออกแบบที่จะต้องถ้อยมันและยึดมัน อยู่ ตลอดไป

การจำลองแบบด้วยคอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความซับซ้อน การใช้คอมพิวเตอร์ ถือว่า เป็น สิ่งที่ขาดไม่ได้ แทนที่จะหันไปสร้างต้นแบบจากผลการออกแบบขั้นต้นซึ่งมีต้นทุนสูง การ ออกแบบที่ จำลองขึ้นจะมีต้นทุนต่ำในปัจจุบันเพราะต้นทุนของคอมพิวเตอร์ถูกลง ถูกกว่าการสร้าง ต้นแบบแล้ว ทำการทดสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่กระบวนการทดสอบไม่ทำลายต้นแบบ ประการสำคัญการ ออกแบบ และการทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์ทำได้หลายรอบและทำได้ง่าย รวดเร็วและมีต้นทุนต่ำ ถ้า ไม่มีคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบต้นทุนการออกแบบ และพัฒนา ผลิตภัณฑ์อาจมีต้นทุนสูงจนทำ ไม่ได้ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจน ในการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการ ออกแบบ คือ เพิ่มความเร็วและ ประสิทธิภาพในกระบวนการออกแบบ ลดต้นทุนในการผลิตและ ลดงานเอกสารลง (พรสอน วงศ์ สิงทอง. 2545. 202-203)

3.6 การออกแบบลวดลายผ้า

เป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคนิคการผลิต และความคิดสร้างสรรค์ให้ตรงกับความ ต้องการของผู้บริโภคการออกแบบสิ่งทอ เริ่มต้นจากการพิจารณาวัตถุดิบ อันได้แก่ เส้นใย เส้นด้าย ผ้า และการตกแต่ง การปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน ต้องมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละอย่างช่วยกัน แม้กระทั่ง การจัด จาหน่ายก็ต้องมีผู้เชี่ยวชาญอยู่ด้วยเพื่อให้สิ่งทอนั้น ๆ เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ผ้าแต่ละ ชนิด มี ประโยชน์ใช้สอยแตกต่างกัน ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อตามวัตถุประสงค์ ที่จะนำไปใช้งาน การเลือกซื้อ และพิจารณาทั้งคุณสมบัติของผ้า ความสวยงาม เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยและกำลังซื้อ สิ่งทอใน ปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.6.1 ลวดลายที่เกิดจากสี การใช้สีทำลวดลาย บนผืนผ้า แม้จะเป็นสีขาว บนสีขาว ก็ยัง เห็นลวดลายได้ชัด หากลวดลายนั้นหลุดไป ผ้าก็ยังคงเป็นผืนผ้าอยู่และใช้ประโยชน์ได้ เรียก ลวดลาย ประเภทนี้ว่า ลวดลายตกแต่ง (Decorative design) เกิดจากการย้อม และพิมพ์ พลิกแพลง แบบ ต่างๆ จึงปรากฏมีผ้านับพันชนิด จำหน่ายโดยทั่วไป

3.6.2 ลวดลายที่เกิดจากการขัดกันของเส้นด้าย ทำให้รูปแบบต่างกันบนผืนผ้าหากดึง เอา เส้นด้ายที่เป็นลวดลายออกลายผ้าบริเวณนั้นเสื่อมสภาพ ไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ เรียกว่าลวดลาย โครงสร้าง (Structural) ซึ่งเกิดจากการทอ การถักนิต หรือการทำ ผ้าลูกไม้ บางวิธี ลวดลาย ตกแต่ง นั้น โดยเนื้อแท้ ตัวของมันเองมิใช่วัสดุ แต่เป็นการตกแต่งวัสดุ ต้องการเนื้อที่สำหรับตกแต่ง เลือก ลักษณะของลวดลาย เช่น เส้น รูป บางทีก็รวมสีด้วย ทำให้น่าดู จัดวางอย่างมีระเบียบ เหมาะสมกับ วัสดุที่ต้องการผลิต

พื้นผิวกับการออกแบบ (Texture and Graphic Design) ลักษณะผิวแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะผิวที่มองเห็น (visual Texture) มี 3 ลักษณะ คือ ลักษณะผิวดัดแปลง (Decorative Texture) ลักษณะผิวจากกระบวนการสร้างสรรค์ (Spontaneous Texture) ลักษณะผิวจาก เครื่องมือ (Mechanical Texture) และลักษณะผิวสัมผัส (Tactile Texture) แยกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะ ผิวธรรมชาติที่พบเห็น ลักษณะธรรมชาติดัดแปลง ลักษณะผิวที่จัดขึ้น (ทวิรัตน์ กุลดำรงค์วัฒน์.118.)

3.7 รูปทรง

รูปทรง (form) เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการออกแบบ กล่าวได้ว่าส่วนใหญ่แล้ว การออกแบบ จะเริ่มต้นด้วยปัญหารูปทรงแล้วจึงตามมาด้วยส่วนประกอบอื่น ๆ (ชูลุด นิมเมสมอ. 2531) ได้กล่าวถึง รูปทรงว่า คือส่วนที่เป็นรูปธรรมของงานศิลปะ รูปทรงเป็นตัวการสำคัญที่สื่อความหมายจากผู้สร้าง งานไปสู่ผู้ดู และด้วยรูปทรงเพียงส่วนเดียวก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์โดยไม่ต้องอาศัย เรื่องหรือเนื้อเรื่องใด ๆ รูปทรงจึงมีความสำคัญที่สุดจนกล่าวได้ว่า รูปทรง คือ งานศิลปะ แหล่งสำคัญ ของการออกแบบรูปทรงคือธรรมชาติ มนุษย์ได้ธรรมชาติเป็น แรงบันดาลใจ และเป็นต้นแบบในการ

ทำงาน บางครั้งรูปทรงที่นักออกแบบคิดอาจถูกจำกัด หรือถูกกำหนดจากรูปทรงของวัสดุที่เลือกนำมาใช้งาน อันมีผลต่อการเกิดรูปทรงที่สร้างขึ้น แต่อย่างไรก็ดีแหล่งที่มาและเงื่อนไขต่าง ๆ นี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของความคิดในการออกแบบ รูปทรง เท่านั้น การแปรเปลี่ยนหรือการพัฒนาขึ้นต่อไปเป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะต้องคิดค้นไปในแนวทางเฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ในการพบเห็น และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักออกแบบจะเป็นผู้พิจารณาเลือกใช้ความสัมพันธ์แต่ละระดับให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน (นวนล้อย นุญวงษ์. 2542) รูปทรงจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

รูปทรงเรขาคณิต (geometric form) เป็นรูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากกฎเกณฑ์ ทางคณิตศาสตร์ มีลักษณะตายตัว ได้แก่ รูปทรงกลม รูปสี่เหลี่ยม เป็นต้น มักปรากฏให้เห็นตามสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร เครื่องเรือน เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในงานออกแบบ อุตสาหกรรมมักใช้รูปทรงเรขาคณิต เนื่องจากเป็นรูปทรงที่มีลักษณะสมดุลช่วยให้สะดวกต่อการ ทำงาน และเป็นลักษณะรูปทรงที่มีประโยชน์ใช้สอยดี

รูปทรงธรรมชาติ (natural form) เป็นรูปทรงที่เลียนแบบสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ อันได้แก่สิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปทรงของสิ่งเหล่านี้จะให้ความรู้สึกทางความเป็นจริง เช่น การนำเอาเส้นโค้งอ่อนช้อยเกี่ยวพันกันของเถาไม้ แมลง นก สัตว์ มาใช้ในงานออกแบบลวดลาย ประดับหรือตกแต่งภายใน เป็นต้น จะพบงานออกแบบที่ใช้รูปทรงธรรมชาติได้น้อยกว่ารูปทรง อย่างอื่น เนื่องจากมีความยุ่งยากต่อการผลิตด้วยเครื่องมือเครื่องจักรในระบบอุตสาหกรรม

รูปทรงอิสระ (free form) เป็นรูปทรงที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอนตายตัว เกิดขึ้นอย่าง อิสระ อาจเกิดจากการนำรูปทรงธรรมชาติมากระทำการบิดเบือน หรือเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะ เลื่อนไหล ให้ความเคลื่อนไหว รูปทรงอิสระนี้มีลักษณะกลมกลืนกับรูปทรงธรรมชาติ แต่มีลักษณะ ขัดแย้งกับรูปทรงเรขาคณิต

3.8 ประวัติกระเป๋

ประวัติกระเป๋ (บทความกระเป๋ออนไลน์.2510) ในศตวรรษที่ 14 มีหลักฐานกล่าวอ้างถึงถึง ประวัติกระเป๋ เป็นอักษรภาษาอียิปต์โบราณกล่าวถึงกระเป๋าคาดเอว วัสดุที่ใช้ และ ฝีมือในการเย็บ เป็นตัวบ่งบอกถึงสถานะภาพทางสังคมของเจ้าของกระเป๋าคาดเอว

ประวัติกระเป๋ ในศตวรรษที่ 16 เริ่มมีการเย็บกระเป๋จากหนังสัตว์ ส่วนกระเป๋ผ้า นั้นนิยมเย็บเป็นใบใหญ่สำหรับสิ่งของ จะเห็นตามหนังควายที่สะพายขวางพาดหลังขี่ม้า

ประวัติกระเป๋ ในศตวรรษที่ 17 ยุคนี้ติดค่านิยมกับคำว่า กุลสตรีงานบ้านงานเรือน มีความโดดเด่น สุภาพสตรีในสมัยนั้นจึงเชี่ยวชาญงานเย็บปักถักร้อย เริ่มมีงานเย็บกระเป๋าสตางค์ ที่มีความสลับซับซ้อนเกิดขึ้นในยุคนี้แบบดิไซน์ ทำให้กระเป๋เกิดความสวยงามมากขึ้นและ หลากหลายประวัติกระเป๋

ในศตวรรษที่ 18 จำนวนชิ้น ของเครื่องแต่งกายลดน้อยลง มีความ คล่องตัวมากขึ้น การพกกระเป๋า สตางค์ในเสื้อผ้า จะทำให้รูปทรงเสื้อผ้ายับไม่สวยงาม จึงเริ่มมีการ ทำกระเป๋าทิ้งออกมา แต่เดิมนั้น เป็นกระเป๋าถักซึ่งไม่ค่อยสะดวกต่อการพกพาสิ่งของจำพวกพัด น้ำหอม เครื่องแต่งหน้า เพราะกระเป๋า ถักมักเกิดรอยข่วนจากสิ่งของที่พกพาบ่อย ๆ

ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 19 ยุคนี้งานแฟชั่นได้รับความนิยม มีแฟชั่นกระเป๋า ต่าง ๆ ออกแบบมา มีความจำเพาะเจาะจงต่อการใช้งานมากขึ้น ในช่วงนี้มีสงครามโลกเกิดขึ้น ชาด แคลนนิ่งส์ตัวในการเย็บกระเป๋า แต่วิกฤตก็ก่อให้เกิดโอกาสหนังเทียมเริ่มเกิดขึ้นพร้อมกับ กระเป๋า หนังเทียม ดีไซน์สวย ๆ ถือว่าเป็น ประวัติศาสตร์หน้าใหม่

ประวัติกระเป๋า ปี ค.ศ. 1950 กระเป๋าแบรด์เนมดัง ๆ ได้เริ่มผุดตัวเกิดขึ้นมา และได้รับ ความเป็นอย่างมาก งานกระเป๋าลอกเลียนแบบ (กระเป๋าแบรด์เนม Mirror) จึงเริ่มเกิด ตามมา

3.8.1 รูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าดั้งแต่ดั้งเดิม

สินีนาถ เลิศไพโรจน์ (2549: 21) กล่าวถึงรูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าดั้งแต่ดั้งเดิมและ เป็นพื้นฐานทางการผลิตเหมาะสมกับการใช้งานที่ต่างกัน ดังนี้

กระเป๋าหิ้ว (The Tote) หมายถึงกระเป๋าถือแบบมาตรฐานที่มีหูหิ้วได้คล้ายถุงใส่ของ เป็นรูปแบบแรก ๆ ที่เน้นประโยชน์ใช้สอยแบบพื้นฐาน ต่อมา มีการสร้างสรรค์ให้มีช่องทางใส่ของ ด้าน ในเพิ่มเติมขึ้นมา

กระเป๋าหนีบ (The Clutch) หมายถึงกระเป๋าที่มีขนาดเล็กและเบา เน้นความบางใส่ ของ ไม่มากเหมาะกับการใช้ในระยะเวลาอันสั้นและสถานที่จะเป็นไปต้องปลอดภัยเพราะค่อนข้าง เป็น อันตรายและสะดวกในการวิ่งราวเป็นอย่างมาก กระเป๋าประเภทนี้มักเป็นรูปแบบพื้นฐานของกระเป๋า ในเวลากลางคืนเท่านั้น

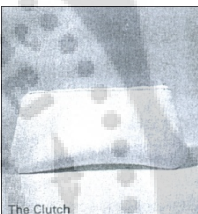
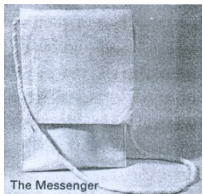
กระเป๋าถือเดินทาง (The traveler) หมายถึงกระเป๋าประเภทใช้เพื่อการเดินทางโดยมี ขนาดเล็กใหญ่ลดหลั่นกันไป ใบเล็กที่สุดคือใบที่ติดตัวตลอดเวลาคือนำขึ้นบนที่นั่งด้วย สำหรับ บรรจุ ของใช้ส่วนตัวเอาไว้ใกล้ตัวเตรียมหยิบ โดยปกติกระเป๋าประเภทนี้มีช่องเล็กน้อยมากมายเพื่อ ความ สะดวกในการเดินทาง ได้แก่ ช่องทางใส่หนังสือเดินทาง เสียบปากกา สมุดโน้ต มือถือ ฯลฯ

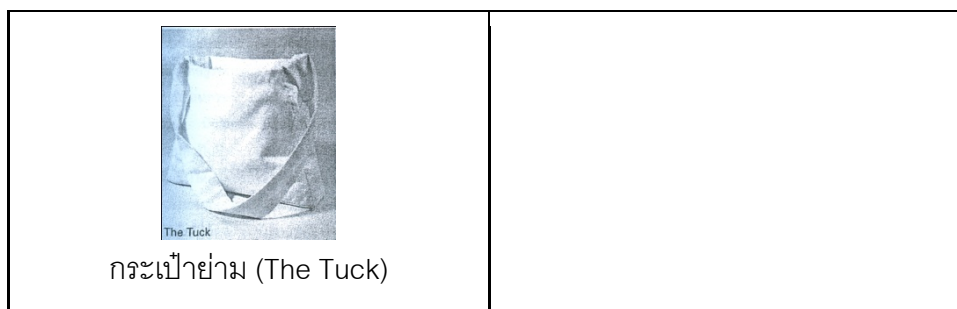
กระเป๋าถือเล่น (The Flirt) หมายถึง กระเป๋าถือประจำวันทั้งวัน หรือเดินทางไปกลับ บ้านทุก วัน มีช่องใช้ประจำตัวในช่วงกลางวันและอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน สตรีบางคน เปลี่ยนกระเป๋า ประจำวันบ่อยแต่โดยส่วนใหญ่จะนาน ๆ เปลี่ยนครั้ง โดยเฉพาะเวลาที่ต้องไป ทำงานอาจจะใช้กระเป๋า ใบที่ดูเรียบเก๋ ดูสุภาพ แต่ถ้าเป็นวันหยุดพักผ่อนกระเป๋าจะถูกเลือกให้สอดคล้องกับเครื่องแต่งกาย กระเป๋าถือเล่นจึงมีรูปร่างแปลกๆ ดูเด่นสะดุดตา

กระเป๋าย่อม (The Tuck) หมายถึง กระเป๋าแบบง่าย ๆ คล้ายย่ามของไทยสะพายไหล่ของได้มาก สะดวกในการล้วงของออกมาใช้แบบคนโบราณ เป็นกระเป๋าแบบพื้นฐานเหมาะสำหรับการออกแบบกระเป๋าคือไปใกล้บ้าน การเดินทางนั่งเล่นปิกนิกหรือพักผ่อนตาม อัญมัย

กระเป๋าสะพาย (The Messenger) กระเป๋าขนาดเล็กมีสายสะพายปกติจะยาวแบบสะพายแล้วได้ใช้ประโยชน์ในการพกพา เป็นกระเป๋าแบบติดตัวมีที่เก็บเงินและบัตรประจำตัวเป็นหลัก บางครั้งไม่ต้องการถืออะไรมาและต้องการความคล่องตัว

กระเป๋าทรงแจกัน (The Vessel) กระเป๋าที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นกระเป๋าที่มีปากแบบก้นเล็กกว่า ได้รับอิทธิพลทางด้านแฟชั่นมากขึ้นในด้านประโยชน์ใช้สอยไม่ต่างกับกระเป๋าคือ แบบหิ้วเพียงมีรูปร่างที่แปลกแตกต่างไปจากเดิมเพราะการที่มีฐานเล็กแต่ด้านบนกว้างค่อนข้างขัดกับทฤษฎีแรงโน้มถ่วงเพราะถ้าเกิดจุดที่สมดุลแล้วกระเป๋าก็อาจล้มได้ง่ายกว่าแบบปกติ

 กระเป๋าคือ (The Tote)	 กระเป๋าคือ (The Clutch)
 กระเป๋าคือเดินทาง (The traveler)	 กระเป๋าคือเล่น (The Flirt)
 กระเป๋าสะพาย (The Messenger)	 กระเป๋าคือแจกัน (The Vessel)

ภาพประกอบ 24 รูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าดั้งแต่ดั้งเดิม สีนินาถ เลศไพรวัน (2549)

3.8.2 ปัจจัยการเลือกซื้อกระเป๋า

รุ่งเพชร ยืนเพ็ง (2552: 227) ได้กล่าวถึงกระเป๋าสตรีว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสตรีทั่วไปเพื่อใช้บรรจุสิ่งของในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อออกนอกบ้าน การเลือกซื้อกระเป๋าสตรีขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ

ประโยชน์ใช้สอย ขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของแต่ละบุคคลว่ามีความจำเป็นและพอใจที่จะใช้บรรจุของมากน้อยเพียงใด และความนิยมในกระเป๋าและประเภท เช่น บางคนนิยมใช้กระเป๋าที่มีชิปเพราะสะดวกในการใช้งานและปลอดภัย

วัตถุดิบที่ใช้ในการทำกระเป๋าและมีผลต่อการตัดเย็บ ความเข้าใจในเรื่องของวัตถุดิบหนัง แท้/หนังเทียม วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อกระเป๋าสตรี ในปัจจุบัน ยังมีผู้ใช้งานจำนวนมากที่ไม่สนใจต่อชนิดของหนังที่นำมาผลิตแต่อย่างใด

สีสนของกระเป๋า ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มของลูกค้า สีสนของกระเป๋ามีความสำคัญค่อนข้างมาก เนื่องจากปัจจัยแฟชั่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับและมีความนิยมในตลาดซึ่งมีผลมาก จาก สภาพภูมิอากาศทางยุโรปจะแบ่งฤดูออกเป็น 2 ฤดูหลัก ฤดูร้อนและฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นที่อากาศ สดใส แฟชั่นจะเป็นสีอ่อนและสีสด สีสนของกระเป๋าจะเป็นไปตามแฟชั่นของเสื้อผ้าเป็นหลัก ส่วน ในฤดูหนาว (ฤดูใบไม้ผลิ) เป็นฤดูที่อากาศหนาว บรรยากาศอึมครึมสีสนของกระเป๋ามีสีเข้มและหนัก ตามไปด้วย เช่นกันจะเป็นไปตามสีสนของเสื้อผ้า แต่ในประเทศไทยสีสนไม่มีผลมากนัก เพราะ อากาศไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง สีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือสีดำ เพราะง่ายแก่การใช้เข้ากับเสื้อผ้า แต่มีบางกลุ่ม จะมีการเลือกใช้กระเป๋าสีสนต่าง ๆ ให้เข้ากับรองเท้าและเสื้อผ้า

แฟชั่นตามสมัยนิยม กระเป๋าสตรี เป็นกระเป๋าที่สุภาพสตรีใช้ประกอบในชีวิตประจำวัน และได้กลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการบ่งบอกถึงบุคลิกภาพ ดังนั้นแฟชั่นจึงได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการเลือกซื้อกระเป๋า สอดคล้องกับ ศิริพรรณ ปีเตอร์ กล่าวถึง แฟชั่น คือ จิตวิญญาณของทุกยุคทุกสมัยซึ่งได้ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของสิ่งของชนิดต่าง ๆ ให้มีรูปทรงและ

สีสันทันที่แตกต่างออกไปอยู่เสมอ เพื่อขจัดความเบื่อหน่ายของผู้บริโภค และเพื่อเพิ่ม ยอดขายแฟชั่นเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมซึ่งทำให้เราได้มีโอกาสเรียนรู้และสัมผัสสีต่าง ๆ และได้มีอิทธิพลอย่างต่อเนื่องจนทำให้นักออกแบบทุกคนในวงการตระหนักถึงความสำคัญ และต้องจับตามองแนวโน้มของกระแสนิยม หรือ Trend อยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบของตนต่อไป (ศิริพรณ์ ปีเตอร์. 2549. 117) กระแสของกระเป๋าแฟชั่นกระเป๋าเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจของสตรีรองจากแฟชั่นเสื้อผ้า รองเท้า เนื่องจากเป็นชิ้นส่วนสำคัญที่ทำให้การแต่งตัวสมบูรณ์แบบ เทรนด์แฟชั่นกระเป๋าจะมาเร็วไปเร็วเช่นเดียวกับแฟชั่นเสื้อผ้า (trendyday magazine.2554)

กระเป๋าสะพายยาว กระเป๋าสะพายยาวยังคงได้รับความนิยม จากแฟชั่นนิสต้ามา ตลอดไม่ว่าแบรนด์ไหนก็จัดเซตใหม่แบบกระเป๋าสะพายยาว การใช้งานที่เหมาะสมกับการใช้งาน ด้วยรูปทรงที่เข้าได้กับทุกสไตล์ สีคลาสสิกที่กำลังมาแรงได้แก่ สีน้ำตาล สีกรมท่า สีโทนเข้ม จะสามารถเข้ากับเสื้อผ้าได้ง่ายหลายรูปแบบ

กระเป๋าคล่องแขน มีการออกแบบและรูปทรงที่ชัดเจน เหมาะกับความคล่องตัวไม่ต้องพกสัมภาระมากมายนัก กระเป๋าแบบคล่องแขนช่วยเพิ่มความน่าสนใจ

กระเป๋าถือ สำหรับออกงาน ด้วยรูปร่างกระบอกแบบเข้ากับงานปาร์ตี้ ทะมัดทะแมง ในวันสบาย ๆ

กระเป๋าสะพายใบเล็ก ความสะดวกสบาย ใส่ได้เฉพาะของที่จำเป็น

กระเป๋าแฟชั่นพลาสติก กระเป๋าพลาสติกพลาสติกได้รับความนิยมในช่วงนี้ เข้ากับสภาพดินฟ้า อากาศเป็นอย่างดี สีสนัสนมของกระเป๋าพลาสติกหลากหลายรูปทรง น่าสนใจ

3.8.3 ลักษณะของกระเป๋าสะพายสตรีทั่วไปจากลักษณะของตัวกระเป๋า

ลักษณะของกระเป๋าสตรีแบบยึดข้างในตัว เป็นลักษณะกระเป๋าสะพายขนาด ใบใหญ่ จนถึงขนาดใบกลางไม่มีตัวยึดข้าง โดยการออกแบบของกระเป๋าในลักษณะนี้จะเป็นการออกแบบให้ยึดข้างอยู่กับตัวของกระเป๋า เช่นกระเป๋าที่เรียกว่ากระเป๋าชอปป์ เป็นการนำกระเป๋า ที่ใช้สำหรับบรรจุของ หากนำมาตกแต่งให้ดูสวยงามมากขึ้นทั้งสีสนัสนมของกระเป๋าเพิ่มอุปกรณ์ตกแต่ง มากขึ้นหรือเป็น กระเป๋าสะพายสตรีทรงกลมโดยการออกแบบกระเป๋าขึ้นเดียวกับตัวยึดข้าง

ลักษณะของกระเป๋ายึดข้าง 1 ชิ้น ลักษณะของการออกแบบกระเป๋าประเภทนี้ จะนิยมมาก เป็นการออกแบบโดยให้ตัวขึ้นกันกระเป๋า และตัวขอยึดข้างเป็นชิ้นเดียวกัน ส่วนใหญ่ จะเป็นกระเป๋าทรงครึ่งวงกลมหรือกระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม

ลักษณะของกระเป๋ายึดข้าง 2 ชิ้น นิยมออกแบบให้ตัวกระเป๋ามีชิ้นเดียวกันกับ กระเป๋าหรือบางครั้งจะมีการแยกชิ้นส่วนของกันกระเป๋าวอกจากตัวกระเป๋าโดยการออกแบบยึดข้าง

เป็น 2 ชั้น (ซ้าย-ขวา) ในบางครั้งจะนิยมยึดข้างทั้ง 2 เป็นช่องใส่ของช่องเล็กหรือใส่โทรศัพท์ มือถือ เพิ่มประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น

3.9 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลสำหรับการออกแบบ

แม้ว่าการออกแบบจะมีความต้องการข้อมูลเป็นปริมาณมากเพียงใด แต่ในทางปฏิบัติ นั้น มีความจำกัดเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลา และค่าใช้จ่ายไปกับการค้นคว้าหาข้อมูลได้มากเท่าที่ต้องการ ช่วงระยะเวลาในการค้นคว้าข้อมูลจะเกิดขึ้นได้เป็น 3 ระยะสอดคล้องตามขั้นตอนการทำงาน ออกแบบ

ระยะที่ 1 ข้อมูลก่อนการออกแบบ เป็นการศึกษาเพื่อดูความเป็นไปได้ของโครงการ การเตรียมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบความเป็นไปเกี่ยวกับปัญหา รายละเอียดประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการค้นหาแนวทางและความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา ข้อมูลในระยะก่อนทำ การออกแบบนี้ แม้จะค้นคว้าในเวลาอันสั้น แต่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับใช้ประกอบ การพิจารณารับงาน

ระยะที่ 2 ข้อมูลระหว่างการออกแบบ เป็นการหาข้อมูลอย่างละเอียดที่เกี่ยวข้องโดยตรง กับงานออกแบบเพื่อใช้ในการสร้างให้เกิดแนวความคิด ช่วยในการพัฒนาแบบ และใช้ในขณะ ทดสอบ ทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา

ระยะที่ 3 ข้อมูลหลังการออกแบบ เมื่อเสร็จสิ้นการออกแบบแล้วการหาข้อมูลก็ยังคง เกิดขึ้น แม้จะสายเกินไปสำหรับใช้แก้ไขข้อผิดพลาดในงานออกแบบที่ผ่านพ้นไปแล้ว แต่ข้อมูลค่า วิจัย การชี้ข้อผิดพลาด ตลอดจนการประเมินผลของฝ่ายต่าง ๆ นี้จะเป็นประโยชน์ในการ ปรับปรุง พัฒนางานออกแบบ และใช้เป็นข้อมูลก่อนการออกแบบครั้งต่อไป

3.10 การวัดประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์กระเป๋า

ประสิทธิภาพ ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน (พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542: 667) การกำหนดหัวข้อหลักเกณฑ์ โดยทั่วไปในงานออกแบบจะ ประกอบ ขึ้นจากปัจจัยภายในได้แก่ รูปทรง ประโยชน์ใช้สอย และวัสดุ กรรมวิธีการผลิต และจากปัจจัยภายนอก ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ในที่นี้จึงได้รวบรวมหลักเกณฑ์ที่ใช้ทั่วไป ซึ่งประกอบ ด้วยหัวข้อ ข้อหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ (Design Aspect)

1. ประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ (Practical Function) ได้แก่ ความสะดวกง่ายดาย ในการใช้งานความเหมาะสมถูกต้องตามสรีระของผู้ใช้ ความปลอดภัย การบำรุงรักษา ความแข็งแรงทนทาน

2. ความงาม (Aesthetic Function) ได้แก่ ความงามจากการจัดองค์ประกอบ ความงามอย่างเหมาะสมกับประเภทของงานออกแบบ ความมีคุณค่า มีราคา ความมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ

3. หลักเกณฑ์ทางการผลิต (Production Aspect) วัสดุ (Material) การเลือกใช้วัสดุ ที่มีราคาเหมาะสม การเลือกใช้วัสดุที่มีในท้องตลาด การเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับ การใช้งานและการผลิต

4. กรรมวิธีการผลิต (Process) จำนวนขั้นตอนและความซับซ้อนทางการผลิต ระดับของเทคโนโลยีทางการผลิต ชนิดของอุปกรณ์ เครื่องจักรพิเศษเพื่อการผลิต

5. หลักเกณฑ์ทางการตลาด (Marketing Aspect) ราคาและลักษณะตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การสื่อให้เกิดความมั่นใจในตัวสินค้า การแสดงภาพพจน์และความน่าเชื่อถือของผู้ผลิต การคำนึงถึงปัญหาต่อสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์ การวิเคราะห์ตามพจนานุกรมหมายถึง การแยกออกเป็น ส่วน ๆ หรือการกระจายออกไปอยู่ในส่วนย่อย หรือในกลุ่มย่อยที่พอจะอ่านความหมายและเห็นระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยการวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นเรื่องของการนำข้อมูลมาแยก ซึ่งเป็นการกระจายข้อมูลดิบออกเป็นส่วนย่อยๆ แต่เป็นการกระจายที่พยายามให้เกิดลักษณะ ที่มีความสำคัญ ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ การจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ ของข้อมูลขึ้นใหม่ ซึ่งอาจนำไปสู่การวิเคราะห์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในการนำเสนอการ วิเคราะห์ 4 วิธี ที่นักออกแบบสามารถนำไปในกาออกแบบสาขาต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ และเป็นวิธีที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลเป็นสำคัญ คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ ประโยชน์ใช้สอย การวิเคราะห์ความงาม และการวิเคราะห์ตลาด (พรสอน วงศ์สิงทอง. 2545.137)

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเหมาะกับการใช้ในกรณีที่มีข้อมูล เป็นข้อมูลอัตราภาค หรือ ข้อมูลเป็นช่วง ๆ หรือเป็นอัตราส่วน และเป็นดัชนีของความกระจายที่แพร่หลายที่สุดทางสถิติ ทำนองเดียวกับตัวเลขคณิตที่เป็นดัชนีที่นิยมความโน้มเข้าหาศูนย์กลาง ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีเสถียรภาพที่สุดในการวัดความกระจาย เพราะเป็นค่าที่ได้จากการนำคะแนนดิบทุกตัวมาใช้ในการคำนวณ

4. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคกับการออกแบบ

พฤติกรรมของผู้บริโภค (consumer behavior) หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคล ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออก

4.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและพฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้บริโภคเป็นบุคคลที่ยาก ต่อการคาดคะเนและหาเหตุผลประกอบอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมทางการเมือง วัฒนธรรม และ เศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าด้านการผลิต และอื่น ๆ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของผู้บริโภค บางครั้งก็ผิด ๆ ถูก ๆ แล้วแต่ประสบการณ์เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาผู้บริโภค นักการตลาดสร้างสูตรหรือแนวความคิดในการศึกษาเป็นบรรทัดฐานในการ เข้าใจพฤติกรรมของผู้บริโภค (สุภาวดี บุญออก. 2554.)

รูปแบบการชักจูงใจและพฤติกรรมผู้บริโภค (Motivation & Behavior Models) สูตรหรือแบบฮาวเวิร์ด (Howard Model) เป็นสูตรที่อธิบายถึงพฤติกรรมผู้บริโภค ในเงื่อนไขของทฤษฎีว่าด้วยการเรียนรู้ (Learning theory) ซึ่งอธิบายว่า ผู้บริโภคมีความรู้สึก ความปรารถนาในตัวผลิตภัณฑ์ อยู่ในจิตใจ (State of coals) แรงกระตุ้นความต้องการในตัวผลิตภัณฑ์ (Triggering cue) กระบวนการเลือกผลิตภัณฑ์ (Choice process) การซื้อผลิตภัณฑ์ด้วยอารมณ์ (State of predisposition)

การค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม (Information search) ในกรณีที่ต้องการลดน้อยและ เป็นปัญหาจริง จึงต้องหาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเกี่ยวกับส่วนตัวและทั่ว ๆ ไป มาประกอบในกรณีมีประสบการณ์มากขึ้น ผลิตภัณฑ์นั้นก็ได้รับการเลือกซื้อ (Buying selection) ในสังคม ผู้บริโภคทุกคนมีความแตกต่างกันอยู่แล้วในด้านอายุ เพศ ศาสนา เชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ ดังนั้น การที่ผู้บริโภคจะซื้อหาผลิตภัณฑ์อุปโภคหรือบริโภคใดก็ตาม ย่อมเป็นการยากที่จะคาดคะเน หรือ มีแบบแผนของการซื้อ ผู้บริโภคคนหนึ่งซื้อผลิตภัณฑ์อย่างหนึ่งด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน แต่ผู้บริโภคอีกคนหนึ่งอาจมีเหตุผลเพียงประการเดียวและแตกต่างกันอีกด้วย แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการรับรู้ ซึ่งการรับรู้ของมนุษย์มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความรู้ และความ เข้าใจของแต่ละบุคคลที่จะรับ เอา สิ่งเหล่านั้นมาไว้ในความคิดหรือปล่อยลอยไป ขึ้นอยู่กับการ รับรู้ของบุคคลเหล่านั้นที่จะต้องการรับรู้หรือไม่ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ของการรับรู้ที่แตกต่างกันไป ได้แก่

Hilgard and Bower (1960 , p. 148) ให้ความหมายของการรับรู้ หมายถึง การทำงานของอินทรีย์ขั้นสุดท้ายของการติดต่อกับโลกภายนอกโดยผ่านประสาททางหู ตา จมูก ลิ้น กาย ช่วยให้ อินทรีย์เรียนรู้ได้ในบรรดาสิ่งเร้าทั้งปวง

Solomon (1999, p. 123) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่า การรับรู้จะเกิดขึ้นโดยมีสิ่ง กระตุ้นทางความรู้สึกต่าง ๆ กัน ได้แก่ ภาพ เสียง กลิ่น รส ลักษณะพื้นผิว ซึ่งจัดว่าเป็นสิ่ง กระตุ้น

ภายนอก (external stimulus) ในกรณีที่เป็สิ่งกระตุ้นทางการตลาดจะหมายถึง ผลิตภัณฑ์ บริการ การสื่อสารทางการตลาดต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ทั้งนี้ระดับการเรียนรู้จะสูง หรือต่ำ ขึ้นอยู่กับรูปแบบของสิ่งกระตุ้น และความเข้มของสิ่งกระตุ้นนั้น ๆ โดยสิ่งกระตุ้นดังกล่าว จะผ่าน การรับรู้ความรู้สึกต่าง ๆ ทางตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง ซึ่งเรียกว่า ประสาททางการรับรู้ (sensory system) ซึ่งกระบวนการทางการรับรู้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นแรก คือ การเปิดรับสิ่งกระตุ้น (exposure) ขั้นที่สอง คือ การให้ความสนใจสิ่งกระตุ้นความรู้สึก (attention) และ ขั้นที่สาม คือ ขั้นตีความสิ่งกระตุ้น (interpretation) ที่ผ่านเข้ามาทางประสาท รับความรู้สึกนั้น ๆ

การรับรู้ (perception) เป็นกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับการเลือกสรรจัดระเบียบและตีความหมายข้อมูลเพื่อที่จะสร้างภาพที่มีความหมาย หรือ หมายถึงกระบวนการความเข้าใจ (การปิดรับ) ของบุคคลที่มีต่อโลกที่เขาอาศัยอยู่จากความหมายนี้ การรับรู้จะแสดงถึงความรู้สึก จากประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ การได้เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน ได้รสชาติ ได้รู้สึก การรับรู้เป็น กระบวนการของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ ความต้องการ และอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอก คือ สิ่งกระตุ้น การรับรู้จะพิจารณาเป็นกระบวนการ กลั่นกรอง ซึ่งมีขั้นตอนการรับรู้ ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2546: 89)

1. การเปิดรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (selective exposure) เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคเปิด โอกาสให้ข้อมูลเข้ามาสู่ตัวเอง กล่าวคือ บุคคลที่ไม่สามารถจดจำหรือดูโฆษณาทั้งหมด ดังนั้น นักการตลาดจึงพยายามสร้างการโฆษณาที่มีจุดขายที่เป็นเอกลักษณ์และจดจำได้และจูงใจให้เปิดรับข่าวสาร ผู้บริโภคจะค้นข่าวสารที่เขามีความพึงพอใจทั้งนี้การรับข่าวสารได้นั้นย่อมมี ความแตกต่างกันไปตามลักษณะประชากรศาสตร์ ซึ่ง ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538: 41) กล่าวว่า การแบ่งส่วนตลาดตามตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ประกอบด้วยเพศ อายุ สถานภาพ ครอบครัว จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะด้านประชากร ศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญ และสถิติที่วัดได้ของประชากรและช่วยในการกำหนดตลาดเป้าหมายในขณะ ที่ด้านจิตวิทยา และสังคมวัฒนธรรมช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่ม เป้าหมายนั้น ข้อมูลด้านประชากร จะสามารถเข้าถึงและมีประสิทธิภาพต่อการกำหนดตลาด เป้าหมายคนที่มีลักษณะทางจิตวิทยาต่างกัน โดยวิเคราะห์จากปัจจัย ดังนี้

4.1.1 เพศ ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศหญิงมีแนวโน้มความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่ เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิง และ เพศชาย

มีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรม และสังคม กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน

4.1.2 อายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด และ พฤติกรรม คนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่า คนที่อายุมาก ในขณะที่คนอายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการปฏิบัติ ระมัดระวัง มองโลกในแง่ร้าย มากกว่าคนที่อายุน้อย เนื่องจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะ การใช้สื่อมวลชนก็ ต่างกัน คนที่มีอายุมากมักมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหา ข่าวสารหนัก ๆ มากกว่า ความบันเทิง

4.2 หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ผู้บริโภค

ประโยชน์ของตัวสินค้าและบริการผู้บริโภค จะมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อโดยสนใจ ประโยชน์ที่ได้จากตัวสินค้าและบริการมากกว่าตัวสินค้าและบริการ เช่นการซื้อเครื่อง คอมพิวเตอร์ผู้ซื้อ จะคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับคือเครื่องจะต้องสามารถประมวลผล ได้รวดเร็ว และแม่นยำ ระดับ ความต้องการในทางการตลาดระดับความต้องการสามารถ แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ ความอยากได้ (Want) ความปรารถนา (Desire) และความต้องการ (Needs) ระดับความต้องการเหล่านี้ เป็นสิ่งที่บ่ง บอกว่าผู้บริโภคมีแต่ละคน มีระดับความต้องการที่แตกต่างกันไป ดังนั้นคุณจำเป็นต้องศึกษาอย่างยั้ง ว่าสินค้าและบริการของคุณนั้นสามารถเข้าไปตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในระดับใด

เกณฑ์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์นอกจากประโยชน์ของสินค้าและบริการที่ ผู้บริโภคจะได้รับแล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ประกอบควบกับประโยชน์นั้นซึ่งเรียกว่า "เกณฑ์มาตรฐาน ของผลิตภัณฑ์" การเลือกซื้อ ผู้บริโภคจึงพิจารณาส่วนเพิ่มเติมเหล่านี้เสมอ ต้องศึกษาว่าคุณลักษณะส่วนเพิ่มเติมที่มี อยู่ในตัวสินค้าและบริการ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทั้งหมดหรือไม่

พิจารณาจัดลำดับตราสินค้า ผู้บริโภคแต่ละคนเมื่อต้องการเลือกซื้อสินค้าและบริการใด ๆ ก็ตามมักจะมีตราสินค้าในใจเสมอโดยผู้บริโภคจะมีการจัดลำดับตราสินค้าตามเกณฑ์คุณลักษณะที่ ผู้บริโภคเลือกไว้ เพื่อประเมินผลและทำการตัดสินใจซื้อ ดังนั้นหากสามารถสร้างตราสินค้าให้เป็นที่รู้จัก ในตลาดแล้ว สินค้าและบริการได้ก็จะอยู่ในใจของผู้บริโภคในการจัดลำดับตราสินค้า

บทบาทในการเลือกซื้อ การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้บริโภคประกอบไปด้วย 5 บทบาทด้วยกัน คือ

ผู้ริเริ่ม เป็นผู้ที่มีความต้องการเป็นคนแรก ซึ่งบุคคลนี้อาจจะไม่ใช่ผู้เป็นเจ้าของหรือเป็น ผู้ใช้สินค้าและบริการนั้น ๆ แต่เป็นผู้คิดริเริ่มเพียงอย่างเดียว

ผู้มีอิทธิพล เป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิด ผู้บริโภคอาจจะเข้าไปขอคำปรึกษาและ คำแนะนำก่อนการตัดสินใจซื้อ

ผู้ตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อ

ผู้ซื้อ เป็นผู้ที่นำเงินไปจ่ายค่าสินค้าและบริการและนำสินค้านั้นกลับมา

ผู้ใช้ เป็นผู้นำสินค้าและบริการที่ซื้อไปใช้งาน

จากบทบาทข้างต้นอาจเกิดขึ้นกับบุคคลเพียง 1 คนหรือ 5 คนเลยก็ได้ และ ปัญหาที่เกิดขึ้น ตามมาทุกครั้งคือ "ผู้ใช้ไม่มีส่วนรวมในการซื้อ" เช่นอาหารเสริมสำหรับเด็ก ผู้ใช้คือ ทารก แต่ผู้ตัดสินใจเลือกซื้อคือ พ่อหรือแม่ ดังนั้นจุดนี้คุณจะต้องพิจารณาสินค้าของคุณจะ สามารถตอบสนองความต้องการของทารกและพ่อกับแม่ได้อย่างไร ฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งว่าคุณจะต้องศึกษา บทบาทเหล่านี้ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของธุรกิจได้อย่างตรงจุดที่สุด

4.3 ลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภคในโลกปัจจุบัน

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลแต่ละบุคคลในการค้นหา การเลือกซื้อ การใช้ การประเมินผล หรือจัดการกับสินค้า และบริการ ซึ่งผู้บริโภคคาดว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ซึ่งเหตุผลที่จำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพราะพฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคจะทำให้ สามารถสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค และความสามารถในการค้นหาทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในสังคมได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญจะช่วยให้การพัฒนาตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงแยกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ดังนี้

4.3.1. ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ปัจจัยด้านวัฒนธรรมถือเป็นปัจจัยที่หล่อหลอมพฤติกรรมในการเลือกซื้อของแต่ละบุคคล ซึ่งจะแปรเปลี่ยนเป็นค่านิยมในการเลือกซื้อสินค้าและบริการและเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สุด ในการกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งประกอบไปด้วย

ชนชั้นทางสังคม เช่น เศรษฐี นักธุรกิจ ผู้บริหาร พนักงานบริษัท กรรมกร เป็นต้น บุคคลที่อยู่ในชนชั้นทางสังคมเดียวกันก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกัน

สิ่งพื้นฐานที่กำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล เช่น ค่านิยม การรับรู้ ความชอบ พฤติกรรม เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น

การศึกษาปัจจัยด้านวัฒนธรรม และประเพณีเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างกันนั้น ก็จะทำให้ความนิยมและพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย ควรศึกษา ว่าสิ่งที่แตกต่างกันเหล่านี้ว่ามีผลกระทบต่อสินค้าและบริการของคุณมากน้อยเพียงใด

4.3.2. ด้านสังคม ปัจจัยด้านสังคมเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การซื้อ ประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง คือกลุ่มตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อความคิด ของสังคมใดสังคมหนึ่ง เช่น ครอบครัว เพื่อนสนิท ฯลฯ แต่กลุ่มเหล่านี้จะมีข้อจำกัดในเรื่องอาชีพ ระดับชั้น ทางสังคมและช่วงอายุ ครอบครัว คือกลุ่มจะมีผลต่ออิทธิพลทางความคิดของผู้บริโภค มากที่สุด เพราะผู้บริโภคจะรับฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัวเพื่อการตัดสินใจก่อนเสมอ บทบาทและสถานะของผู้ซื้อ คือสถานะภาพทางสังคมที่ผู้บริโภคดำรงอยู่บางบทบาท และ สถานะภาพอาจเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา อาชีพและการใช้ชีวิตของผู้บริโภค

4.3.3. ด้านส่วนบุคคล การตัดสินใจของผู้ซื้อนั้นมักจะได้รับอิทธิพลจากคุณสมบัติ ส่วนบุคคลต่าง ๆ เช่น อายุและระยะเวลาของช่วงชีวิต พฤติกรรมของผู้บริโภคนั้นหากอยู่ในช่วงอายุเดียวกันก็จะมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อที่เหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งช่วงอายุที่แตกต่างกัน ก็จะมี ความชอบหรือความ ต้องการแตกต่างกัน

อาชีพ ลักษณะอาชีพมีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเช่นกันลักษณะอาชีพที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้มีความต้องการที่แตกต่างกัน รูปแบบการใช้ชีวิต เช่น ชอบการผจญภัย ชอบใช้ชีวิตอิสระ รักการท่องเที่ยว ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกพฤติกรรมผู้บริโภคได้ สถานะทางเศรษฐกิจ รายรับ รายจ่าย มี กระทบผลและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อซึ่งหากผู้บริโภคมีรายจ่ายมากกว่ารายรับก็จะทำให้ผู้ซื้อ มีการตัดสินใจที่เข้มงวดมากขึ้น

4.3.4. ด้านจิตวิทยา การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ พฤติกรรม การเลือกซื้อจะอยู่ที่การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้บริโภค ดังนั้น ต้องพิจารณาว่าสินค้าของคุณสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้บริโภคได้มากน้อยเพียงใด และสิ่งใด คือแรงจูงใจ เช่น ราคา รูปแบบ สี สัน คุณลักษณะ ฯลฯ การรับรู้ พฤติกรรมผู้บริโภคขึ้น อยู่กับการรับรู้ของผู้บริโภค การรับรู้แต่ละคนไม่เท่ากัน การเรียนรู้ พฤติกรรมผู้บริโภคแต่ละคน จะมีการเรียนรู้ก่อนเพื่อการใช้ ประโยชน์จากสินค้า ซึ่งผู้บริโภคที่ใช้สินค้าเดียวกันอาจจะเรียนรู้การ ใช้ประโยชน์คนละด้านความเชื่อ และทัศนคติส่วนบุคคล ผู้บริโภคมักใช้ความเชื่อและทัศนคติ ส่วนตัวในการตัดสินใจซื้อเสมอ

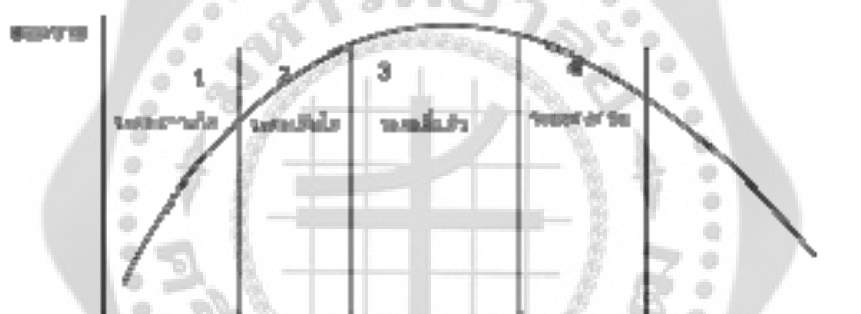
ทฤษฎีเกสตัลต์ (Gestalt) เป็นคำที่มาจากภาษาเยอรมัน แปลว่า รูปร่าง และลวดลาย โดยรวมทั้งหมด เกิดขึ้นโดยแนวคิดของนักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ชื่อ แมกซ์ เวอร์ทไฮเมอร์ (Max Wertheimer) ว่า การรับรู้และเข้าใจความหมายของภาพได้ดีถ้าเรามองดูภาพโดยรวม ทั้งหมดและ ภาพ ที่ดึงดูดความแตกต่างจากเดิม ทฤษฎีเกสตัลต์สามารถแบ่งออกเป็น 4 กฎ คือ กฎของความ คล้ายคลึงกัน (Similarity) คือการรับรู้ภาพโดยรวมทั้งหมด กฎของความใกล้ชิด (Proximity) หมายถึง กฎในการจัดองค์ประกอบส่วนรวมย่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกันให้อยู่ตำแหน่ง ที่ใกล้ชิดกัน หรือเกาะกันเป็น กลุ่ม กฎของความต่อเนื่อง (Continuity) เป็นหลักการในการ จัดองค์ประกอบโดยการเรียงลำดับ

องค์ประกอบของภาพตามความสำคัญขององค์ประกอบนั้น ให้สอดคล้องกับทิศทางและกฎของการประสานกันสนิท (Closure) เป็นการตัดทอนรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก (ศิริพรณ์ ปีเตอร์. 2549. 24-29)

4.4 วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันมีการแข่งขันกันมาก วิธีหนึ่งที่จะให้ได้ประสบความสำเร็จ คือ การพัฒนาสินค้าใหม่ ๆ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงมาก และเปลี่ยนตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นเรื่องสำคัญในปัจจุบัน

สินค้าทั่วไปจะขายได้ช่วงเวลาหนึ่ง ต่อจากนั้นยอดขายจะค่อย ๆ ลดลงไปเรื่อย ๆ จนในที่สุด ก็ขายไม่ได้ เพราะผู้บริโภคนิยมสินค้าใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องตลาด กลายเป็นวัฏจักร สินค้า (Product Life Cycle)

ภาพประกอบ 25 วัฏจักรผลิตภัณฑ์

4.5 กระบวนการซื้อ

คำว่า “กระบวนการซื้อ” หมายถึง ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้บริโภคฝ่ายหนึ่งกับ ผู้ขายร้าน ธุรกิจ ผู้บริโภคจะซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดใดชนิดหนึ่ง กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ขั้นตอนการ ตัดสินใจของผู้บริโภคแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ

1. การทราบถึงปัญหา
2. การเสาะหาข้อมูลเพิ่มเติม
3. การเลือกประเมินค่า
4. การตัดสินใจซื้อ
5. การประเมินผลการซื้อ

ขั้นตอนในการตัดสินใจของผู้บริโภคย่อมขึ้นอยู่กับว่าผู้บริโภคทราบถึงปัญหาและความต้องการผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ซึ่งจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนจนถึงขั้นการประเมินผลการซื้อ ผลหลัง การซื้ออันเนื่องมาจากตัวประกอบและคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ตราของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมี ปฏิริยาต่อค่านิยมทัศนคติที่อยู่ในความนึกคิดและภาพพจน์ของผู้บริโภค คือ ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานะซื้อขาย แต่บางครั้งผู้บริโภคเอง บางครั้งผู้บริโภคไม่เคยนึกคิดว่าตัวเองจะมีปัญหาต้องตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และผู้บริโภคเกี่ยวเนื่องด้วยมิติของเวลา กระบวนการตัดสินใจ ของผู้บริโภคเกี่ยวเนื่องด้วยมิติของเวลา บางครั้งผู้บริโภคอาจใช้เวลาไม่กี่ปีกว่า แต่บางครั้งต้องใช้ ระยะเวลายาวนานสำหรับการตัดสินใจซื้อ เช่น การซื้อบ้าน การซื้อรถยนต์ และประการสุดท้ายคือ นักการตลาดต้องเข้าใจ ว่าทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับ ทุกขั้นตอน และเกิดขึ้นทุกขั้นตอน เสมอไป

5. สีในการออกแบบ

ในปี พ.ศ. 2203 ไอแซก นิวตัน ได้ค้นพบว่า แสงสีขาวจากดวงอาทิตย์เมื่อหักเหผ่าน แท่งแก้วสามเหลี่ยม (prism) แสงสีขาวจะกระจายออกเป็นสีรุ้ง เรียกว่า สเปกตรัม มี 7 สี ได้แก่ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม แดง (ศักดา ศิริพันธุ์. 2527: 5) และได้มีการกำหนดให้เป็นทฤษฎีสี ของแสงขึ้น ความจริงสีรุ้งเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นและพบเห็นกันบ่อย ๆ อยู่แล้ว ซึ่งเกิด จากการหักเหของแสงอาทิตย์หรือแสงสว่างเมื่อผ่านละอองน้ำในอากาศ แสงสว่างสีขาว ผ่านแท่งแก้ว สามเหลี่ยม และกระจายออกเป็นสีรุ้ง 7 สี แต่ในภาพปรากฏเพียง 6 สี เพราะ สีครามกับสีม่วงแยก ไม่ค่อยออก เลยรวมเป็นสีเดียว คลื่นแสงที่สายตามนุษย์ไม่สามารถ มองเห็น ได้แก่คลื่นแสงอินฟราเรด (infrared) และที่ช่วงคลื่นความถี่ต่ำกว่าลงมา กับคลื่นแสงอุลตรา ไวโอเลต (ultraviolet) และที่ช่วง คลื่นความถี่สูงขึ้น ไป สำหรับช่วงคลื่นสีแดงมีช่วงคลื่นยาว และสีม่วงมีช่วงคลื่นสั้น

สีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของงานออกแบบ เพราะสีช่วยให้สิ่งต่าง ๆ มีความสวยงามมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเร้าความรู้สึกของผู้พบเห็นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี ความพึงพอใจในสีของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้นในการสร้างสรรค์ออกแบบสิ่งต่าง ๆ จะต้องนำหลักการของสีไปดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผลงานสู่ชาติ เกาทอง (2536) ได้ศึกษาเรื่องสีกับการออกแบบ สรุปว่าสีมีผลต่อมนุษย์ ดังนี้

สร้างความรู้สึก สีให้ความรู้สึกต่อผู้พบเห็นที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และภูมิหลังของแต่ละคน นอกจากนี้การสร้างสีสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สิ่งก่อสร้าง ยังเป็นการสร้าง ความรู้สึกต่อการสัมผัสและการสร้างบรรยากาศที่ดีอีกด้วย

สร้างความสนใจ สีมีอิทธิพลต่องานศิลปะทุกแขนง โดยเฉพาะงานออกแบบซึ่งสีจะช่วยสร้างความสนใจและทำให้เกิดความประทับใจเป็นอันดับแรกที่เรามองเห็น

สืบเอกลักษณ์ของวัตถุ ซึ่งทั้งนี้ย่อมเกิดมาจากประสบการณ์และภูมิหลังของแต่ละ คน เช่น สีแดง แทนไฟหรืออันตราย สีเขียว แทนธรรมชาติหรือความปลอดภัย

สีช่วยในการรับรู้และจดจำ งานออกแบบประเภทต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้พบเห็นเกิดการ จดจำในรูปแบบ หรือเกิดความประทับใจ จะต้องเลือกใช้สีให้สะดุดตาและมีเอกภาพ

5.1 ความหมายและหน้าที่ของสี

คำจำกัดความของสี แสงที่มีความถี่ของคลื่นในขนาดที่ตามนุษย์สามารถรับสัมผัสได้ แม้สี ที่เป็นวัตถุ ซึ่งประกอบด้วยเหลือง แดง น้ำเงิน สีที่เกิดจากการผสมของแม่สี สีทำหน้าที่ เช่นเดียวกับน้ำหนักรทุกประการ แต่เพิ่มหน้าที่พิเศษที่สำคัญที่สุดขึ้นอีกประการหนึ่ง คือ ให้ อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง

5.2 คุณลักษณะของสี

สีเป็นส่วนประกอบของศิลปะที่มีบทบาทค่อนข้างโดดเด่นมาก สีมี่ 2 ชนิด คือ สีที่เป็นแสงกับสีที่เป็นวัตถุได้จากสีที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ แร่ธาตุ ฯลฯ สีที่เป็นแสงที่เป็นปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นคลื่นแสงชนิดหนึ่งเมื่อผ่านแท่งแก้วปริซึมจะเกิดการหักเหของแสงแยกสี ออกเป็น 7 สี แต่ถ้าอยู่ในสภาพปรกติกคลื่นแสงจะผสมกันอย่างกลมกลืน เป็นแสงสีขาวเมื่อตกกระทบ วัตถุ วัตถุจะดูดซับสีแสงอื่น ๆ ไว้และสะท้อนสีแสงที่ตรงกับวัตถุออกมาให้เห็น แสงสว่างมี 2 ชนิด คือแสงธรรมชาติและแสงที่ประดิษฐ์ขึ้นกำลังส่องสว่างของแสงในเวลาปรกติจะมีค่าความสว่างทำให้มองเห็นวัตถุรอบ ๆ ตัวได้ชัดเจน แต่ถ้ากำลัง ส่องสว่าง มีน้อยหรือมืด จะทำให้เราเห็นวัตถุที่เป็นสีคล้ำ พร่ามัวไม่ชัดเจน สีแท้ คือครบครัน ของสีเกิดจากสีขั้นที่ 1 ผสมกันเป็นสีอื่น ๆ

เรียงลำดับอยู่ในวงจรสี ค่าน้ำหนักของสี คือค่า ความอ่อนแก่ของสีแท้ที่ถูกผสมด้วยสีดำหรือสีขาว วงจรสี คือวงจรสี 12 สี เกิดจากการผสมสี ขั้นแรก 3 สี โดยผสมเป็นคู่ ๆ ปรากฏเป็นสี ขั้นที่ 2 รวม 6 สี และผสมสีขั้นที่ 2 จะได้สีอีก 6 สี วางเรียงลำดับอยู่ในวงจรสี (เทียนชัย ตั้งพร ประเสริฐ. 2534: 37)

สีเป็นทัศนธาตุ มีบทบาทมากที่สุดในงานจิตรกรรมนอกจากจะมี คุณลักษณะของ ทัศนธาตุอื่น ๆ อยู่ครบถ้วนแล้ว ยังมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 3 ประการ คือ

1. ความเป็นสี หมายถึงว่า เป็นสีอะไร เช่น แดง เหลือง เขียว ฯลฯ ตามวงสีธรรมชาติ
2. น้ำหนักของสี หมายถึง ความสว่างหรือความมืดของสี ถ้าเราผสมสีขาวเข้าไป ในสีหนึ่งสีนั้นจะสว่างขึ้น หรือมีน้ำหนักอ่อนลง และถ้าเราเพิ่มสีขาวเข้าไปทีละน้อย ๆ เป็นลำดับ เราจะได้ค่าของสีหรือน้ำหนักของสีที่เรียงลำดับจากแก่ที่สุดไปจนอ่อนที่สุด
3. ความจัดของสี ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีหนึ่ง สีที่ถูกผสมด้วยสีดำจะหม่นลง ความจัดหรือความบริสุทธิ์จะลดลง ความจัดของสีจะเรียงลำดับจากจัดที่สุดไปหม่นที่สุดได้หลาย ลำดับ ด้วยการค่อย ๆ เพิ่มปริมาณของสีดำที่ผสมเข้าไปทีละน้อย จนถึงลำดับที่ความจัดของสีมี น้อยที่สุด คือ เกือบดำ (ชะลูด นิ่มเสมอ. 2540: 56-57)

5.3 วงสีธรรมชาติ

ถ้าเอาแถบสีรุ้งกินน้ำมาโค้งเข้าให้เป็นวงกลม จะได้วงที่มี 8 สี โดยเพิ่มสีม่วงแดง ซึ่งเป็นรอยบรรจบกันของม่วงกับแดงเข้าไป 1 สี

1. แม่สีหรือสีขั้นต้น ในจำนวน 12 สีนี้มีอยู่ 3 สีที่เราไม่อาจผสมขึ้นได้ คือ เหลือง แดง และน้ำเงิน เราเรียกว่า แม่สี แม่สีทั้ง 3 นี้สามารถจะนำมาผสมกันให้เกิดเป็นสีอะไรก็ได้
2. สีขั้นที่ 2 ถ้านำแม่สีทั้ง 3 นี้มาผสมกันเข้าทีละคู่ จะได้สีขั้นที่ 2 หรือลูกสีเพิ่มขึ้นอีก 3 สี คือ ส้ม เขียว และม่วง
3. สีขั้นที่ 3 และถ้านำสีขั้นที่ 2 ผสมกับแม่สีทีละคู่ เราจะได้สีเพิ่มขึ้นอีก 6 สี คือ เหลืองส้ม แดงส้ม เขียวเหลือง เขียวน้ำเงิน ม่วงแดง และม่วงน้ำเงิน
4. สีกลาง ถ้านำทุกสีมาผสมรวมกันเข้า จะได้สีเทาแก่ ๆ เกือบดำ เรียกว่า สีกลาง แม่สี 3 สีมาผสมรวมกันเข้าก็ได้สีกลางเช่นเดียวกัน
5. คู่สี สีที่อยู่ตรงกันข้ามกันในวงสีธรรมชาติเป็นคู่สีกัน ถ้านำมาวางเคียงกันจะให้ความสดใส ให้อำนาจความจัดของสีซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการตัดกันหรือขัดแย้งกันอย่างมาก บางทีเรียก คู่สีนี้ว่าเป็นสีตัดกันอย่างแท้จริง คู่สีถ้านำมาผสมกันจะได้เป็นสีกลาง แต่ถ้านำสีหนึ่งเจือลงไป ในสีคู่ ของมันเล็กน้อย จะทำให้สีนั้นหม่นลง ถ้าเจือมากจะหม่นมาก (ชะลูด นิ่มเสมอ. 2540: 58-59)

5.4 อิทธิพลของสีกับการรับรู้

สีมีความสำคัญอย่างมากในการรับรู้ของมนุษย์ สีไม่เพียงแต่ทำให้สามารถมองเห็นความแตกต่างของวัตถุได้เท่านั้น สียังก่อให้เกิดผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความชอบและ ความสวยงามอีกด้วย เราสามารถอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างรวดเร็วเมื่ออ้างถึงสีของสิ่งนั้น เฟลมมิง และ ลีวาย (Fleming; & Levie.1979). ได้กล่าวถึงสีกับความรู้สึกในการรับรู้ สรุปได้ว่า คนส่วนมากชอบสีแดง สีน้ำเงิน และสีเขียว เป็นอันดับแรกส่วนสีม่วง และสีเหลือง เป็นสี ที่คนชอบน้อย สีแดงเป็นสีที่มองเห็น ดีในระยะใกล้ สีน้ำเงินสามารถมองเห็นได้ดีในระยะไกล และสีที่เห็นได้ชัดเจนคือสีขาว สีเหลือง และสีเขียว ส่วนสีที่มีคุณสมบัติดึงดูดความสนใจได้ดีที่สุด เมื่ออยู่ใกล้สีขาว คือสีแดง สีส้ม สีเขียว และสีดำ ลักษณะและสัญลักษณ์ของสีต่าง ๆ ที่เรา เห็นจะให้ความรู้สึกที่ไม่เหมือนกัน แม้แต่ในสี เดียวกันก็ ยังให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เวลา สถานที่ และประสบการณ์ เดิม โดยปกติมนุษย์จะมีความรู้สึกต่อสี แต่ละสีใกล้เคียงกัน สามารถสรุปลักษณะและสัญลักษณ์ ของสีได้ดังนี้

สีแดง เป็นสีที่ดึงดูดความสนใจได้มากที่สุด เป็นสีที่สามารถกระตุ้น ให้ความรู้สึกตื่นเต้น ร่าเริง กล้าหาญ แสดงถึงอำนาจ การต่อสู้ อันตราย น่ากลัว ทำให้เกิดความรู้สึกร้อนแรง มีพลัง หึกเหิม กล้าหาญ ตื่นตัว สีแดงยังเป็นสีที่เร้าประสาทตาได้ดีเป็นพิเศษ สำหรับยุคปัจจุบัน สีแดง จะถูกใช้กับ กีฬา สื่อ หรือสินค้าเพราะมีอิทธิพลในการกระตุ้นให้เกิดความสนใจได้รวดเร็ว และ เป็นสีที่คนในวัยหนุ่มสาว ชื่นชอบกันมากกว่าสีอื่นๆ

สีเหลือง เป็นสีที่สว่างที่สุด ให้ความรู้สึกสดชื่น ตระการตา (เหลืองทอง) แจ่มใส อบอุ่น อิ่มใจ สุขุม มีชีวิตชีวา ร่าเริง รู้สึกถึงความศรัทธาเลื่อมใส ให้ความรู้สึกร้อนหรือเย็นก็ได้

สีน้ำเงิน เป็นสีเย็น สงบ ให้ความรู้สึกลึบ มีอำนาจ ยิ่งใหญ่ หนักแน่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สุภาพ จริงจัง

สีเขียวอ่อน ให้ความรู้สึกเย็นสบาย สดชื่น เป็นสีที่เหมาะสมกับหนุ่มสาว นิยมใช้กับห้องนั่งเล่นห้องพักผ่อน

สีเขียว ให้ความรู้สึกเย็นสบายมีชีวิตชีวา เป็นสีแห่งความสุข ร่มรื่น เจริญเติบโต งดงาม เนื่องจากเป็นสีของพืชพรรณและป่าไม้ เมื่อเห็นสีเขียวจึงทำให้รู้สึกสบาย สดชื่น และผ่อนคลาย เป็นสีที่ให้ความเป็นกลาง ให้ความรู้สึกเฉยนิ่งมากกว่าเคลือบไหวตอบโต้ จึงจัดเป็นสีที่ให้การ พักผ่อน ได้ดี

สีส้ม ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว มีพลังงาน ร้อน ตื่นตัวกระฉับกระเฉงว่องไว โดดเด่น มีผลในการเร้า ให้ความรู้สึกตื่นเต้นร่าเริง ประสาทตาให้ตื่นตัวได้เร็ว ใช้เป็นสีของไฟเตือนภัย หรือให้ ระวัง ในทางจราจร

สีม่วง เป็นสีที่ให้ความรู้สึก สงบ เงียบเหงา ลึกลับ เหินห่างอ่อน เศร้า สับสน ผิดหวัง ให้ความรู้สึกเกี่ยวกับเทคโนโลยี สังคมเมือง ให้ความรู้สึกได้ทั้งร้อนและเย็น

สีดำ มีลักษณะทึบ ให้ความรู้สึกหนักแน่น สงบ หดหู่ ลึกลับน่ากลัว เศร้าโศก ลึกลับ ว่าเหว
เศร้าหมอง วามมืด น่ากลัว สื่อถึงความไม่ดี แต่ก็สามารถทำให้เกิดความรู้สึกอื่นได้ เช่น เมื่อสีดำ มา
ใช้กับอุปกรณ์ไฟฟ้าจะทำให้รู้สึกหนักแน่น หรูหรา

สีขาว เป็นสีสว่างเบา ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ ปลอดภัย สะอาด น่าไว้วางใจ ไร้เดียงสา เสรีภาพ
สันติสุข สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ความว่าง อิสระ ความจริงใจ ความเรียบง่าย สดใส ซื่อสัตย์ ยอมแพ้ ถ้าใช้สี
ขาวคู่กับสีดำจะแสดงถึงความเศร้า

สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกแห้งแล้ง เจ็บเหงา ว่าเหว ล้าสมัย หมดวัง แต่ถ้าเป็นสีน้ำตาลครีม จะ
ทำให้รู้สึกอบอุ่น มั่นคง ไปรุ่งโรจน์ เหมาะกับการใช้เป็นสีตกแต่งที่อยู่อาศัย

สีเทา ให้ความรู้สึกสงบเยือกเย็น ความสุภาพ สันโดษ ความนอบน้อม ความเป็นผู้สูงอายุ

สีชมพู ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน นุ่มนวล สีแห่งความรัก ความมั่นใจ ความเป็นหนุ่มสาว

สีทอง ให้ความรู้สึกสูงส่ง น่าศรัทธา ความสว่าง

สีฟ้า ให้ความรู้สึกอิสระ กว้างไกล และเยือกเย็น

5.5 สีกับความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์

ปัจจัยที่ 1 อาหารการกิน สีของอาหาร และอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหาร เช่น ช้อน
ภาชนะสำหรับใส่เครื่องดื่ม สีของอาหารแต่ละชนิด ผ้าปูโต๊ะ แจกัน ดอกไม้ประดับโต๊ะอาหารซึ่งจะ เป็น
สิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เรารับประทานอาหารได้อย่างมีความสุขและได้รสชาติของอาหารทั้งบรรยากาศที่ดี

ปัจจัยที่ 2 เครื่องนุ่งห่ม ธรรมชาติของมนุษย์ยังต้องการเครื่องนุ่งห่มที่มีความเหมาะสม และ
ความสวยงาม ดังนั้น สีจึงเข้ามามีบทบาทในการแต่งกาย ซึ่งจะออกมาในลักษณะของการ ออกแบบ
ลายผ้า การเลือกสีผ้าให้เหมาะสมกับสีผิวของผู้ใส่ รูปแบบรูปทรง ซึ่งจะเพิ่มความ สวยงาม แก่ผู้ใส่
และผู้พบเห็นทั่วไป

ปัจจัยที่ 3 ที่อยู่อาศัย เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงอยู่ของมนุษย์ที่มีขนาดใหญ่ ที่สุด
การใช้สีจะปรากฏในลักษณะของการตกแต่งอาคารบ้านเรือน ซึ่งนอกจากจะทำให้ดูสะอาด และ
สวยงามแล้ว สีบางชนิดที่เข้าหาอาคารบ้านเรือนยังช่วยรักษาเนื้อไม้กันสนิม หรือเคลือบผิว วัสดุต่าง ๆ
ให้แข็งแรงคงทนต่อสภาพดิน ฟ้า อากาศ

ปัจจัยที่ 4 ยารักษาโรค สีจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่อง ของการกำหนดสีของเม็ดยา โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งสำหรับเด็ก ซึ่งนอกจากจะมีรสหวานแล้วยังต้องมีสีล้นนำรับประทานอีกด้วย ที่ปรอทสำหรับวัด
ไข้ของผู้ป่วยก็จะมีสีแดงไว้สำหรับบอกอุณหภูมิของผู้ป่วยว่ามีไข้หรือไม่ และยัง เป็นตัวกำหนดแยก
ประเภทระหว่างยาอันตรายกับยาธรรมดาทั่วไป

นอกจากอิทธิพลของสีที่แทรกอยู่ในสิ่งจำเป็นพื้นฐาน สียังเป็นส่วนประกอบสำคัญอื่น ๆ ในสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (โกสุม สายใจ. 2540: 11)

5.6 โครงสร้างของทฤษฎีสีในการทอผ้าพื้นเมือง

การจัดโครงสร้างสี (Color Scheme) ทวีวัฒน์ กุลดำรงวิวัฒน์ มีวิธีการจัดดังนี้

5.6.1 การใช้สีตามวรรณะ (Tone) หมายถึงการจัดโครงสร้างสี โดยทั่วไปแบ่งสีใน วงจรสีไว้ 2 วรรณะ คือ วรรณะร้อน (Warm Tone) สีกลุ่มนี้ให้ความรู้สึกที่ตื่นตา ร้อนแรง ดูสดชื่น ไม่หยุดนิ่ง มี 7 สี คือ สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้มแดง สีแดง สีม่วง สีแดงม่วง และสีม่วง สีวรรณะเย็น (Cool Tone) เป็นกลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกเย็น ร่มรื่น ชุ่มชื้น สบายตา สงบ เฉื่อยชา มี 7 สี คือ เหลือง เขียวเหลือง เขียว เขียวน้ำเงิน น้ำเงินม่วง และม่วง

5.6.2 การใช้สีตรงกันข้าม (Complementary Color) คือ สีคู่ที่ตัดกันอย่างรุนแรงมาก หากมีการใช้ในปริมาณที่เท่ากันเป็นสีที่อยู่ตรงกันข้าม มี 6 คู่ คือ เหลืองกับม่วง เขียวกับแดง ส้ม กับน้ำเงิน เขียวเหลืองกับม่วงแดง เขียวน้ำเงินกับส้มแดง ส้มเหลืองกับม่วงน้ำเงิน การใช้สี ตรงกันข้าม มีวิธีใช้คือใช้สีคู่ตรงกันข้ามในอัตราโดยประมาณ 80: 20 หรือ เปลี่ยนค่าน้ำหนัก ของสีทั้งสองโดยการ ใช้สีขาว สีเทาตามาผสมและสีคู่ตรงข้ามก่อนนำไปใช้

5.6.3 การใช้สีใกล้เคียงสีคู่ตรงกันข้าม (Split Complementary) เป็นการใช้สีที่อยู่ติด กับสีคู่ตรงกันข้ามข้างมัน เช่น แทนที่จะใช้แดงกับเขียว ก็เปลี่ยนแปลงเป็นสีแดงคู่กับสีเขียวเหลือง หรือ เขียวน้ำเงิน ถ้าหากใช้สีใกล้เคียงสีคู่ตรงข้ามมันจะกระตุ้นคนดูให้มีความรู้สึกรุนแรง

5.6.4 ใช้สีคล้าย ๆ กัน (Analogous Colors) มีความหมาย 3 อย่าง คือ สีคู่ผสม สีที่ติดกันในวงจรสี 3-5 สี สีตระกูลเดียวกัน คือ ตระกูลเหลือง (Yellow Family) ตระกูลน้ำเงิน (Blue Family) ตระกูลแดง (Red Family)

5.6.5 การใช้สีพหุรงค์ (Polychromatic) คือ การใช้สีหลากสีล้วน ทั้งโทนร้อนและ โทนเย็นใช้ร่วมกัน

5.6.6 การใช้สภาพสีส่วนร่วม (Tonality) หมายถึง การจัดโครงสร้างสีโดยใช้สีหลาย ๆ สี แต่เมื่อดูรวม ๆ แล้วปรากฏเป็นสภาพของสีใดสีหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงน้ำหนักและ ความเข้ม

5.6.7 การใช้สีสามเส้า (Triad Color Interval) สีสามเส้า คือ สามสีที่ไม่ตัดกันรุนแรง และอยู่ห่างจากกันในวงจรสีเป็นระยะเท่าๆกัน สีสามเส้านิยมใช้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแดง เหลือง น้ำเงิน และกลุ่มส้ม เขียว ม่วง

5.6.8 ใช้สีแท้ผสมสีขาว สีเทาและสีดำ ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกัน สีแท้ผสมด้วยสีขาว เรียกว่า สีจาง (Tint) สีแท้ผสมด้วยสีเทาหรือสีคู่ตรงกันข้าม เรียกว่า สีกลาง (Neutral) สีแท้ผสม ด้วยสีดำ เรียกว่า สีคล้ำ (Shade)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้แล้ว พบผลงานวิจัยที่ตรงกับ เรื่องนี้ และมีผลงานวิจัยที่มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผศ.สินีนารถ เลิศไพโรจน์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มแฟชั่นที่นักธุรกิจสตรีไทย พิจารณา การเลือกใช้และเลือกซื้อกระเป๋าหนังครอบคลุมทั้งด้านรูปแบบ วัสดุ กรรมวิธีการผลิต และราคา โดย วิธีการผลิตและราคา โดยวิธีการเชิงสำรวจ การวิเคราะห์เอกสารเพื่อหาแนวโน้ม แฟชั่นด้านรูปแบบ พื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักธุรกิจสตรีไทยในย่านธุรกิจ อันดับแนวหน้าของ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สตรีนักธุรกิจของไทยนิยมในการเลือกซื้อ สินค้าที่มีรูปแบบทันสมัย โดยไม่เน้นที่ตราสินค้าต่างประเทศ แต่มีความเห็นว่านังออกแบบเครื่องหนังของไทยควรให้ความสำคัญ พิถีพิถันใช้วัสดุที่ทนทานและไม่ลอก ด้านประโยชน์ใช้สอยสตรียุคนี้ ให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับ ช่องใส่ของที่มีความจะเป็นต้องหยิบใช้สะดวก ได้แก่ ช่องใส่ โทรศัพท์มือถือ เครื่องสำอาง และเศษสตางค์ เรื่องราคาไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ

สุจินต์ ดาวเดือน (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาศิลปหัตถกรรมผ้าทอ บ้านนาตาไฟเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมสินค้าจังหวัดอุทัยธานี กรณีศึกษา: ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร ผลสรุปว่า การวิจัยเน้นเรื่องการค้นหาลวดลายของผ้าทอซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ของชาวลาวครั้ง บ้านนาตาไฟ พบว่า ผู้ผลิตมีความพึงพอใจจะผลิตผ้าทออยู่ในระดับดี และ ผู้สนใจผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับดี

พาริดา จงพิพิธพร (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทยเพื่อการสวมใส่ ของผู้หญิงวัยทำงานใน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้หญิงวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน 3600 ฐานโดยใช้สถิติ Chi-Square โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Cramer's V จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 31- 40 ปี ประกอบอาชีพ ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท และ มี การศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เลือกเส้นใยที่ผลิต ผ้าไทยจากใยฝ้าย ประเภทของผ้าที่ซื้อมาก

ที่สุดคือ เสื้อผ้าสำเร็จรูป โอกาสที่จะซื้อเพื่อออกงาน สังคม/สังสรรค์ ส่วนใหญ่ซื้อจากร้านจำหน่ายผ้าไทยในกรุงเทพ และบุคคลที่มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจซื้อ คือ ตนเอง

บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด โครงการจัดทำข้อมูลงานศึกษาวิจัยด้านศิลปหัตถกรรมของไทย ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในผ้าไทย ตลอดจนศึกษาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีต่อเทคนิควิธีการผลิต แนวพัฒนาการกระบวนการผลิตสินค้า รวมไปถึงพฤติกรรมการรับข่าวสารของผู้บริโภคที่มีต่อ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับผ้าไทยซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ดำเนินไปแล้ว ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคชาวไทยในกรุงเทพฯและปริมณฑล ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ผ้าไทยตลอดจนพฤติกรรมการใช้ผ้าไทยน้อยมาก ส่วนใหญ่มีการใช้แต่ผ้าไหมและเป็นการใช้ โอกาสพิเศษเสียเป็นส่วนใหญ่ ความรู้เกี่ยวกับผ้าไทยประเภทต่าง ๆ ยังจำกัดอยู่ในเฉพาะคนบาง กลุ่มอายุ นอกจากนั้น สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับคุณภาพด้านต่าง ๆ ของผ้าไทย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าผ้าไทยเป็นผ้าที่มีคุณภาพด้านต่าง ๆ ระดับปานกลางจนถึงดีและดีมาก ประเด็นที่เห็นว่าควรปรับปรุงมากที่สุด ด้านราคาที่เห็นว่าแพงเกินไป ในด้านผู้ผลิตพบว่าผู้ผลิต ยังพอใจและเห็นว่า ผ้าไทยยังคงไว้ซึ่งการผลิตด้วยการทอมือ แบบดั้งเดิม เพราะมีความเป็นเอกลักษณ์ไทย และสวยงามเสมือนงานศิลปะที่ผู้รักในความงามจะสัมผัสได้โดยตรงจากผ้าไทย แต่ละประเภท ต้องมีการพัฒนาด้านการออกแบบลวดลายละวิสูตร การผลิต ที่มีคุณภาพให้ มากขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพของผ้าให้มีลักษณะสากลมีการใช้กันแพร่หลายมากขึ้น ในด้านผู้บริโภคชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่ที่พำนักในประเทศไทยจะมีพฤติกรรมการใช้และเห็นคุณค่าในความ งดงามของผ้าไทยทั้งซื้อใช้เองและซื้อเป็นของฝาก โดยผู้มีอิทธิพลและให้ความรู้ ด้านการเลือก ซื้อและการใช้ผ้าไทยจากเพื่อนคนไทย หรือผู้ที่รู้จักนั่นเอง นอกจากนั้นกลุ่มชาวต่างประเทศยังให้ข้อเสนอแนะว่าผู้ที่จะเป็นสื่อชักชวนให้คนต่างประเทศสนใจใช้ผ้าไทยได้ดีที่สุด คือการที่คนไทย หันมาสวมใส่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ได้ชัดเจนที่สุด สำหรับผู้บริโภคชาวต่างประเทศที่เป็น นักท่องเที่ยว มีความรู้เกี่ยวกับผ้าไหมไทยคิดว่าสวยงาม แต่ค่อนข้างเห็นว่ามีราคาแพงและ สีสันทนเกินไปไม่เหมาะกับการใช้ในต่างประเทศ สำหรับแหล่งที่นักท่องเที่ยวเชื่อว่าสามารถซื้อหาผ้า ที่มีคุณภาพได้ดี คือ จากห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ

ผศ.เพ็ญนิภา อินทรตระกูล ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าทอกลุ่ม ทอผ้าบ้านกำงปลา ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนา คุณภาพวัตถุดิบ และกระบวนการผลิตผ้าทอให้มีมาตรฐานชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน และไม่ส่งผล กระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม การวิจัยปฏิบัติการมีส่วนร่วมได้ใช้ กระบวน การวิจัย ที่มีวิธีการ

รวบรวม ข้อมูลหลากหลายวิธี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม ได้แก่การจัดเวทีชุมชน การศึกษาดูงาน การวิเคราะห์ชุมชน วิเคราะห์กลุ่มด้วยเทคนิค SWOT การสัมภาษณ์ กลุ่ม การสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสรุปบทเรียนร่วมกันระหว่างนักวิจัยและสมาชิกกลุ่มจำนวน 60 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบพรรณนา วิเคราะห์จากการจัดเวทีกระบวนการคืนข้อมูลให้กับ ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มได้พัฒนาคุณภาพวัตถุดิบโดยเลือกซื้อวัตถุดิบที่มีคุณภาพผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีคุณภาพโดยแก้ไขการย้อมสี ไม่ให้ตกสี สีไม่ซีดจาง และมี การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นสัญลักษณ์ของตนเอง เพื่อยกระดับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการย้อมสี การทอที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ผลการวิจัย ยังพบว่าการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มส่งผลต่อเศรษฐกิจของกลุ่มในภาพรวม และนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มได้

นุจิรา รัศมีไพบูลย์ และสุพรรณ สมไทย (2551) ได้ทำการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาวัตถุดิบ และกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานในผ้าทอพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรี: ระยะสืบค้นพบว่ามีการตั้งกลุ่มทอผ้าเป็นอาชีพเสริมจากการประกอบอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ไม่ผลิต เส้นใยและเส้นด้าย ซื้อเส้นด้ายที่ย้อมสีแล้วมาทอผ้า ใช้เส้นด้ายจากใยสังเคราะห์มากที่สุด ปัญหา คือ วัตถุดิบและการรับซื้อผ้า ไม่มีตลาดจำหน่ายที่แน่นอน และขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จิตติรัตน์ เหมะฐิติ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อผ้าไหมมัดหมี่เพื่อตัดชุดโอกาสพิเศษของข้าราชการสตรีสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเก็บ ข้อมูลประชากรจำนวน 200 คน สรุปสาระสำคัญได้ว่า ในการพิจารณาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการซื้อผ้าไหมมัดหมี่ สิ่งที่ผู้ซื้อพิจารณามากที่สุดคือเรื่อง คุณภาพของผ้า สีและกระบวน สีเนื้อผ้าและผิวสัมผัส ลวดลายผ้า ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเฉพาะเรื่องสี พบว่าผ้าที่มีผู้ซื้อ ระดับปานกลาง ได้แก่ผ้าที่ใช้กระบวนสีเดียวกัน ผ้าสีวรรณะเย็น ผ้าสีสว่าง ผ้าสีสดใส ผ้าสีหม่น ผ้าสีวรรณะร้อน และผ้าที่ใช้กระบวนสีตัดกัน ส่วนผ้าสีมืดคนจะซื้อน้อย ในเรื่องอายุของคนซื้อ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับคนซื้อในกรณีที่ผ้าสีสว่างและผ้าที่ใช้กระบวนสีตัดกัน ส่วนสีผ้า ในลักษณะอื่น ๆ อายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการซื้อ ในเรื่องการศึกษาของผู้ซื้อ พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการซื้อในกรณีผ้าสีหม่น ส่วนสีผ้าในลักษณะอื่น ๆ การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการซื้อ

พนิตสุภา ธรรมประมวล (2544) ได้ศึกษาพฤติกรรมการซื้อผ้าพื้นเมืองของผู้บริโภค ในจังหวัด ลพบุรี โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล ประชากรจำนวน 305 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคนิยมผ้าพื้นเมืองที่มีสีกลมกลืน มีลวดลายไทยเป็นการซื้อเพื่อใช้ส่วนตัว นิยมซื้อจากร้าน ขายผ้าพื้นเมือง ราคาเฉลี่ยชิ้นละ 200-400 บาท จากการศึกษาด้านอาชีพและด้านรายได้ พบว่า ทุกกลุ่มอาชีพ

ซื้อเพื่อใช้ส่วนตัว เว้นแต่พนักงานเอกชนซื้อเพราะสนับสนุนสินค้าไทย ปัจจัยที่มีผล ต่อการซื้อ พบว่าด้านผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา และสถานที่จัดจำหน่าย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การออกแบบ ลวดลาย ความแน่นของเนื้อผ้า ความกลมกลืนของสี และมาตรฐานการ ย้อมที่สม่ำเสมอของสีตามลำดับ ส่วนด้านความพึงพอใจ ผู้บริโภคมีความพอใจในความ หลากหลายของลวดลาย มีสีที่คงทน สวมใส่สบาย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดูแล รักษาง่าย สวมใส่ได้ทุกโอกาส ส่วนสิ่งที่ผู้บริโภค มีความพอใจน้อยได้แก่ การบรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย การจัดแสดงสินค้า และความ สะดวก ในการซื้อ ตามลำดับ

วนิดา แก้วเนตร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยในการเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภท หัตถกรรมพื้นบ้านของนักท่องเที่ยวชาวไทย: กรณีศึกษานักท่องเที่ยว อำเภอหางดง จังหวัด เชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล ประชากรจำนวน 384 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ทุกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ระลึก ตามลำดับ ดังนี้ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านราคา และปัจจัย ด้านการส่งเสริมการตลาด นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่สนใจในรูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ พื้นบ้านของภาคเหนือมากกว่าราคาสินค้า และพบว่าพฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวที่เลือกซื้อสินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรมพื้นบ้าน ส่วนใหญ่เดินทางเพื่อเลือกซื้อสินค้าเนื่องจากเป็นสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน นำไปใช้ส่วนตัวมากกว่า การนำไปเป็นของฝาก

พิสมัย บุญอยู่ (2548) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผ้าไทยของบุคลากรในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล ประชากรจำนวน 598 คน ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ใช้ผ้าไทยสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง โดยพิจารณาปัจจัยทาง ด้านเนื้อผ้าและผิวสัมผัส บุคลากรส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเลือกซื้อผ้าไทยเพราะต้องการช่วยสนับสนุน สินค้าไทยประเภทผ้าไทยที่นิยมใช้คือผ้าฝ้าย ชนิดของผ้าไทยที่ส่วนใหญ่เคยใช้คือ ผ้าไหม โดยมีวัตถุประสงค์ในการเลือกเพื่อนำมาใช้เป็นชุดทำงาน ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อ ผ้าไทย ด้านเนื้อผ้าและผิวสัมผัส ส่วนใหญ่เลือกเนื้อผ้าแน่นละเอียดเนื้อผ้านุ่ม ผ้าเรียบเป็นเงามัน ผ้าเนื้อบาง ไม่เลือกผ้าเนื้อหยาบ ด้านสีและกระบวนสี พบว่าส่วนใหญ่เลือกผ้าที่ย้อมสีธรรมชาติ ผ้าที่มีโทนสีเดียวกัน ผ้าโทนสีเย็น ผ้าสี อ่อน และผ้าสีเข้ม ไม่เลือกผ้าสีโทนร้อนและผ้ามีสีตัดกัน ด้านลวดลายพบว่าส่วนใหญ่เลือกลวดลายเล็ก ลายประยุกต์ ลายขนาดกลาง ลายโบราณ และลายพืช ไม่เลือกลายขนาดใหญ่ ลายสิ่งของ เครื่องใช้ ลายสัตว์ และลายเรขาคณิต ด้านคุณภาพ พบว่า ส่วนใหญ่เลือกผ้าที่สวมใส่สบาย เป็นผ้าทอ มือ ย้อมสีธรรมชาติ ไม่เลือก ผ้าที่ยับง่ายและผ้าที่ไม่คงรูป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสำรวจรูปแบบกระเป๋าก้นจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ที่ได้จากการศึกษาผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผู้ผลิตกระเป๋าก้นแบบเจาะจง 3 ผู้ประกอบการ ผู้ผลิตละ 10 รูปแบบ รวม 30 รูปแบบ แบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋าก้น จำนวน 100 ชุด นำมาวิเคราะห์ด้านรูปแบบ สี ขนาด ลวดลาย ความงาม วัสดุ ประโยชน์ใช้สอย นำลวดลายผ้ามาออกแบบทางกราฟิก 5 แบบ สำรวจความพึงพอใจในรูปแบบทั้ง 5 แบบ จำนวน 50 ชุด เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำการออกแบบโดยผู้วิจัยจำนวน 20 แบบ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ แบบร่างกระเป๋าก้นที่ออกโดยผู้วิจัยจำนวน 20 แบบ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบกระเป๋าก้นจำนวน 10 แบบ กระเป๋าก้นสะพายจำนวน 10 แบบ คัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญให้ได้แบบร่าง จำนวน 10 แบบ ที่ได้จากแบบกระเป๋าก้นจำนวน 5 แบบ กระเป๋าก้น สะพายจำนวน 5 แบบ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วัสดุผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ผ้าทอลายเปลือกไม้ ผ้าทอยกมุม ผ้าทอสี่ตะกร้อ นำมาออกแบบกระเป๋าก้นและกระเป๋าก้นสะพาย รวม 20 แบบ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การรวบรวมข้อมูล ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

กระบวนการศึกษาข้อมูลเอกสารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงของผู้ผลิตกระเป๋าจำนวน 3 ราย รายละ 10 รูปแบบ รวมเป็น 30 รูปแบบ แบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋า จำนวน 100 ชุด นำมาวิเคราะห์ด้านรูปแบบ สี ขนาด ลวดลาย ความงาม วัสดุ ประโยชน์ใช้สอย นำลวดลายผ้ามาออกแบบทางกราฟิก 5 แบบ สำรวจ ความพึงพอใจ ในรูปแบบทั้ง 5 แบบ จำนวน 50 ชุด นำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักทฤษฎีการออกแบบ หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบโดยพิจารณาด้านรูปแบบ ความงาม วัสดุ ด้านประโยชน์ใช้สอย เพื่อเป็นการสร้างกรอบแนวคิดในการออกแบบและพัฒนากระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 2

กระบวนการพัฒนาการออกแบบกระเป๋าโดยผู้วิจัย โดยใช้วัสดุจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวน จำนวน 20 แบบ โดยแบ่งเป็นกระเป๋าถือ 10 แบบ และกระเป๋าสะพาย 10 แบบ โดยใช้หลักเกณฑ์การออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความงาม และเกณฑ์การผลิต ได้แก่ ด้านวัสดุ และกรรมวิธีการผลิต

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 3

กระบวนการคัดเลือกแบบกระเป๋า จำนวน 10 แบบที่ได้จากกระเป๋าถือ 5 แบบ และกระเป๋าสะพาย 5 แบบ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพโดยใช้หลักเกณฑ์การออกแบบ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 4

กระบวนการสรุปผลดำเนินการผลิตต้นแบบ โดยนำแบบที่ผ่านการคัดเลือกมาสรุปแบบทั้ง 10 แบบ นำมาสร้างเป็นผลงานจริง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 5

กระบวนการวัดคุณภาพ โดยการประเมินผลความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจความคิดเห็นในเกณฑ์ด้านประโยชน์ใช้สอย ความงาม การผลิต ความพึงพอใจจากผลงานจริงทั้ง 10 ชิ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตำบลต้นตาล อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอไทยวน
2. การจัดเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field data collection) โดยวิธีการจากการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ในประเด็นประวัติความเป็นมา กระบวนการผลิต ลวดลาย การใช้สี การถ่ายทอดการผลิตผ้า การสังเกต

(Observation) ผู้วิจัยลงพื้นที่การผลิตเพื่อศึกษาเรื่องราว กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน

3. ขอบหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นำไปแสดงต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขออนุญาตในการทำแบบประเมินรูปแบบและลวดลายของกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสืบให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 10 แบบ

4. เก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างแบบเจาะจงของผู้ผลิตกระเป๋าจำนวน 3 ราย รายละเอียด 10 รูปแบบ รวมเป็น 30 รูปแบบ รูปแบบ แบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริโภคกระเป๋า จำนวน 100 ชุด นำลวดลายผ้ามาออกแบบทางกราฟิก 5 แบบ สัมภาษณ์ความพึงพอใจ ในรูปแบบทั้ง 5 แบบ จำนวน 50 ชุด

5. ทำการเสนอแบบกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน พร้อมรายละเอียดประกอบแบบจำนวน 20 แบบ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกระเป๋าโดยมีคุณสมบัติทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี หรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบกระเป๋า จำนวน 2 ท่าน ทำการประเมินประสิทธิภาพของแบบกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอสืบให้ จังหวัด สระบุรี พร้อมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและเลือกแบบที่พึงพอใจจำนวนรวมทั้งหมด 10 แบบ เพื่อนำไป สร้างผลงานจริงและนำผลงานจริงไปใช้ในการประเมินความพึงพอใจจากผู้บริโภคต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ศึกษาวิธีการข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของแบบกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน

1. สร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของแบบกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน เป็นแบบกรอกข้อมูลค่าตัวเลขที่วัดได้จากการทดลองประสิทธิภาพของกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน โดยผู้วิจัย ทำการประเมินประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ 3 หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ หลักเกณฑ์ ด้าน การออกแบบ หลักเกณฑ์ด้านการผลิต และความต้องการใช้สอย

2. สร้างแบบประเมินรูปแบบและประสิทธิภาพของแบบกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวน อำเภอสืบให้ จังหวัดสระบุรี ประกอบคำชี้แจงและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดประกอบ ด้วย 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ โดยเป็นการประเมินแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 114) ดังนี้

- 5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมาก
- 4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดี
- 3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับพอใช้
- 2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

กำหนดเกณฑ์ การแปลความหมาย ข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยต่างๆ ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่างความหมาย

- 4.51 – 5.0 ผลการประเมินในระดับดีมาก
- 3.51 – 4.50 ผลการประเมินในระดับดี
- 2.51 – 3.50 ผลการประเมินในระดับพอใช้
- 1.51 – 2.50 ผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุง
- 1.00 – 1.50 ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

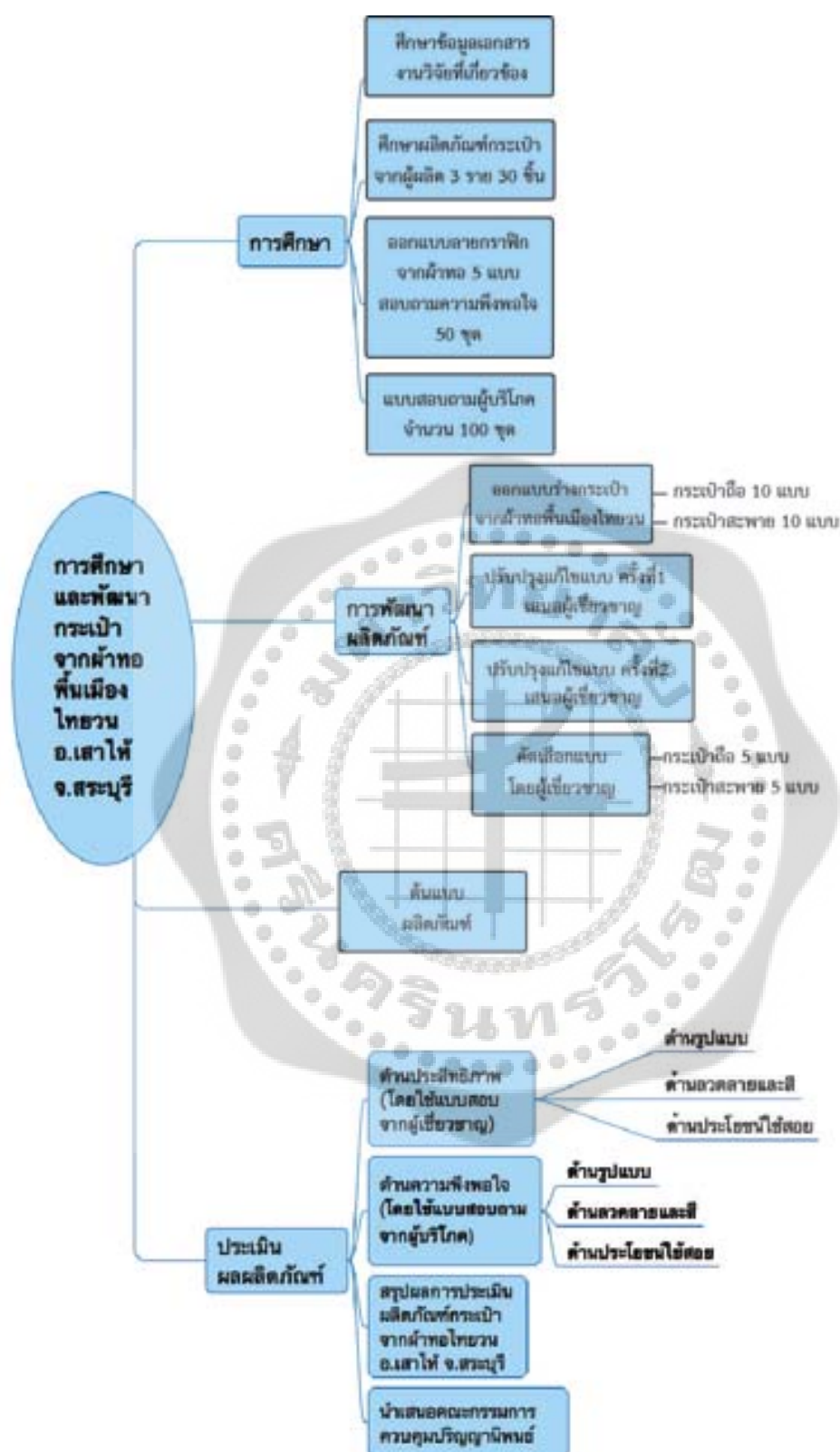
แบบที่ 2 เป็นแบบประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำแบบประเมินเสนอต่อกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 2 ท่าน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกระเป๋ โดยมีคุณสมบัติทางการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบ เป็นผู้ประกอบการที่มีกิจการด้านกระเป๋เป็นของตัวเอง จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินแบบเลือกกระเป๋ จำนวน 10 แบบ จากจำนวนทั้งหมด 20 แบบ

นำแบบสอบถามในชุดเดียวกันให้ผู้บริโภคจำนวน 100 คน ทำการประเมิน แสดง ความคิดเห็น และเลือกแบบกระเป๋จำนวน 10 แบบที่พึงพอใจมากที่สุด จากจำนวนทั้งหมด 20 แบบ

การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นการศึกษา โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผู้ผลิตจำนวน 3 ผู้ประกอบการ สร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภค กระเป๋าจำนวน 100 ชุด นำลวดลายผ้ามาออกแบบทางกราฟิก 5 แบบ สำนวจความพึงพอใจในรูปแบบทั้ง 5 แบบ จำนวน 50 ชุด แล้วนำผลการวิเคราะห์สรุปผลที่ได้มากำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ กระเป๋า
2. ขั้นการพัฒนา เป็นกระบวนการออกแบบร่างกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอ เส้าให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 20 แบบ
3. ขั้นการผลิตต้นแบบ เป็นการนำผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรีมาเป็นวัสดุในการผลิตกระเป๋าดต้นแบบในรูปแบบตามแบบร่างที่ทำการสรุปผลจากการเลือกแบบ ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 รูปแบบ
4. ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินผลในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านกระเป๋าและผู้บริโภคกระเป๋า ในด้านรูปแบบ ด้านลวดลายและสี ด้านประโยชน์ใช้สอย และนำมาสรุปผลผลิตภัณฑ์กระเป๋า แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุม ปริญญา นิพนธ์

ภาพประกอบ 26 การกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัย เรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป๋าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัย เรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป๋าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตำบลต้นตาล อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี จัดเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีการจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในประเด็นประวัติ ความ เป็นมา กระบวนการผลิต ลวดลาย การใช้สี การถ่ายทอดการผลิตผ้า ผลิตภัณฑ์จากการ แปรรูปจาก ผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี

ศึกษาข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงของผู้ผลิตกระเป๋าจำนวน 3 ราย รายละเอียด 10 รูปแบบ รวมเป็น 30 รูป แบบ สร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋า จำนวน 100 ชุด นำมาวิเคราะห์ด้านรูปแบบ สี ขนาด ลวดลาย ความงาม วัสดุ ประโยชน์ ใช้สอย นำลวดลาย ผ้าทอไทยวนมาออกแบบทางกราฟิก 5 แบบ สำรวจความพึงพอใจ ในรูปแบบ จำนวน 100 ชุด เพื่อเป็น การสร้างกรอบแนวคิดในการออกแบบและพัฒนากระเป๋าทอพื้นเมือง ไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบกระเป๋าประเภทกระเป๋าถือและกระเป๋าสะพาย จำนวน 10 แบบ จากผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพด้านกระเป๋าโดยมีคุณสมบัติทางการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปริญญาตรี หรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบกระเป๋า จำนวน 3 ท่าน อาจารย์สวรรยา จอมเทพ มาลา คุณธิดา เขตสันติ และคุณสรศักดิ์ ประเสริฐสม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจกระเป๋า จำนวน 10 แบบ จากผู้บริโภค ที่มี ต่อกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 10 คน โดยการ สำรวจความ คิดเห็นในเกณฑ์ด้านประโยชน์ใช้สอย ความงาม การผลิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตำบลต้นตาล อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี จัดเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีการจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในประเด็นประวัติ ความ

เป็นมา กระบวนการผลิต ลวดลาย การใช้สี การถ่ายทอดการผลิตผ้า ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์การทอผ้า จะนิยมใช้เส้นใยประดิษฐ์ที่สั่งจากโรงงาน แล้วนำมาทอเพื่อทำเครื่อง การกรอด้วยหลอดใส่ลงในกระสวยสำหรับเป็นด้ายพุ่งจะนำไปกรอที่บ้าน ลวดลายผ้าทอพื้นเมืองไทยวนที่ใช้ทอกันมาตั้งแต่โบราณ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของผ้าทอ พื้นเมือง ตำบลต้นตาล อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี คือ ทอฝ้ายกมุก ผ้าลายเปลือกไม้ ผ้าสีเขาสีหรือสีตะกอก ผ้าดำด้าน ปัจจุบันนิยมใช้กับสตรีในการตัดเสื้อและผ้าถุง เพื่อใส่งานต่าง ๆ ปัจจุบันนิยมใช้กับเสื้อของผู้ชายในวัยกลางคน และหน่วยงานราชการใช้ใส่เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การกำหนดลวดลายและสีจะออกแบบเองตามการถ่ายทอดมาหรือกำหนดจากผู้ซื้อ

การผลิตผ้าทอ ผู้หญิงเชื้อสายไทยวนได้รับความรู้ด้านการทอฝ้ายกมุกมาจากแม่ ญาติพี่น้อง และผู้สูงอายุที่เป็นบรรพบุรุษ ในการถ่ายทอดการทอผ้าสืบทอดกันมา เพื่อใช้เป็นเครื่อง นุ่งห่มหรือใช้สอยทั่วไปลวดลาย การใช้สี การตั้งชื่อลายจะตั้งชื่อตามที่พบเห็นจากธรรมชาติ ประเภทพืช และสัตว์ การใช้สีจะใช้สีอย่างหลากหลายที่เกิดจากการผสมสีของด้าย นิยมทอเป็น ผ้านุ่งห่มและผ้าผืนเป็นส่วนใหญ่ ผ้าทอมีหลายชนิด เช่น ผ้าขึ้นดำด้าน ขึ้นขาวเหนือ ผ้าทอลายเปลือกไม้ ผ้าทอ 4 ตะกอก ลายที่พบเห็นมากที่สุดคือลายดอกพิกุลเป็นหลัก นอกจากสมาชิก ทำการทอขึ้นจะมีผ้าทอรูปแบบอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคได้กว้างขึ้นจะเป็นการทอลายตารางผ้าขาวม้า ลายเล็ก ลายใหญ่ จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองไทยวน พบว่า ปัจจุบันการทอฝ้ายกมุกมีคนทอน้อยลง เพราะขั้นตอนการทอต้องใช้ความชำนาญเฉพาะ อย่างมากและยากกว่าการทอผ้าแบบอื่น และใช้เวลาในมากกว่าการทอแบบทั่วไป จึงมีสมาชิก ส่วนหนึ่งเลือกทอผ้าลายโบราณที่สืบทอดมา เพราะมีขั้นตอนกรรมวิธีการทอที่สมาชิกกลุ่มสามารถ ทอได้อยู่แล้วและใช้เวลาในการทอไม่นาน ผ้าทอสีเขาสีหรือสีตะกอก จะยังคงรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคือ ลายของผ้า จะเป็นตารางเล็ก ๆ การใช้สีสองสีขัดกันใช้สีดำเป็นด้ายยืน และสีเป็นเส้นพุ่ง สีที่ใช้เป็นสีวรรณะเย็น เช่น สีเหลือง ฟ้า เขียว น้ำเงิน ม่วง มีการย้อมสีจากธรรมชาติ ปัจจุบัน มีการรวมตัวตั้งเป็นกลุ่มสตรีทอผ้าไทยวน เพื่อผลิตผ้าทอพื้นเมืองเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นวิธีสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้านให้อยู่ต่อไป และยังสามารถช่วยเหลือสมาชิกและครอบครัวให้มีรายได้เพิ่ม ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน มีนางพยอม สุขเกษม เป็นประธานกลุ่ม

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกระเป๋จากผู้ผลิตกระเป๋าจำนวน 3 ราย

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ผู้ผลิตรายที่ 1	ผู้ผลิตรายที่ 2	ผู้ผลิตรายที่ 3
1.1 รูปแบบ			
เรียบทั้งใบ	9	7	7
หลากสี	1	3	3
รวม	10	10	10
1.2 รูปทรง			
สี่เหลี่ยม	8	9	10
ครึ่งวงกลม	-	-	-
ทรงกระบอก	2	1	-
รวม	10	10	10
1.3 วัสดุ			
ผ้า	10	2	1
หนัง	-	2	4
ผ้า+หนัง	-	6	5
รวม	10	10	10
1.3 สี			
ดำ	6	4	4
น้ำตาล	3	4	3
เทา	1	2	3
รวม	10	10	10

สรุปตาราง 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกระเป๋จากผู้ผลิตกระเป๋าจำนวน 3 ราย รูปแบบเป็นรูปแบบที่เรียบง่าย รูปทรงกระเป๋าเป็นสี่เหลี่ยมมากที่สุด วัสดุที่ใช้เป็นมีทั้งผ้า หนัง และผ้าประกอบกับหนัง สีดำมากที่สุด

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทางประชากรศาสตร์จากกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋า
จำนวน 100 ชุด

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.1 สถานภาพ		
โสด	75	75
สมรส	25	25
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.2 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม		
20 - 30	23	23
30 – 40 ปี	72	72
40 ปี ขึ้นไป	5	5
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.3 การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	8
ปริญญาตรี	64	64
ปริญญาโท	24	24
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.4 อาชีพ		
ข้าราชการ	61	61
รัฐวิสาหกิจ	10	10
เอกชน	12	12
ธุรกิจส่วนตัว	16	16
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.5 รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	35	35
10,001 – 20,000 บาท	35	35
20,001 – 30,000 บาท	10	10
30,001 บาทขึ้นไป	20	20
รวม	100	100

สรุปตาราง 1 ผลข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

จากแบบสอบถามเพศหญิงสถานภาพโสดตอบแบบสอบถาม คิดร้อยละ 75 และอยู่ในช่วงอายุ 30-40 ปีมากที่สุดและการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64 ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 61 รายได้ต่อเดือนอยู่ในระหว่าง ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำรวจกลุ่มผู้บริโภคกระเป๋า จำนวน 100 ชุด

ความคิดเห็นผู้บริโภค 100 คน	ร้อยละ	ระดับ
รูปแบบกระเป๋า		
ความนิยมต่อรูปแบบกระเป๋าแบบมีหูหิ้วพร้อมสายสะพาย	3.95	มาก
ความนิยมต่อรูปแบบกระเป๋าแบบมีสายสะพาย	3.84	มาก
ความนิยมต่อรูปแบบกระเป๋าแบบหนีบ	3.84	มาก
ระดับความสนใจของท่านในด้านราคาของกระเป๋า		
ต่ำกว่า 500 บาท	4.31	มาก
500-1,000 บาท	3.38	มาก
1,000-2,000 บาท	2.50	น้อย
2,000 บาท ขึ้นไป	1.55	น้อย
ระดับความสนใจเรื่องแบรนด์กระเป๋าที่ท่านใช้	3.98	มาก
คุณสมบัติของกระเป๋าถือที่ท่านพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อ		
ด้านวัสดุ	4.33	มาก
ด้านสีสันท	4.33	มาก
ด้านความประณีต	4.21	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นผู้บริโภค 100 คน	ร้อยละ	ระดับ
มีช่องใส่ของพอเพียง	4.33	มาก
รูปแบบสวยถูกใจ	4.21	มาก
ระดับความนิยมการเลือกซื้อกระเป๋าที่ทำด้วยวัสดุ		
กระเป๋าคำนวณด้วยผ้าทั้งใบ	3.28	ปานกลาง
กระเป๋าทำด้วยผ้าประกอบวัสดุอื่น	3.74	มาก
รูปทรงกระเป๋าท่านเลือกซื้อ		
ทรงสี่เหลี่ยมแข็งคล้ายกล่อง ก้นมีความกว้างเท่ากัน	2.64	ปานกลาง
ทรงครึ่งวงกลม ก้นกระเป๋ากว้าง ปากกระเป๋าไม่มีความกว้างมีความยาวเปิดได้กว้าง	2.53	ปานกลาง
ทรงสี่เหลี่ยม ก้นกระเป๋ากว้างใส่ของได้มาก ปากกระเป๋าไม่มีความกว้างมีความยาวเปิดได้กว้าง	3.23	ปานกลาง
รูปทรงไม่แน่นอน	3.83	มาก
รูปแบบกระเป๋าท่านนิยม		
พับปากกระเป๋า	2.88	ปานกลาง
มีป๊อปแบ็ก	3.07	ปานกลาง
แบบซิป	4.00	มาก
แบบผูก	2.27	น้อย
ช่องกระเป๋าด้านนอก		
แบบไม่มีช่อง	2.26	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นผู้บริโภค 100 คน	ร้อยละ	ระดับ
แบบมีช่องเปิดไม่มีตีปิด	2.49	น้อย
แบบมีช่องเปิดมีตีปิด	4.00	มาก
ช่องกระเป๋าด้านนอก		
ช่องด้านหน้า	3.65	มาก
ช่องด้านข้าง	3.12	ปานกลาง
ช่องด้านหน้าและด้านข้าง	3.34	ปานกลาง
แบบเรียบไม่มีช่องด้านหน้า ด้านข้าง	2.57	ปานกลาง
ลักษณะสายหรือหูหิ้ว		
สายสั้นใช้หิ้วอย่างเดียว	2.62	ปานกลาง
สายยาวถึงสะโพกตอนบน	3.04	ปานกลาง
สายยาวสะพายได้รักแร้	3.02	ปานกลาง
สายที่ปรับได้ทั้งสั้นและยาว สามารถปลดสายได้	4.21	มาก
ประเภทวัสดุสายกระเป๋		
สายใช้วัสดุเดียวกับกระเป๋	3.77	มาก
สายโลหะ โซ่	3.14	ปานกลาง
สายหนัง	4.05	มาก
สายจากวัสดุอื่น	3.44	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นผู้บริโภค 100 คน	ร้อยละ	ระดับ
ประเภทของสีของกระเป๋านิยมเลือกซื้อ		
สีสดใส	3.54	มาก
สีเรียบ สีเดียวกันทั้งใบ	4.22	มาก
สีของกระเป๋าท่านมักเลือกซื้อ		
สีขาว	2.70	ปานกลาง
ดำ	3.84	มาก
สีเทา	3.23	ปานกลาง
สีน้ำตาลเข้ม	3.81	มาก
สีน้ำตาลอ่อน	3.67	มาก
สีม่วง	2.41	น้อย
ขนาดของกระเป๋านิยมเลือกซื้อ		
ขนาดใหญ่ 15 นิ้วขึ้นไป	3.75	มาก
ขนาดกลาง 11-14 นิ้ว	3.96	มาก
ขนาดเล็ก น้อยกว่า 10 นิ้ว	3.31	ปานกลาง

จากตาราง 3 สรุปได้ดังนี้ ความนิยมที่มีต่อกระเป๋าถือและกระเป๋าสะพายในปัจจุบันนิยมรูปแบบ กระเป๋าแบบมีหูหิ้วพร้อมสายสะพายมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมาคือกระเป๋าสะพายคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 3.84 ระดับความสนใจในราคาอยู่ในระดับต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.31 รองลงมาในระหว่าง 501-1,000 บาท คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.38 ระดับความสนใจเรื่องแบรนด์ กระเป๋าอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 การพิจารณาถึงคุณสมบัติกระเป๋าในการตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภคเลือกซื้อเพราะรูปแบบถูกใจมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.21 ความต้องการ ด้านรูปแบบของผู้บริโภค

นิยมเลือกซื้อกระเป๋ากว้างจากวัสดุทำจากผ้าประกอบกับวัสดุอื่น คิดเป็น ร้อยละ 3.74 รูปทรงกระเป๋านิยมเลือกซื้อกระเป๋ารูปทรงที่ไม่แน่นอน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือรูปทรงเหลี่ยมก้นกระเป๋ากว้างใส่ของได้มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.23 รูปแบบกระเป๋านิยมใช้zipมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือป๊อกแป็ก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.07 ช่อง กระเป๋าด้านนอกนิยมแบบชิดด้านหน้า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.65 ลักษณะสายหรือหูกระเป๋านิยม ที่ปรับระดับได้ทั้งสั้นและยาว สามารถปลดสายได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.21 วัสดุทำสายกระเป๋านิยมเป็นสายหนัง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.05 นิยมกระเป๋าสายเรียบ ๆ สีเดียวกันทั้งใบ คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.22 สีของกระเป๋านิยมนิยมสีดำ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84 รองลงมาคือโทนสีน้ำตาล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.81 ขนาดของกระเป๋านิยมขนาดกลาง ขนาด 12-14 นิ้วมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.96

นำผ้าทอไทยวนมาทดลองทำการออกแบบโดยทางกราฟิก 5 แบบ สำนวจความพึงพอใจ ในรูปแบบ จำนวน 50 ชุด เพื่อเป็นการสร้างกรอบแนวคิดในการออกแบบและพัฒนากระเป๋ากว้างจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี สรุปได้ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในรูปแบบลายจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จำนวน 50 คน

แบบลายกราฟิก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
1.1 แบบลายกราฟิก แบบ A	3.82	1.00	ดี
1.2 แบบลายกราฟิก แบบ B	4.04	0.95	ดี
1.3 แบบลายกราฟิก แบบ C	4.28	0.76	ดี
1.4 แบบลายกราฟิก แบบ D	4.10	0.76	ดี
1.5 แบบลายกราฟิก แบบ E	3.98	0.84	ดี
รวม	4.04	0.57	ดี

สรุปตาราง 4 สำนวจความพึงพอใจในรูปแบบลายกราฟิกจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จำนวน 50 คนดังนี้ แบบลายกราฟิก A มีค่าเฉลี่ย 3.82 แบบลายกราฟิก B มีค่าเฉลี่ย 4.04 แบบลาย กราฟิก C มีค่าเฉลี่ย 4.28 แบบลายกราฟิก D มีค่าเฉลี่ย 4.10 แบบลายกราฟิก E มีค่าเฉลี่ย 3.98 โดยรวมความพึงพอใจในเกณฑ์ดี ค่าเฉลี่ย 4.04

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบกระเป๋าสายหนังกระเป๋าสายหนังและกระเป๋าสายหนัง จำนวน 10 แบบจาก 20 แบบ ของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินประสิทธิภาพกระเป๋าสายหนัง โดยมีความรู้ด้านการ ศึกษา ตั้งแต่ ระดับปริญญาตรี หรือผู้ที่มีการประสบการณ์ด้านการออกแบบกระเป๋าสายหนัง จำนวน 3 ท่าน คือ คุณธิดา เขตสันติ อาจารย์สวธรรยา จอมเทพมาลา และคุณสรศักดิ์ ประเสริฐสม

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าดื้อ แบบ A

ประสิทธิภาพของกระเป๋าดื้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.70	0.60	ดีมาก
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.70	0.60	ดีมาก
1.3 รูปแบบของกระเป๋าดื้อสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	3.70	0.60	ดี
รวม	4.36	0.60	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.30	0.60	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.70	0.60	ดี
2.3 การใช้สีที่เหมาะสมกับการใช้งาน	3.30	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋าดื้อมีความสอดคล้องกัน	4.30	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	4.00	0.00	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าดื้อเหมาะสมกับผู้บริโภค	4.30	0.60	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	4.30	0.60	ดี
รวม	3.86	0.52	ดี
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	4.70	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	4.30	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.70	0.60	ดี
รวม	4.56	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	4.40	0.57	ดี

สรุปตาราง 5 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าดื้อสะพาย แบบ A ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.70 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 รูปแบบของกระเป๋าดื้อสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 3.30 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 การใช้สีเหมาะสม กับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ลวดลายกระเป๋าดื้อมีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น

ค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.00 ลวดลาย มีความ ประณีต เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 สีของกระเป๋าสอดคล้องกับผู้ใช้ อยู่ใน เกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ใน เกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.40

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าถือ แบบ B

ประสิทธิภาพของกระเป๋า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	4.30	0.60	ดี
รวม	4.30	0.60	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	4.00	0.00	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.30	0.60	พอใช้
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	4.30	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.30	0.60	พอใช้
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.30	0.60	พอใช้
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	4.30	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้ใช้	3.30	0.60	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.30	0.60	พอใช้
รวม	3.63	0.52	ดี
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	4.30	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	4.30	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	3.30	0.60	พอใช้
รวม	3.96	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.85	0.55	ดี

สรุปตาราง 6 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าทีอ แบบ B ประโยชน์ การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบของกระเป๋าสารพัดประโยชน์สามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 4.00 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ลวดลาย มีความประณีตเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 สีของกระเป๋าสอดคล้อง กับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.85

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าทีอ แบบ C

ประสิทธิภาพของกระเป๋าสารพัดประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.70	0.60	ดีมาก
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.00	0.00	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสารพัดประโยชน์สามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	4.30	0.60	ดี
รวม	4.33	0.60	
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	4.30	0.60	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	4.00	0.00	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.70	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.70	0.60	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าสอดคล้องกับผู้บริโภค	4.00	0.00	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.70	0.60	ดี
รวม	3.85	0.45	ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

ประสิทธิภาพของกระเป๋	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	3.70	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	3.70	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.70	0.60	ดี
รวม	4.03	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.99	0.47	ดี

สรุปตาราง 7 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าถือ แบบ C ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 3.70 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ใน เกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายมีความประณีตเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 สีของกระเป๋าสอดคล้องกับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ความ เหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสม กับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.99

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าทีอ แบบ D

ประสิทธิภาพของกระเป๋าทีอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	3.70	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าทีอสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	4.70	0.60	ดีมาก
รวม	4.23	0.60	
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	4.30	0.60	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.30	0.60	พอใช้
2.4 ลวดลายกระเป๋าทีอมีความสอดคล้องกัน	3.70	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	4.00	0.00	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.70	0.00	ดี
2.7 สีของกระเป๋าทีอเหมาะสมกับผู้บริโภค	3.70	0.60	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.70	0.60	ดี
รวม	3.76	0.45	
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	3.30	0.60	พอใช้
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	3.70	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.30	0.60	ดี
รวม	3.60	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.86	0.47	ดี

สรุปตาราง 8 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าทีอ แบบ D ประโยชน์ การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งานอยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบของกระเป๋าทีอสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 3.70 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้

คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 ลวดลายมีความประณีตเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 สีของกระเป๋า เหมาะสมกับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.86

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าถือ แบบ E

ประสิทธิภาพของกระเป๋า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	3.70	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	3.70	0.60	ดี
รวม	3.90	0.60	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	4.70	0.60	ดีมาก
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.70	0.60	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.70	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.70	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	4.30	0.00	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	4.00	0.00	ดี
2.7 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้บริโภค	3.70	0.60	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.70	0.60	ดี
รวม	3.93	0.52	ดี
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	4.30	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	4.30	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.70	0.60	ดีมาก
รวม	4.43	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	4.03	0.47	ดี

สรุปตาราง 9 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าดือ แบบ E ประโยชน์ การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบของกระเป๋าสสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก คิดค่าเฉลี่ย 3.70 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม นำใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 การใช้ดีี่เหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ใน เกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่า เฉลี่ย 3.70 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.30 ลวดลายมีความ ประณีตเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 สีของกระเป๋าสเหมาะสมกับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ใช้วัสดุที่มี ในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.03

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ A

ประสิทธิภาพของกระเป๋าส	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.00	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	3.70	0.60	ดี
รวม	4.00	0.40	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม นำใช้	4.00	0.60	ดี
2.3 การใช้ดีี่เหมาะสมกับการใช้งาน	3.70	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋าสมีความสอดคล้องกัน	2.70	0.60	พอใช้
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.70	0.00	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าสเหมาะสมกับผู้บริโภค	2.70	0.60	พอใช้
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.70	0.60	ดี
รวม	3.48	0.52	ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ประสิทธิภาพของกระเป๋	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	3.70	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	3.70	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.00	0.60	ดี
รวม	4.56	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.80	0.40	ดี

สรุปตาราง 10 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ A ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 3.70 รูปร่าง รูปทรงสวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 การใช้สี เหมาะสม กับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.70 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายมีความ ประณีต เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับ ผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.70 การจัดวาง ลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ความเหมาะสมของ วัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ใน เกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 สรุป โดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.80

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ B

ประสิทธิภาพของกระเป๋	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	4.30	0.60	ดี
รวม	4.30	0.60	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	4.00	0.00	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.30	0.60	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	4.30	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.30	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.30	0.50	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	4.30	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าสเหมาะสมกับผู้บริโภค	3.30	0.60	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.30	0.60	ดี
รวม	4.63	0.60	ดี
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	4.30	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	4.30	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	3.30	0.60	ดี
รวม	3.96	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.85	0.59	ดี

สรุปตาราง 11 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ B ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบของกระเป๋าสสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 4.00 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 การใช้สีเหมาะสม กับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น

ค่าเฉลี่ย 3.30 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 3.30 ลวดลายมี ความ ประณีต เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 สีของกระเป๋าสอดคล้องกับผู้ใช้ ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ใน เกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ใช้วัสดุที่มี ในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.85

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ C

ประสิทธิภาพของกระเป๋า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	3.70	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.30	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	4.30	0.60	ดี
รวม	4.33	0.57	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	4.00	0.00	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.30	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.70	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.70	0.60	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	4.00	0.00	ดี
2.7 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้ใช้	2.70	0.60	พอใช้
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.70	0.60	ดี
รวม	4.11	0.60	ดี
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	3.70	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	3.70	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.30	0.60	ดี
รวม	4.38	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.72	0.51	ดี

สรุปตาราง 12 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ C ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 รูปแบบของกระเป๋าสสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 3.70 รูปร่าง รูปทรงสวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 การใช้สีเหมาะสม กับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 สีของกระเป๋าสเหมาะสมกับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.70 การจัดวาง ลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 สรุป โดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.72

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ D

ประสิทธิภาพของกระเป๋าส	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	3.70	0.60	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	3.70	0.60	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	3.30	0.60	ดี
รวม	3.56	0.60	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.70	0.60	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.70	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋าสมีความสอดคล้องกัน	2.30	0.60	พอใช้
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.30	0.60	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าสเหมาะสมกับผู้บริโภค	2.70	0.60	พอใช้
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.30	0.60	ดี
รวม	3.30	0.60	ดี

ตาราง 13 (ต่อ)

ประสิทธิภาพของกระเป๋	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	3.30	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	3.70	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.00	0.00	ดี
รวม	4.37	0.36	ดี
สรุปโดยรวม	3.43	0.60	ดี

สรุปตาราง 13 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ D ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 รูปร่าง รูปทรงสวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.30 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.70 การจัดวาง ลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.43

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ E

ประสิทธิภาพของกระเป๋า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	4.00	0.00	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	4.00	0.00	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	3.30	0.60	ดี
รวม	3.76	0.20	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	4.00	0.00	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.70	0.60	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.70	0.60	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.30	0.60	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.70	0.60	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.70	0.60	ดี
2.7 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้บริโภค	3.00	0.60	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.70	0.00	ดี
รวม	3.50	0.45	ดี
หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	3.30	0.60	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	3.70	0.60	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.30	0.60	ดี
รวม	3.76	0.60	ดี
สรุปโดยรวม	3.67	0.42	ดี

สรุปตาราง 14 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กระเป๋าสะพาย แบบ E ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.00 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ความสวยงามของรูปร่าง รูปทรง เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดค่าเฉลี่ย 4.00 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 การใช้สี เหมาะสม กับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลายกระเป๋ามี ความสอดคล้องกัน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30

รูปแบบเหมาะสมทันสมัย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 3.70 ลวดลาย มีความประณีตเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 สีของกระเปาะเหมาะสมกับผู้บริโภค อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.00 การจัดวางลวดลาย อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 วัสดุที่ใช้ในการผลิต อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 ใ้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เหมาะสมกับการใช้งาน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 สรุปโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ ระดับดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.67

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังตารางที่ 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเปาะจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง 100 คน

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.1 สถานภาพ		
โสด	75	75
สมรส	25	25
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.2 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม		
21 - 30	23	23
31 – 40 ปี	72	72
41 ปี ขึ้นไป	5	5
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.3 การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	8
ปริญญาตรี	64	64
ปริญญาโท	24	24
รวม	100	100

ตาราง 15 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.4 อาชีพ		
ข้าราชการ	61	61
รัฐวิสาหกิจ	10	10
เอกชน	12	12
ธุรกิจส่วนตัว	16	16
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.5 รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	35	35
10,001 – 20,000 บาท	35	35
20,001 – 30,000 บาท	10	10
30,001 บาทขึ้นไป	20	20
รวม	100	100

สรุปผล ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 75
2. ช่วงอายุ 30 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72
3. ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64
4. อาชีพรับราชการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61
5. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 และ 10,001 – 20,000 บาท เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 35

จากแบบสอบถามเพศหญิงสถานภาพโสดตอบแบบสอบถาม คิดร้อยละ 75 และ อยู่ในช่วงอายุ 30-40 ปีมากที่สุดและการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64 ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 61 รายได้ต่อเดือนอยู่ในระหว่าง ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี แต่ละแบบ จำนวน 10 แบบ ผลปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการออกแบบ ผลิตภัณฑ์
กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จำนวน 100 คน

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.1 กระเป๋าถือแบบ A		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	10	10
พึงพอใจมาก	80	80
พึงพอใจมากที่สุด	10	10
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.2 กระเป๋าถือแบบ B		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	30	30
พึงพอใจมาก	60	60
พึงพอใจมากที่สุด	10	10
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.3 กระเป๋าถือแบบ C		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	10	10
พึงพอใจมาก	70	70
พึงพอใจมากที่สุด	20	20
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.4 กระเป๋าถือแบบ D		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	5	5
พึงพอใจปานกลาง	10	10
พึงพอใจมาก	65	65

ตาราง 16 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
พึงพอใจมากที่สุด	10	10
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.5 กระเป๋าถือแบบ E		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	5	5
พึงพอใจมาก	75	75
พึงพอใจมากที่สุด	20	20
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.6 กระเป๋าสะพาย แบบ A		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	20	20
พึงพอใจมาก	55	55
พึงพอใจมากที่สุด	25	25
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.7 กระเป๋าสะพาย แบบ B		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	30	30
พึงพอใจมาก	60	60
พึงพอใจมากที่สุด	10	10
รวม	100	100

ตาราง 16 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.8 กระเป๋าสะพาย แบบ C		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	15	15
พึงพอใจมาก	65	65
พึงพอใจมากที่สุด	20	20
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.9 กระเป๋าสะพาย แบบ D		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	-	-
พึงพอใจปานกลาง	10	10
พึงพอใจมาก	70	70
พึงพอใจมากที่สุด	20	20
รวม	100	100
ลักษณะพฤติกรรมและความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
2.1.10 กระเป๋าสะพาย แบบ E		
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-
พึงพอใจน้อย	5	5
พึงพอใจปานกลาง	20	20
พึงพอใจมาก	65	65
พึงพอใจมากที่สุด	10	10
รวม	100	100

สรุปผล ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จำนวน 10 ชิ้น จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 100 ชุด ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์กระเป๋า ประเภทกระเป๋าถือที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 3 อันดับแรก ได้แก่

1.1 กระเป๋าถือ แบบ A มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 80

1.2 กระเป๋าดูแบบ E มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 70

1.3 กระเป๋าดูแบบ C มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 75

2. ผลผลิตภัณฑักระเป๋า ประเภทกระเป๋าสะพาย ที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 3 อันดับแรก ได้แก่

2.1 กระเป๋าดูแบบ C มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 85

2.2 กระเป๋าดูแบบ D มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 70

2.3 กระเป๋าดูแบบ E มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 65

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยออกแบบผลผลิตภัณฑักระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้นจากผู้บริโภคและให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบ 10 แบบ ดำเนินการปรับปรุง โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ทางด้านการออกแบบ และหลักเกณฑ์ทางด้านการผลิตโดยใช้ แบบสอบถาม จำนวน 100 ชุด ได้ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประเมินประสิทธิภาพที่มีต่อผลผลิตภัณฑั กระเป๋าจาก ผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จำนวน 100 คน

ประสิทธิภาพของกระเป๋า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ			
1. ประโยชน์การใช้สอยทางกายภาพ			
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน	3.79	0.81	ดี
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน	3.75	0.76	ดี
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง	3.77	0.74	ดี
รวม	3.77	0.73	ดี
2. ความสวยงาม			
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม	3.81	0.80	ดี
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้	3.80	0.82	ดี
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน	3.98	0.82	ดี
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน	3.95	0.88	ดี
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย	3.90	0.88	ดี
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม	3.97	0.89	ดี
2.7 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้บริโภค	3.94	0.84	ดี
2.8 การจัดวางลวดลาย	3.92	0.85	ดี
รวม	3.91	0.68	ดี

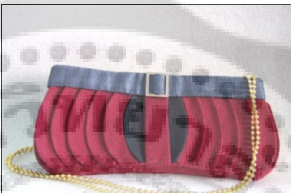
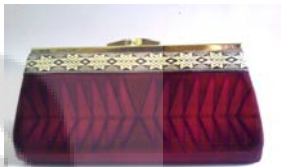
ตาราง 17 (ต่อ)

ประสิทธิภาพของกระเป๋	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเกณฑ์
หลักเกณฑ์ทางการผลิต			
3. การผลิต			
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต	4.22	0.82	ดี
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้	4.35	0.80	ดี
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน	4.51	0.61	ดี
รวม	4.36	0.58	ดี

สรุปผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประเมินประสิทธิภาพที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน จำนวน 100 คน มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 3.79 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 3.75 รูปแบบของกระเป๋าสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง มีค่าเฉลี่ย 3.77 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม 3.81 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.80 การใช้สี เหมาะสมกับการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 3.98 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน มีค่าเฉลี่ย 3.95 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย ค่าเฉลี่ย 3.90 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.97 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ย 3.94 การจัดวางลวดลาย มีค่าเฉลี่ย 3.92 วัสดุที่ใช้ในการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.22 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.35 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.51

ตาราง 18 สรุปความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อกระเป๋าถือและกระเป๋าสะพาย เรียงตามลำดับ 3 ระดับ

	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
กระเป๋าถือ	 แบบ A	 แบบ E	 แบบ C
กระเป๋าสะพาย	 แบบ C	 แบบ D	 แบบ E

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอ เสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นการพัฒนารูปแบบกระเป๋าค้นหาที่สามารถเพิ่มรายได้และยังส่งเสริมการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภควัยทำงาน พัฒนารูปแบบกระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวน เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาออกแบบและพัฒนากระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนจากรูปแบบ เดิม ได้เหมาะสม ตรงกับความต้องการกับผู้บริโภคเป็นแนวทางพัฒนารูปแบบกระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวน เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า และได้รูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค อยู่ในระดับดี

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทางด้านวัสดุ หลักการออกแบบ การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอ เสาไห้ จังหวัดสระบุรี และประเมินแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมือง ไทยวน อำเภอ เสาไห้ จังหวัดสระบุรี

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอทำการสรุปผลการวิจัย เป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอ เสาไห้ จังหวัดสระบุรี เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าค้นหาจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ลวดลายผ้าพื้นเมืองที่เป็นลักษณะเฉพาะของผ้าทอพื้นเมืองไทยวน กลุ่มสตรีทอผ้า ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี มีการทอเป็นผ้าทอยกมุม ลายที่นิยมทอคือลาย ดอกพิกุล ผ้าทอดำด้าน

ผ้าทอลายเปลือกไม้ ผ้าทอสีตะกอก จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ผลิตในกลุ่มทอผ้าสตรีพื้นเมืองไทยวน ตำบลต้นตาล ได้ข้อมูลการทอผ้าของกลุ่ม สรุปได้ว่า การทอผ้าในกลุ่มมีการทอที่หลากหลายปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้สั่งทำ เช่น ลายตารางผ้า ขาวม้า ลายเล็ก ใหญ่ ลายตัวอักษร ปัจจุบันไม่นิยมทอ ลายโบราณที่ยังคงทออยู่ คือ การทอผ้ายกมุกเป็นผ้าที่ได้รับความนิยมถือเป็นสินค้าที่ได้รับรางวัลของกลุ่ม หากแต่กรรมวิธีการทอซึ่งต้องใช้ความสามารถพิเศษที่สืบทอดกันมากับความชำนาญในการทอที่ซับซ้อน และใช้ระยะเวลาในการทอค่อนข้างนานราคาในการผลิตแต่ละผืนจึงมีราคาค่อนข้างสูง และยังมีการทอผ้าสีเขาสีหรือสีตะกอกหาก เป็นลวดลายการทอที่สืบทอดมาแต่โบราณเช่นกัน กรรมวิธีการทอที่สมาชิกในกลุ่มได้รับการถ่ายทอดมาแต่เดิมอยู่แล้ว สามารถทอได้ในระยะเวลานั้น ลวดลายของผ้าจะเป็นตารางเล็ก ๆ เช่นเดียวกับผ้าทอลาย เปลือกไม้ที่มีกรรมวิธีการทอที่สมาชิกในกลุ่มได้รับการถ่ายทอดมา แต่เดิมอยู่แล้วเช่นกัน ลวดลายของผ้ามีลักษณะเป็นเส้นด้ายยืน และเส้นด้ายพุ่งที่มีสีโทนเดียวกัน หรือ ใกล้เคียงกัน ลักษณะของ ผ้าทอเมื่อมองดูโดยรวมจะเห็นเป็นสีเขียว ๆ ทั้งผืน และผ้าทอดำด้านหรือผ้า ทอคอกควาย มีกรรมวิธี การทอที่สมาชิกในกลุ่มได้รับการถ่ายทอดมาแต่เดิมอยู่แล้วเช่นกัน เมื่อทอออกมาเป็นผืนแล้วจะเป็นสีพื้นดำ ไม่มีลวดลาย จะมาแถบสีแดงเข้มสลับแถบและเส้นเล็ก ๆ ในส่วนท้าย ของชิ้น

ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและค่านิยมการใช้ผ้าทอพื้นเมือง พบว่า ผ้าทอพื้นเมืองนิยม ทอเป็นผ้าชิ้น เพื่อใช้กับสตรีเป็นส่วนใหญ่

วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตผ้าทอ พบว่า เป็นเส้นฝ้ายที่ที่ย้อมสีจากธรรมชาติและเส้นฝ้าย ที่ย้อมสีวิทยาศาสตร์ กรรมวิธีและสีในการผลิตผ้าทอ จะทำการทอตามวัฒนธรรม การสืบทอดกันมา จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง และมีการทอตามลวดลายที่ลูกค้าต้องการในสัดส่วนเท่ากัน

ผลการวิเคราะห์สรุปผล

ที่ได้มาจากการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงของผู้ผลิตกระเป๋าจำนวน 3 ราย รายละเอียด 10 รูปแบบ รวมเป็น 30 รูปแบบ พบว่า รูปแบบทั้งสามผู้ผลิตมีรูปแบบเป็นแบบเรียบง่าย วัสดุมีการผสมกัน ระหว่างหนังกับผ้า สีอยู่ในโทนดำ น้ำตาล เทา และสีสดใส รูปทรงกระเป๋าเป็นสี่เหลี่ยม จากการ สร้างเครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามจาก กลุ่มผู้บริโภคกระเป๋าจำนวน 100 ชุด นำมาวิเคราะห์ ด้านรูปแบบ สี ขนาด ลวดลาย ความงาม วัสดุ ประโยชน์ใช้สอย พบว่า สรุปแบบที่นิยมมาก ที่สุดผู้บริโภคนิยมรูปแบบเรียบง่าย วัสดุที่นิยมใช้เป็นหนัง ลักษณะหูหิ้วนิยมแบบหูหิ้วพร้อมสายสะพาย (คิดเป็นร้อยละ 3.95) สีที่นิยมเลือกใช้อ้อยู่ในโทนดำ(คิดเป็นร้อยละ 3.84) น้ำตาล (คิดเป็นร้อยละ 3.81) และหลากสีรองลงมา รูปทรงกระเป๋าเป็นสี่เหลี่ยมและ รูปทรงไม่แน่นอน (คิดเป็นร้อยละ 3.83) ขนาดกระเป๋านิยมขนาด กลาง 12 -14 นิ้ว (คิดเป็นร้อยละ 3.96)

นำลวดลายผ้าทอไทยวนมาออกแบบทางกราฟิก 5 รูปแบบสำรวจความพึงพอใจในรูปแบบ จำนวน 50 ชุด ผลสรุปลวดลายผ้าทอไทยวนในการนำมา ออกแบบทางกราฟิก มีความพึงพอใจในรูปแบบอยู่ในเกณฑ์ระดับดี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบรูปแบบของกระเป๋ากจากผู้ผลิตสามราย และความต้องการของผู้บริโภค ออกแบบลาย ทางกราฟิก ลักษณะพื้นผิว (Texture) ในการออกแบบกระเป๋ารูปแบบกราฟิกทั้งห้าลาย เป็นการนำแนวคิดทฤษฎีทางการออกแบบในทางลักษณะพื้นผิว มาใช้ในการจัดวางองค์ประกอบสร้างรูปแบบลายจากผ้าทอ สอดคล้องกับ ทวีรัตน์ กุลดำรง วิวัฒน์ ในเรื่องจิตวิทยาพื้นผิว ในการนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ตกแต่งพื้นภาพ ส่งเสริม ให้ภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น บางครั้งเป็นการสร้างขึ้น เพื่อช่วยแสดงความสัมพันธ์ของงานออกแบบแต่ไม่ควรที่จะใช้ลักษณะพื้นผิวหลากหลายประเภทเกินไปจะทำให้งานขาดเอกภาพ ขาดจุดสนใจและขนาด ความกลมกลืน ทำให้เวลาองเกิดความรู้สึกที่ขัดตาเกิดขึ้น (ทวีรัตน์ กุลดำรง วิวัฒน์.118)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกระเป๋ามีคุณวุฒิ ทาง การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือมากกว่า หรือให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ประกอบการที่มีกิจการด้านกระเป๋ เป็นของตัวเอง ประสพการณ์ในการทำงานด้านการออกแบบกระเป๋ จำนวน 3 ท่าน ทำการประเมิน แสดงความคิดเห็น และเลือกแบบกระเป๋จำนวน 10 จากจำนวนทั้งหมด 20 แบบ โดยใช้หลักเกณฑ์ การออกแบบด้านประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และการผลิต สรุปผลโดย พบว่า

รูปแบบกระเป๋าด้านประโยชน์ทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งานอยู่ในระดับดี รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับผู้ใช้งานระดับดีมาก รูปแบบของกระเป๋าสารพัดใช้งานได้จริง อยู่ในระดับดีมาก

ด้านความสวยงามในรูปร่าง รูปทรง ความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้ อยู่ในระดับดีมาก การใช้สีสีเหมาะสมกับการใช้งานอยู่ในระดับที่ต้องควรปรับปรุง ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับดี ในด้านรูปแบบเหมาะสมทันสมัยอยู่ในระดับดี ลวดลาย มีความประณีต เหมาะสม อยู่ในระดับดี สีของกระเป๋าสอดคล้องกับผู้บริโภคอยู่ในระดับ ที่ ควรปรับปรุง การจัดวางลวดลายอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับ แฟชั่น ล้ำสุดที่กำลังเป็นที่นิยมเกี่ยวกับสีและสีที่ผู้บริโภคต้องการแล้วนำมาปรับใช้ในการออกแบบ

ด้านการผลิต วัสดุที่ใช้ในการผลิตการประเมินอยู่ในระดับดี ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ อยู่ ในเกณฑ์ดี ใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเหมาะสมกับการใช้งานอยู่ในเกณฑ์ดี และมีข้อเสนอแนะในการ ศึกษา กระบวนการทำกระเป๋าด้านความประณีตในการเย็บ วัสดุตกแต่ง และวิธีการตัดต่อ

ผลการแบบสอบถามประสิทธิภาพของแบบกระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน เป็นการ ประเมินประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ 3 หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ หลักเกณฑ์ด้านการออกแบบ

หลักเกณฑ์ด้านด้านความงาม และด้านการผลิต จากแบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจผู้บริโภค จำนวน 100 คน ในต้นแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจำนวน 10 แบบ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวนอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี อยู่ระดับดี

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ครั้งนี้ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งานในด้านรูปแบบ ขนาด ตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้ได้จริง สอดคล้องกับ นวลน้อย บุญวงษ์ (2539:201) ประโยชน์ ใช้สอย เป็นศูนย์กลางของการออกแบบ จำเป็นต้องคำนึงถึงเป็นประการแรก เพราะถ้าการออกแบบที่นำมา พิจารณาขาดความเหมาะสมทางการใช้สอย ตลอดจนไม่ให้ความสะดวกสบาย และ ความปลอดภัย ก็ นับว่าเป็นการสิ้นเปลืองและสูญเปล่า ประโยชน์ใช้สอยต่อการเลือกใช้ ลักษณะ รูปทรง วัสดุและ กรรมวิธีการผลิต งานออกแบบที่ดีอย่างแท้จริงจึงเป็นงานที่มีประโยชน์ครอบคลุม ตั้งแต่การใช้งานขณะ การใช้งาน และภายหลังเสร็จสิ้นการใช้งานแล้วมีลักษณะถูกต้องสอดคล้องกับสรีระส่วนที่ใช้งานจึงไม่ ก่อให้เกิดความขัดข้องเมื่อใช้ อันเป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพในการใช้งาน และสอดคล้องกับสอดคล้องกับ อนันต์ ลีระกุล เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการความคิดเพื่อสร้างสรรค์ ผลงานให้ตอบสนอง ต่อความประสงค์ที่มีเป้าหมายชัดเจน (อนันต์ ลีระกุล 2547: 32)

ด้านความสวยงาม ความเหมาะสมด้านรูปร่าง รูปทรง ความสวยงามน่าใช้ การใช้สี ลวดลาย รูปแบบกระเป๋าเหมาะสมกับการใช้งาน ทันสมัย ประณีต เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้อง กับ นวลน้อย บุญวงษ์ (2539:201) ความงามมักเกิดขึ้นจากลักษณะโดยรวมของรูปทรง ตลอดจนการ ตกแต่งหน้าตาของงานออกแบบ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่า ด้านประโยชน์ ใช้สอยลักษณะ ความงามของงานออกแบบ ควรพิจารณาตามประเภทหรือธรรมชาติเฉพาะออกแบบนั้น ๆ ผลิตภัณฑ์ แต่ละชนิดมีหน้าที่ใช้สอยเฉพาะอย่างและทำขึ้นให้เหมาะกับผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม ดังนั้นลักษณะของหน้าตา ที่ ปรากฏจึงสามารถสื่อถึงลักษณะการใช้งานและอยู่ในแนวทางที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้ จึงจะเรียกได้ว่า เป็นงานออกแบบที่มีความสวยงามอย่างถูกต้อง นอกจาก ลักษณะหน้าตาที่สื่อได้เหมาะสมดังกล่าว แล้ว งานออกแบบที่ดี ต้องมีลักษณะเฉพาะซึ่งสามารถ สร้างความสนใจต่อผู้พบเห็น มีความใหม่ และมี เอกลักษณ์แตกต่างจากงานออกแบบที่มีอยู่ทั่วไป

ด้านการผลิต วัสดุในการผลิต ในการนำวัสดุผ้ามาเป็นวัสดุหลักในการผลิต ความ เหมาะสม ของวัสดุที่ใช้คือผ้าที่มาจากท้องถิ่นนำมาใช้เหมาะสมกับการใช้งาน และมีส่วนประกอบ ของหนัง บางส่วน โดยรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ นวลน้อย บุญวงษ์ (2539:201) ในการเลือกใช้วัสดุ

คุณภาพการผลิต สามารถนำวัสดุต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการผลิตที่มี ความก้าวหน้า มาใช้กับงานออกแบบลักษณะของการออกแบบที่ดี ควรมีการเลือกวัสดุให้ เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย ในด้านความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน ผลิตได้ง่ายไม่ก่อให้เกิด ความสูญเสีย ระหว่างการผลิตและเป็นกรรมวิธีที่ทำให้งานออกแบบมีความประณีต เรียบร้อย ปราศจากตำหนิ แม้ในส่วนรายละเอียดให้สังเกตเห็นได้ ลักษณะโดยรวมที่เกิดขึ้นจากการรู้จักเลือก ใช้วัสดุและกรรมวิธีการผลิตอย่างถูกต้อง ช่วยให้งานออกแบบมีคุณภาพดี อันเป็นคุณค่าสำคัญ สำหรับงานออกแบบในปัจจุบันซึ่งผู้บริโภค มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และต้องการงานออกแบบที่มีคุณภาพสูง ต้องการของตลาดรูปแบบของหนังช่วยเพิ่มความแข็งแรง ให้กับผ้า สอดคล้องกับ ปิยชาติ แสงอรุณ (อ้างใน อนันต์ ธีระกุล 2547:11) กล่าวว่า ความคิด ถือเป็นส่วนสำคัญ และเป็นหัวใจของนักออกแบบเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์นั้นจะก่อให้เกิด

จากการสำรวจความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี กลุ่มผู้บริโภคให้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการพัฒนา รูปแบบกระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี เป็นการพัฒนารูปแบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ในด้านวัตถุดิบหลักในการนำมา ผลิต กระเป๋า คือ ผ้าทอพื้นเมืองไทยวนอันเป็นเอกลักษณ์นี้ โดยเฉพาะผ้าทอยกดอก มีกรรมวิธี ขั้นตอน การทอละเอียดยุ่งยาก ถึงแม้จะมีการพัฒนาการทอด้วยกี่กระตุกที่สามารถผลิตผ้าทอได้ทันตามความต้องการผู้บริโภค และสร้างรายได้เข้ามาแต่ผู้คนในปัจจุบันนิยมทำงานโรงงานมากกว่าการทอผ้า จึงมีเฉพาะกลุ่มสตรีชาวไทยวนที่เคยทอมา แต่อดีตเท่านั้นที่ยังคงทอผ้ายกดอก ด้านสีของผ้าทอพื้นเมืองไทยวน สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองไทยวน จะเลือกสีในการทอผ้าตามที่ได้รับถ่ายทอดมาแต่โบราณ อาจไม่ตรงตามกระแสนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบัน ผู้ออกแบบต้องติดตามทิศทางกระแสนิยมของผู้บริโภค ในปัจจุบันนำมาผนวกให้เข้ากับสีในการผลิตผ้าทอของกลุ่มผู้ทอผ้าพื้นเมืองเพื่อให้รูปแบบ และสีผ้าทอพื้นเมืองที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และนำมาใช้ได้สอดคล้องกันมากขึ้น ด้านการผลิต การออกแบบกระเป๋าต้องคำนึงถึง กระบวนการผลิตกระเป๋า ด้านความประณีตในการเย็บ วัสดุตกแต่งวิธีการตัดต่อ เพราะกรรมวิธีต่าง ๆ มีผลต่อคุณภาพของสินค้ารวมถึงผู้บริโภคในการเลือกซื้อ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. สามารถพัฒนารูปแบบทั้งทางด้านการใช้สี รูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น ทำให้ชาวบ้านในท้องถิ่นได้มีรายได้เพิ่มเติม และได้ทำรูปแบบและลวดลายขึ้น มาใหม่ เพื่อแตกต่างจากสินค้าที่มีอยู่เดิม

2. เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อพัฒนาสู่การทำธุรกิจในอนาคต ควรนำรูปแบบงานวิจัยที่ได้ไป ศึกษาพัฒนาต่ออาจจะเป็นการ ผสมผสานวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาติท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ และออกแบบผลิตภัณฑ์ อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกระเป๋าเพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อ ผลิตภัณฑ์ ในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. สีของผ้าทอพื้นเมืองไทยวน สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองไทยวนจะเลือกสีในการทอผ้า ตามที่ ได้รับการถ่ายทอดมาแต่โบราณ อาจไม่ตรงตามกระแสนิยมของผู้บริโภคในผู้ออกแบบ ต้อง ติดตาม ทิศทางกระแสนิยมของผู้บริโภค ในปัจจุบันนำมาผนวกให้เข้ากับสีในการผลิตผ้าทอของกลุ่มผู้ทอผ้า พื้นเมืองเพื่อให้รูปแบบ และสีผ้าทอพื้นเมืองที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และนำมาใช้ได้ สอดคล้องกันมากขึ้น

2. กระบวนการผลิต การออกแบบกระเป๋าต้องคำนึงถึงกระบวนการผลิตกระเป๋า ด้าน ความ ประณีตในการเย็บ วัสดุตกแต่ง วิธีการตัดต่อ เพราะกรรมวิธีต่าง ๆ มีผลต่อคุณภาพ ของสินค้า รวมถึง ผู้บริโภคในการเลือกซื้อ

บรรณานุกรม

การแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาดและการเลือกตลาดเป้าหมาย. (2551). สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2553.

จากเว็บไซต์.

โกสุม สายใจ. (2540). *สีและการใช้สี*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ชะลูด นิ่มเสมอ. (2540). *องค์ประกอบศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ทำนอง จันทิมา. (2532). *การออกแบบ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ทวิรัตน์ กุลดำรงวิวัฒน์. *จิตวิทยาการออกแบบ*. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

เทียนชัย ตั้งพระประเสริฐ. (2544). *องค์ประกอบศิลป์ 1*. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า ปริ้นติ้ง.

ภูธร ภูมะธน และอาลัย เณรานนท์. (2541). *ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

นุจิรา รัศมีไพบุลย์, สุวรรณ สมไทย. (2551). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวัตถุดิบและกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานในผ้าทอพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรี: ระยะสืบค้น*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นวลน้อย บุญวงษ์. (2542). *หลักการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเยี่ยม แยมเมือง. (2540). *สุนทรียะทางทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์.

ปวีณา บุญปาน. (2550). *การศึกษาและพัฒนาชุดเครื่องนอนผ้าทอเมืองลพบุรีเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมสินค้าจังหวัดแพร่ ประเภทชุดเครื่องนอน*. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ปริญ ลักษิตานนท์. (2544). *จิตวิทยาและผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ประจักษ์ ภูมินา. (2553) *การศึกษาหัตถกรรมผ้าทอของชาวไทย-ยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสนาให้
จังหวัดสระบุรี*. ปริญญานิพนธ์ กศม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประไพ ทองเชิญ. (2546). *โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การกำหนดมาตรฐานผ้าทอพื้นบ้านเพื่อ
สิ่งแวดล้อม*. กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมูลนิธิสายใยแผ่นดิน.

----- (2552) *ประวัติกระเป๋าคอมพิวเตอร์*. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2552,

<http://www.24h-bag.com>

พิเนตร น้อยพุทธา. (2549). *ไทยวนสระบุรี*. กรุงเทพฯ: จำไทยเพรส.

เพ็ญนิภา อินทรตระกูล. (2542). *การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กลุ่มทอผ้าบ้านก้างปลา
ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

แพทรีเซีย ชสแมน, และคณะ. (2531). สายใยแห่งวัฒนธรรมไทย ในศิลปะบนผืนผ้า ผ้าเอเซีย:

มรดกร่วมทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2544). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พาริดา จงพิพิธพร. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไทย เพื่อการสวม

ใส่ของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:

รุ่งเพชร ยืนเพ็ง. (2552). หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบกระเป๋าสตริงในงานอุตสาหกรรม

สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาอุตสาหกรรมเครื่องหนัง

วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ. ปรินซ์นิพนธ์. กศ.ม.(อุตสาหกรรมการศึกษา).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. (2548). หลักการและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ:

แอปเปิ้ล ฟรินติง กรุ๊ป.

วาสนา เจริญวิเชียรฉาย. (2549). การออกแบบลวดลายสำหรับผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านประเภทผ้า

ของผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ธัญบุรี.

----- (2546). พจนานุกรม หัตถกรรมเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

วิมลสิทธิ์ หรยางกู. (2541). การจัดการรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2545). ประวัติศาสตร์และการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

มหาวิทยาลัย ศิลปากร. (2543). ลวดลายและสีบนผ้าทอพื้นเมืองโครงการผ้าและผลิตภัณฑ์

ผ้าพื้นเมืองทั่วประเทศเพื่อส่งเสริมการผลิตและการส่งออก. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ปริ้นติงพับ

ลิซซิ่ง.

ศิริพรรณ ปิเตอร์. (2549). ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติง เฮาส์.

เสริมศักดิ์ วิชาลากรณ์ (2543). การวิจัยและพัฒนาสาขาทัศนศิลป์กรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

สุจินนท์ ดาวเดิน. (2545) .การศึกษาและพัฒนาหัตถกรรมผ้าผ้าทอบ้านนาตาไฟเพื่อเป็นหัตถกรรม

สินค้า จังหวัดอุทัยธานี กรณีศึกษา: ประเภทชุดบนโต๊ะอาหาร.

สุมน มาลาสิทธิ์.(2546). *การจัดการผลิต/การดำเนินงาน (OPERATIONS MANAGEMENT)*.

กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า ปรีณัติ.

สัมภาษณ์ครั้งที่ 1. โดย ชมพูนุช ลาภเกิด. เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2553. ที่ อ.เสาไห้ จ.สระบุรี.

สินีนารถ เลิศไพโรจน์.(2549). *การศึกษาแนวโน้มความนิยมในการเลือกใช้รูปแบบกระเป๋าหนังของสตรี*

นักธุรกิจไทย. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

-----.(2554). สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี.

อุดม สมพร. (2537). *ผ้าจากไทยวนราชบุรี*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อรัญ วาณิชการ.(2550). *การออกแบบตกแต่งภายในและการพัฒนาแฟชั่น*.

อารีย์ สุทธิพันธ์.(2527).*ศิลปะและการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Hilgard,E.R.,& Borwer,G.H.(1960) *Theories of learning* New York:Appleton Crofts.

Marcella Howard Ellett.(2534) *ความรู้เรื่องผ้าสำหรับวัยรุ่น*.กรุงเทพฯ: การศาสนา.

magazine trendyday.สืบค้นเมื่อ 22 สค 2554,<http://www.magazine.trendyday.com>

Solomon,M.(1999).*Consumer behavior buying having and being*. Englewood Cliffs,NJ: Prentice-Hall.

Foster, Vanda. 1982. *Bags and Purses*. London, UK: B.T. Batsford, LTD.

Steele, Valerie and Laird Borrelli. 1999. New York, NY: Rizzoli International Publications, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบขอเชิญผู้เชี่ยวชาญในการประเมิน
แบบประเมิน
แบบสอบถาม

ที่ ศธ 0519.12/19๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 เมษายน 2555

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกลุ่มสตรีทอผ้า อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

เนื่องด้วย นางสาวชมพูนุช ลาภเกิด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวัฒนธรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.วิเทพ มุสิกะปาน และ อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิต ขออนุญาตสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชมพูนุช ลาภเกิด ได้เข้าสัมภาษณ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-158-5219

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/1919

วันที่ 4 เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์สรวรยา จอมเทพมาลา

เนื่องด้วย นางสาวชนพูน ลากเกิด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี” โดยมี อาจารย์ ดร.รวิเทพ มุสิกะปาน และ อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชนพูน ลากเกิด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-158-5219

ที่ ศธ 0519.12/1917

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณธิดา เขตสันติ

เนื่องด้วย นางสาวชมพูช ลากเกิด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวัฒนธรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี" โดยมี อาจารย์ ดร.วิเทพ มูลิกะปาน และ อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชมพูช ลากเกิด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-158-5219

ที่ ศธ 0519.9 / 1937

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110

30 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณตรศักดิ์ ประเสริฐธม (Managing Director : บริษัท ดินเนอร์ จำกัด)

ด้วยคณะศิลปกรรมศาสตร์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดให้นิสิตที่เข้าเรียนระดับปริญญาโททำงานวิจัยและจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร เพื่อจบการศึกษา และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูลสำหรับการจัดทำงานวิจัย จึงจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญสำหรับสำหรับตรวจสอบเรื่องมือวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย ดังนั้นทางคณะศิลปกรรมศาสตร์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินและแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยของนางสาวชมพูนุช ลาภเกิด สำหรับการวิจัยวิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง การศึกษาและพัฒนากระเป๋าก้นผ้าทอพื้นเมืองไทยวน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินีนาถ เลิศโพธิ์วัน)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

การประเมินประสิทธิภาพของกระเป๋จากผู้เชี่ยวชาญ
หลักเกณฑ์ทางการออกแบบ

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
1. ประโยชน์ทางกายภาพ					
1.1 มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน					
1.2 รูปแบบและขนาดมีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน					
1.3 รูปแบบของกระเป๋าสามารถใช้งานได้จริง					

ข้อเสนอแนะ

1.1.

1.2.

1.3.

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
2. ความสวยงาม					
2.1 รูปร่าง รูปทรง เหมาะสม					
2.2 รูปร่าง รูปทรง สวยงาม น่าใช้					
2.3 การใช้สีเหมาะสมกับการใช้งาน					
2.4 ลวดลายกระเป๋ามีความสอดคล้องกัน					
2.5 รูปแบบเหมาะสมทันสมัย					
2.6 ลวดลายมีความประณีต เหมาะสม					
2.7 สีของกระเป๋าเหมาะสมกับผู้ใช้โรค					
2.8 การจัดวางลวดลาย					

ข้อเสนอแนะ

2.1.

2.2.

2.3.

2.4.

2.5.

2.6.

2.7.

2.8.

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
3. หลักการผลิต					
3.1 วัสดุที่ใช้ในการผลิต					
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้					
3.3 ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นเหมาะสมกับการใช้งาน					

ข้อเสนอแนะ

3.1.

3.2.

3.3.

แบบสอบถาม
การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน ย่านเอเสาให้ จังหวัดสระบุรี
ผู้วิจัย นางสาวชมพูนุช ลาภเกิด
ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ
มหาวิทยาลัยครุฑนครินทร์

แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์กระเป๋าก เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋ากจากผ้าทอพื้นเมืองไทยวน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกระเป๋ากและกระเป๋าสพายในปัจจุบัน
 ตอนที่ 3 ความต้องการทางด้านรูปแบบที่จะเลือกซื้อกระเป๋าก

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป

- 1.1 สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส
- 1.2 อายุ ☐ 20 - 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 40 ปีขึ้นไป
- 1.3 อาชีพ ☐ รับราชการ ☐ รัฐวิสาหกิจ
☐ ธุรกิจเอกชน ☐ ธุรกิจส่วนตัว
- 1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
☐ ต่ำกว่า 10,000 ☐ 10,001-20,000
☐ 20,001-30,000 ☐ 30,001- ขึ้นไป
- 1.5 ระดับการศึกษา
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อกระเป๋าดึงและกระเป๋าในปัจจุบัน
(โปรดลำดับจำนวนจากมากสุดไปหาน้อยที่สุด : 5 4 3 2 1)

หัวข้อ/รายละเอียด	5	4	3	2	1	หมายเหตุ
2.1. ระดับความนิยมของท่านต่อรูปแบบกระเป๋า						
1.1 กระเป๋าแบบมีหูหิ้ว						
1.2 กระเป๋าแบบมีหูหิ้วพร้อมสายสะพาย						
1.3 กระเป๋าแบบมีสายสะพาย						
1.4 กระเป๋าแบบหนีบ						
2.2. ระดับความสนใจของท่านในด้านราคาของกระเป๋า						
2.1 ต่ำกว่า 500 บาท						
2.2 500-1000 บาท						
2.3 1000-2000 บาท						
2.4 2500 ขึ้นไป						
2.3. ระดับความสนใจในเรื่องแบรนด์กระเป๋าที่ท่านใช้						
2.4. คุณสมบัติของกระเป๋าที่ท่านพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อ						
4.1 ด้านวัสดุ						
4.2 ด้านสีสัน						
4.3 ด้านความปรามิิต						
4.4 ด้าน มีช่องใส่ของพอเพียง						
4.5 รูปแบบสวยดูถูกใจ						

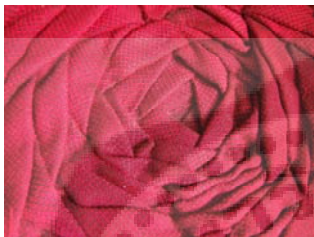
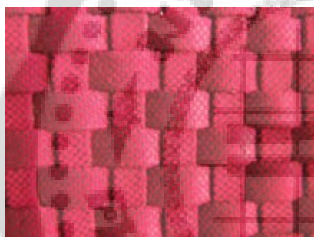
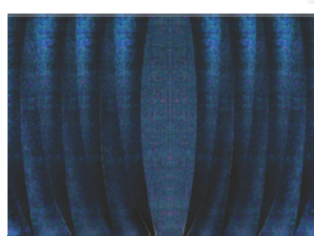
ส่วนที่ 3 ความต้องการทางด้านรูปแบบที่จะเลือกซื้อกระเป๋า
(โปรดลำดับจำนวนจากมากสุดไปหาน้อยที่สุด : 5 4 3 2 1)

หัวข้อ/รายละเอียด	5	4	3	2	1	หมายเหตุ
3.1. ระดับความนิยมการเลือกซื้อกระเป๋าที่ทำด้วยวัสดุ						
1.1 กระเป๋าทำด้วยผ้าทั้งใบ						
1.2 กระเป๋าทำด้วยผ้าประกอบวัสดุอื่น						
3.2. รูปทรงกระเป๋าที่ท่านเลือกซื้อ						
2.1 ทรงสี่เหลี่ยมแข็งคล้ายกล่อง ก้นมีความกว้างเท่ากัน						
						
2.2 ทรงครึ่งวงกลม ก้นกระเป๋ากว้าง						
ปากกระเป๋าไม่มีความกว้างมีความยาวเปิดได้กว้าง						
						
2.3 ทรงสี่เหลี่ยม ก้นกระเป๋ากว้างใส่ของได้มาก						
ปากกระเป๋าไม่มีความกว้างมีความยาวเปิดได้กว้าง						
						
2.4 รูปทรงไม่แน่นอน						
3.3. รูปแบบกระเป๋าที่ท่านนิยม						
3.1 พับปากกระเป๋า						
3.2 มีป๊อกแป็ก						
3.3 แบบซิป						
3.4 แบบผูก						
3.4. ช่องกระเป๋า ด้านนอกเพื่อประโยชน์ท่านนิยม						
4.1 แบบไม่มีช่อง						
4.2 แบบมีช่องเปิดไม่มีซิปปิด						
4.3 แบบมีช่องเปิดมีซิปปิด						
3.5. ช่องกระเป๋า ด้านนอกที่ท่านนิยม						
5.1 ช่องด้านหน้า						
5.2 ช่องด้านข้าง						
5.3 ช่องด้านหน้าและด้านข้าง						
5.4 แบบเรียบไม่มีช่องด้านหน้า ด้านข้าง						

หัวข้อ/รายละเอียด	5	4	3	2	1	หมายเหตุ
3.6. ท่านนิยมใช้กระเป๋ามีลักษณะที่มีลักษณะสายหรือหูหิ้ว 6.1 สายสั้นใช้หิ้วอย่างเดียว 6.2 สายยาวถึงสะโพกบนบน 6.3 สายยาวสะพายได้รั้งแรก 6.4 สายที่ปรับได้ทั้งสั้นและยาว สามารถปลดสายได้						
3.7. ท่านนิยมใช้กระเป๋ามีวัสดุประเภทใด 7.1 สายใช้วัสดุเดียวกับกระเป๋าคือ 7.2 สายโลหะ ใย 7.3 สายหนัง 7.4 สายจากวัสดุอื่น						
8. ประเภทของสีของกระเป๋าท่านนิยมเลือกซื้อ 8.1 สีสดโต 8.2 สีเรียบ สีเดียวกันทั้งใบ						
9. สีของกระเป๋าท่านมักเลือกซื้อ 9.1 สีขาว 9.2 สีดำ 9.3 สีเทา 9.4 สีน้ำตาลเข้ม 9.5 สีน้ำตาลอ่อน 9.6 สีม่วง						
10. ขนาดของกระเป๋าท่านนิยมเลือกซื้อ 10.1 ขนาดใหญ่ 15 นิ้วขึ้นไป 10.2 ขนาดกลาง 11-14 นิ้ว 10.3 ขนาดเล็ก น้อยกว่า 10 นิ้ว						

ภาคผนวก ข
แบบลายกราฟิก โต๊ะเครื่องของผิวสัมผัส
แบบร่างครั้งที่ 1 และ 2
แบบร่าง 20 แบบ และรายละเอียด
แบบผลิตและต้นแบบ 10 ชิ้น

แบบลายกราฟิก โดยใช้เรื่องของผิวสัมผัส

	ลายโค้งเรียงต่อกัน
	ลายพับซ้อนเป็นจีบ คล้ายกลีบดอกกุหลาบ
	ลายขัดสาน
	ลายสามเหลี่ยมทับซ้อน
	ลายสามเหลี่ยมโค้งงอ

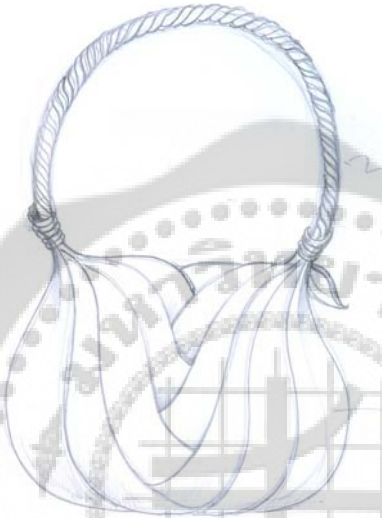
แบบตัวอย่างครั้งที่ 1

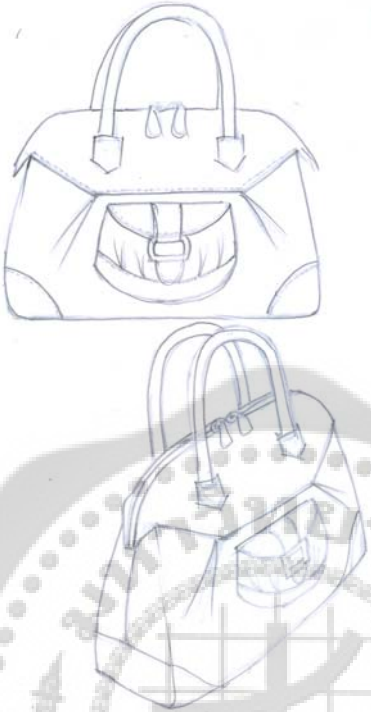
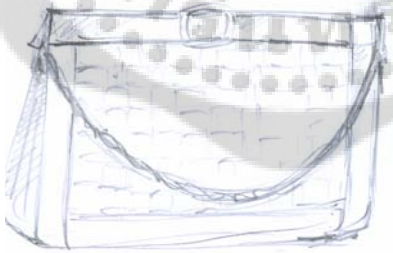

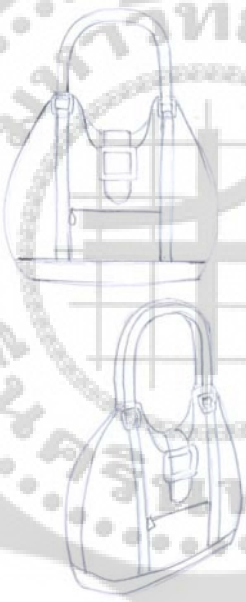
แบบตัวอย่างครั้งที่ 2

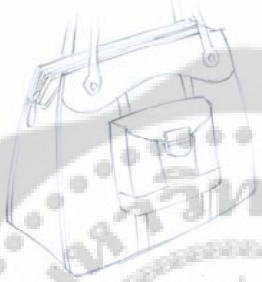
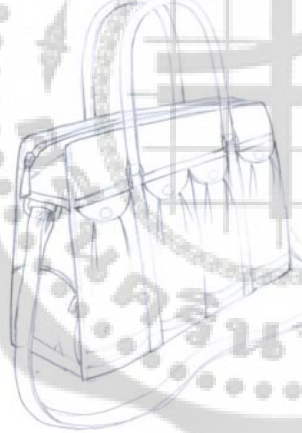

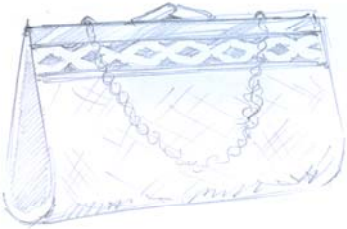
แบบร่างกระเป๋า จำนวน 20 แบบ

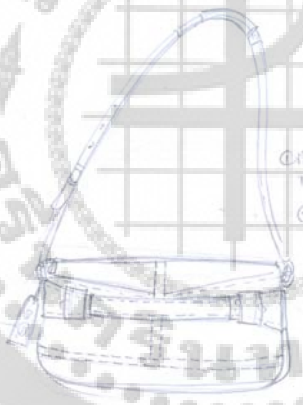
ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 1		รูปทรง : โค้งมน ขนาด : 12"x12" วัสดุ : ผ้าลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

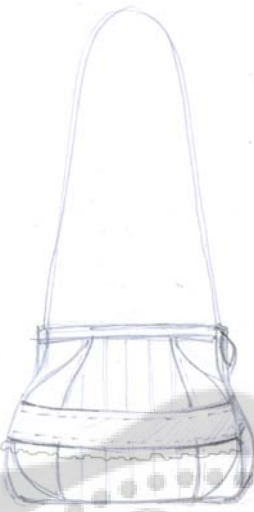
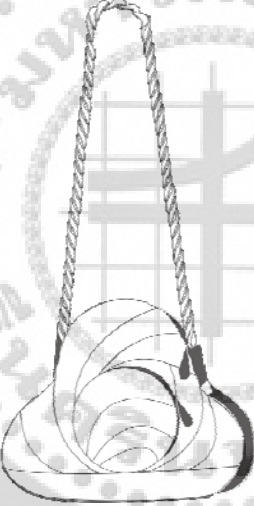
ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 2		รูปทรง : สี่เหลี่ยมมน ด้านล่างกว้าง ด้านบนแคบ ขนาด : 12"x14"x4" วัสดุ : ฝ้ายดำด้าน วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน เปิดกว้างออกซ้าย-ขวา ช่อง : กระเป๋าเล็กมีฝาหนังครอบด้านหน้ากระเป๋า
แบบร่าง แบบที่ 3		รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 8.5"x12"x3" วัสดุ : ฝ้ายสีตะกอนสีแดง วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : โซ่ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

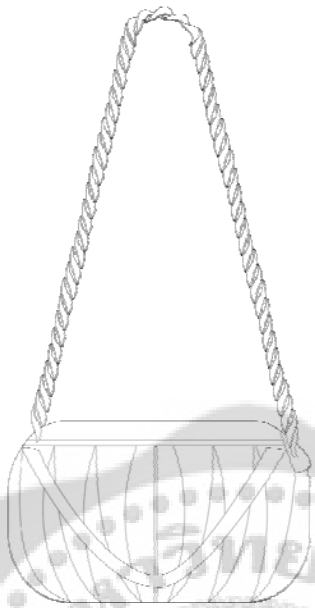
ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 4		รูปทรง : สี่เหลี่ยมโค้ง ขนาด : 10"x14"x3" วัสดุ : ฝ้ายลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน ลายผ้าจับจีบรอบกระเป๋าด้านหน้าและข้าง
แบบร่าง แบบที่ 5		รูปทรง : สี่เหลี่ยมโค้งมน ขนาด : 8"x11"x2.5" วัสดุ : ฝ้ายลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน กระเป๋าลัดด้านหน้า ซิป กันกระเป๋าคือหนัง สายปิดด้านบนกระเป๋าคือหนัง
แบบร่าง แบบที่ 6		รูปทรง : สี่เหลี่ยม ขนาด : 12"x14"x4" วัสดุ : ฝ้ายสีตะกั่ว วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

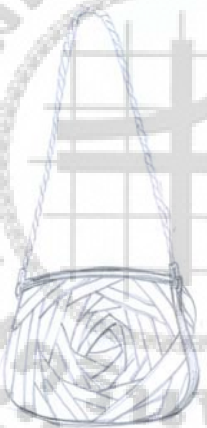
ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 7	 	รูปทรง : สี่เหลี่ยมโค้งมน ขนาด : 8"x11"x3" วัสดุ : ฝ้ายลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน กระเป๋าเล็กด้านหน้า
แบบร่าง แบบที่ 8		รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 10"x14"x4" วัสดุ : ฝ้ายสีตะกอสีแดง ดำ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว+สายสะพาย : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน กระเป๋าเล็กด้านหน้า4ช่อง
แบบร่าง แบบที่ 9		รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 11"x14"x4" วัสดุ : ฝ้ายลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน กระเป๋าเล็กมีฝาปิด

ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 10		รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 5"x10.5"x2" วัสดุ : ผ้าสีตะกอสีแดง คาดลายผ้าทอยกมุก หูหิ้ว : โซ่ทอง การเปิด : ซิบเปิดด้านบน
แบบร่าง แบบที่ 11		รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 4.5"x9"x2" วัสดุ : ผ้าสีตะกอสีแดง คาดผ้าทอยกมุก สายสะพาย : โซ่ การเปิด : ซิบเปิดด้านบน

ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 12		รูปทรง : สี่เหลี่ยมโค้งมน ขนาด : 8"x11"x3" วัสดุ : ฝ้ายลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน
แบบร่าง แบบที่ 13		รูปทรง : สี่เหลี่ยมมน ขนาด : 8"x11"x3" วัสดุ : ฝ้ายสีแดง วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน
แบบร่าง แบบที่ 14		รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้าโค้งมนด้านข้าง ขนาด : 5"x11.5"x1" วัสดุ : ฝ้ายตะกอสีแดง หูหิ้ว : ไซ้ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 15		รูปทรง : สี่เหลี่ยมโค้งมน ขนาด : 6"x7"x3" วัสดุ : ผ้าลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง สายสะพาย : หนัง การเปิด : ซิปเปิดด้านบน
แบบร่าง แบบที่ 16		รูปทรง : โค้งกลม ขนาด : 8"x11"x3" วัสดุ : ผ้าสีตะกวดสีแดง วัสดุรอง : หนัง สายสะพาย : ไซ้ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 17		รูปทรง : สี่เหลี่ยมโค้งมน ขนาด : 7"x12"x3" วัสดุ : ฝ้ายลายเปลือกไม้ วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : หนัง สายสะพาย : ไซ้ ปลอดภัยได้ การเปิด : ซิบเปิดด้านบน ลายจับจีบโค้ง
แบบร่าง แบบที่ 18		รูปทรง : กลม ขนาด : 6"x6"x2" วัสดุ : ฝ้ายสีตะกวดสีแดง สายสะพาย : หนัง การเปิด : ซิบเปิดด้านบน ลายผ้าจับจีบเป็นกลีบดอกไม้มาก ลุ่มๆ

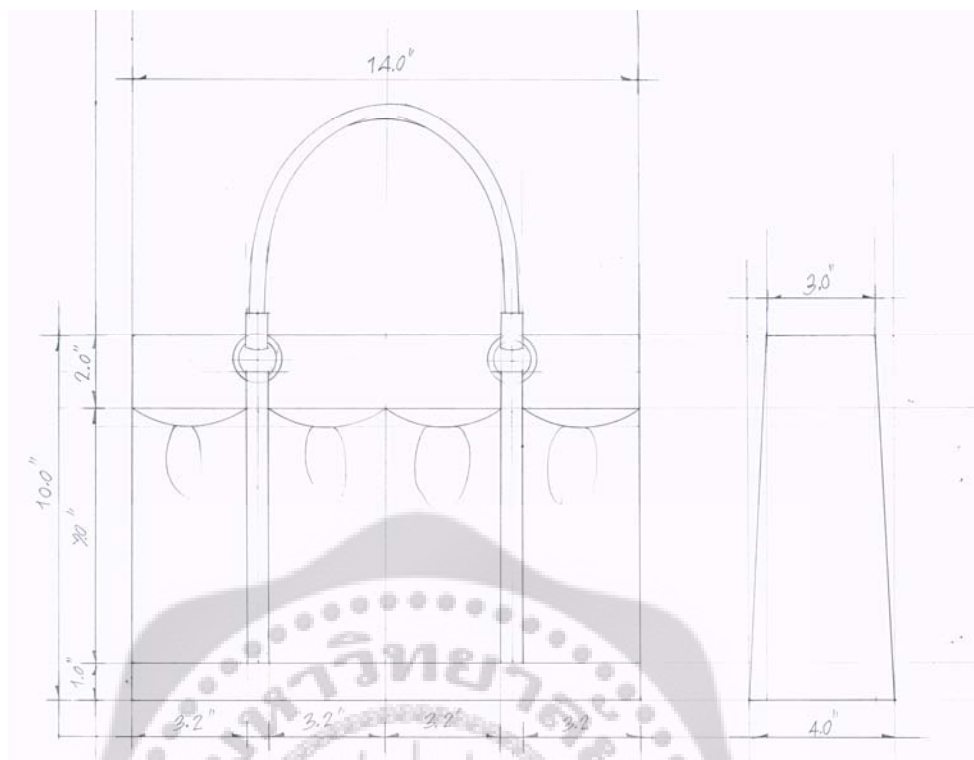
ลำดับ	แบบร่าง	คำอธิบาย
แบบร่าง แบบที่ 19		รูปทรง : กระบอก ขนาด : 5"x8"x4" วัสดุ : ผ้าสีตะกอสีแดง คาดผ้าทอยกมุก สายสะพาย : โซ่ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน-ข้าง จับจีบด้านข้างกระเป๋า 2 ด้าน ด้านหน้าคาดด้วยผ้าทอยกมุก
แบบร่าง แบบที่ 20		รูปทรง : สี่เหลี่ยมมน ขนาด : 4.5"x9"x2" วัสดุ : ผ้าสีตะกอสีแดง สายสะพาย : โซ่ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน ด้านหน้าจับจีบเย็บเป็นกลีบทับซ้อนกัน

รูปแบบกระเป๋า 10 แบบ

1. รูปแบบกระเป๋าสีแบบ A

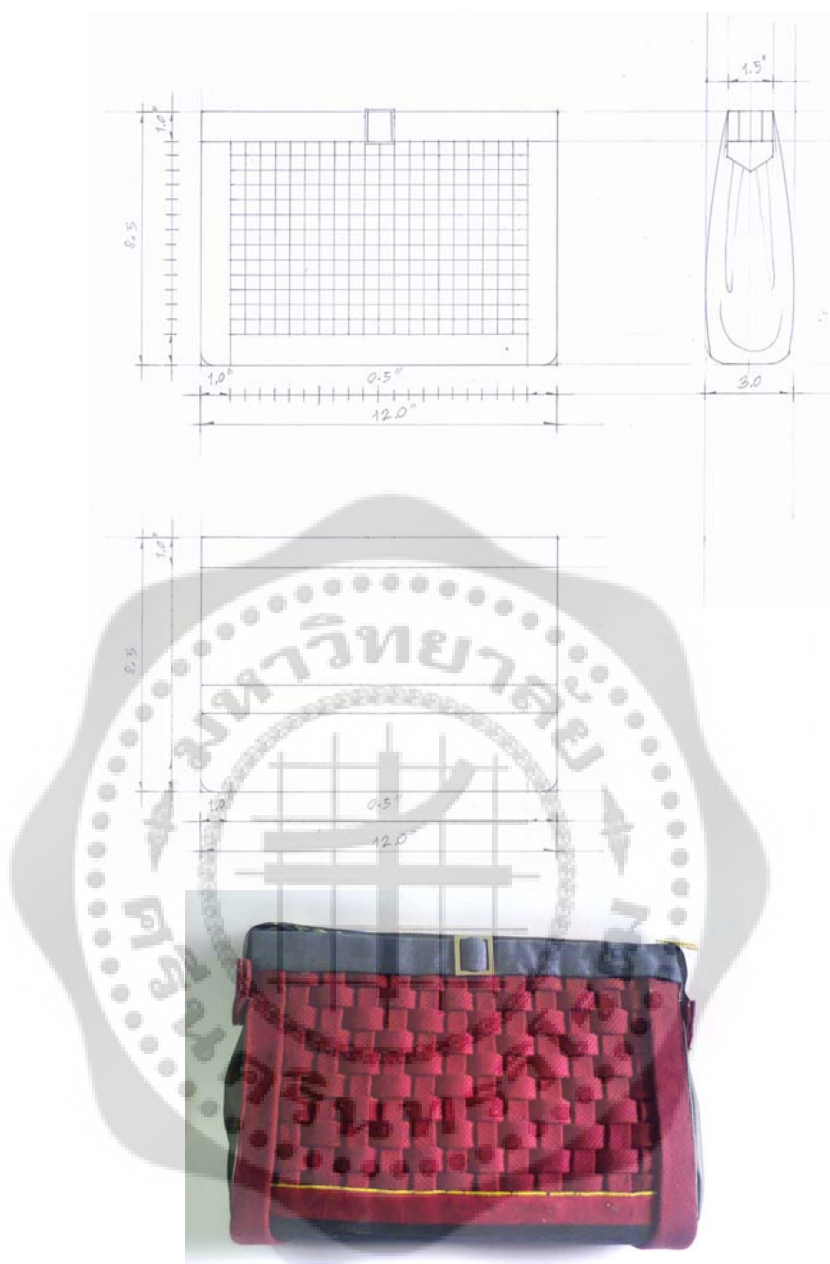
2. รูปแบบกระเป๋าถือ แบบ B

3. รูปแบบกระเป๋าถือ แบบ C

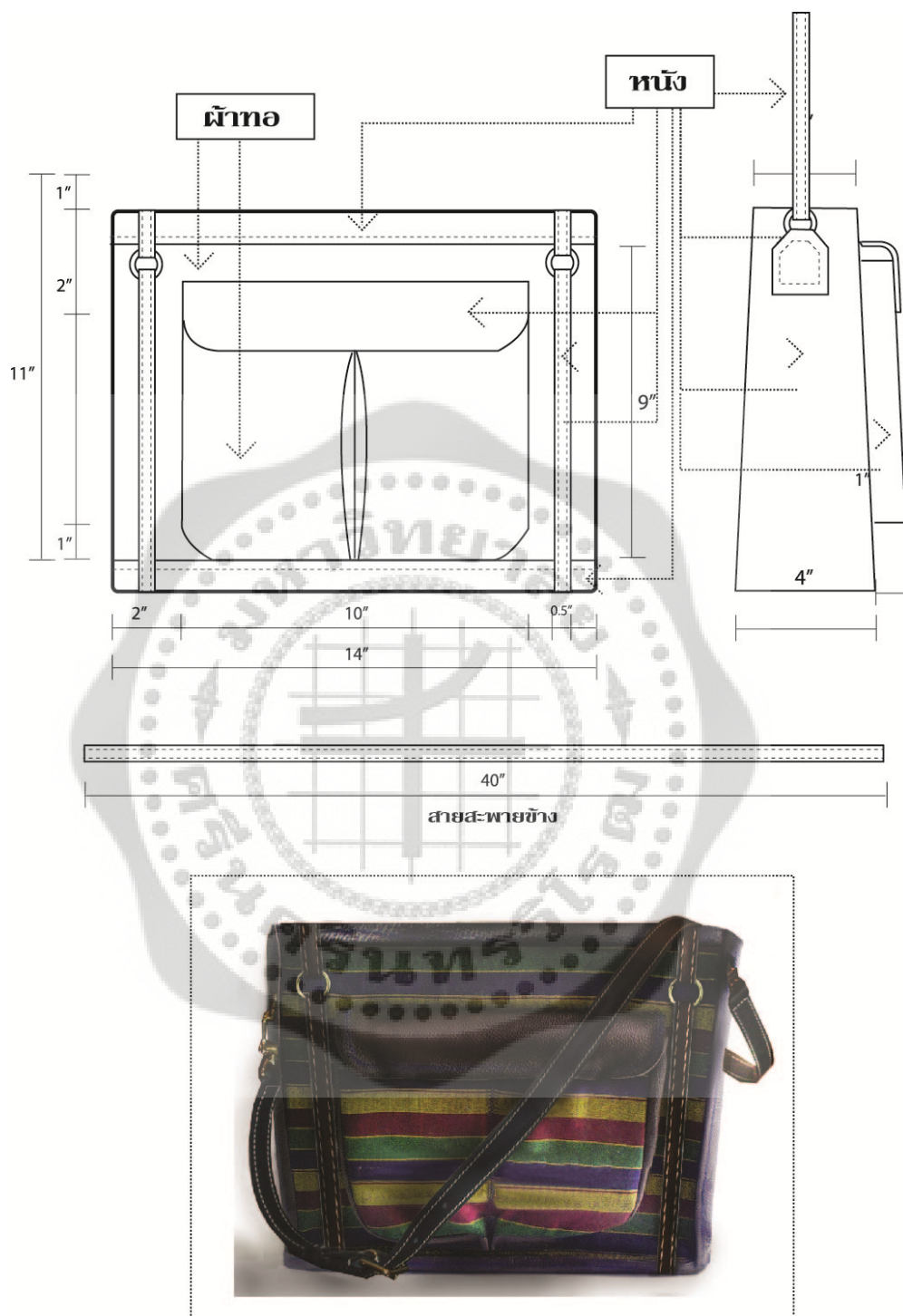

4. รูปแบบกระเป๋าถือ แบบ D

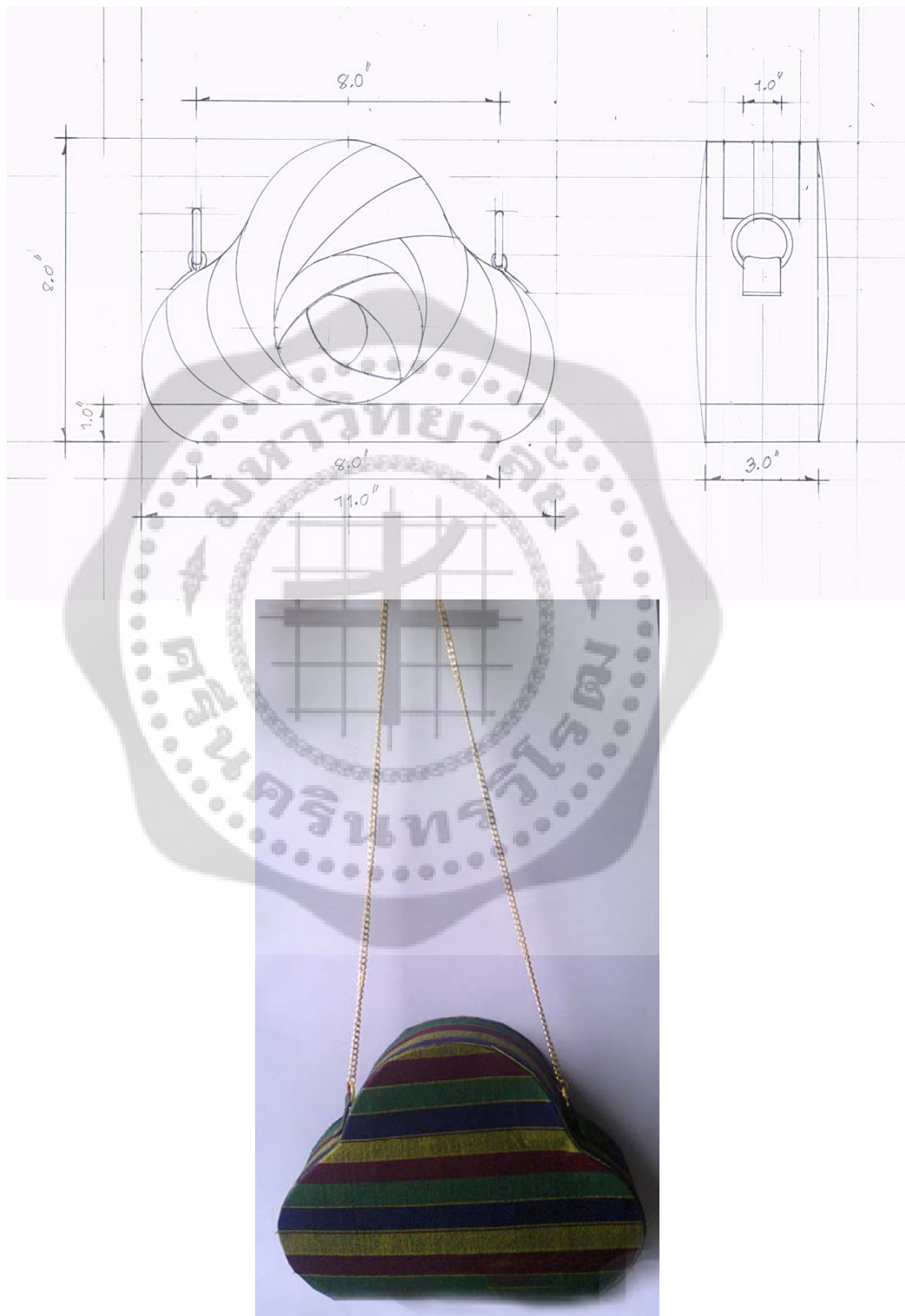

รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 8.5"x12"x3" วัสดุ : ผ้าสีตะกอลสีแดง
วัสดุรอง : หนัง หูหิ้ว : ไซ้ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

5. รูปแบบกระเป๋าถือ แบบ E

6.รูปแบบกระเป๋าสะพาย แบบ A

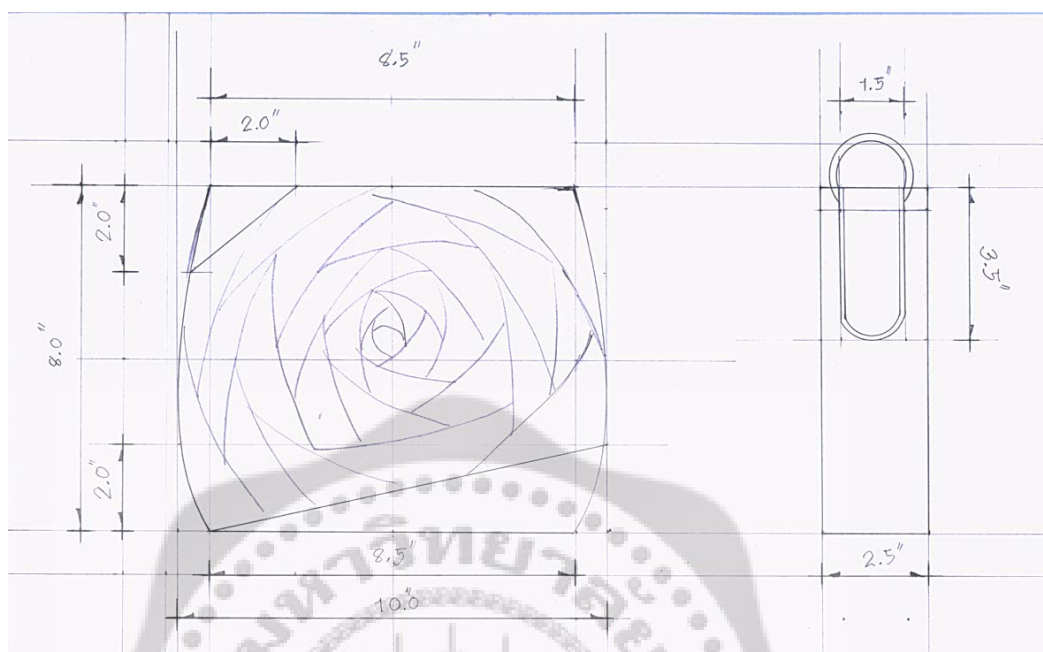
7.รูปแบบกระเป๋าสะพาย แบบ B

รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 4.5"x9"x2" วัสดุ : ผ้าสีตะกอมสีแดง คาดผ้าทอยกมุก

สายสะพาย : โซ่ การเปิด : ซิปเปิดด้านบน

8. รูปแบบกระเป๋าสะพาย แบบ C

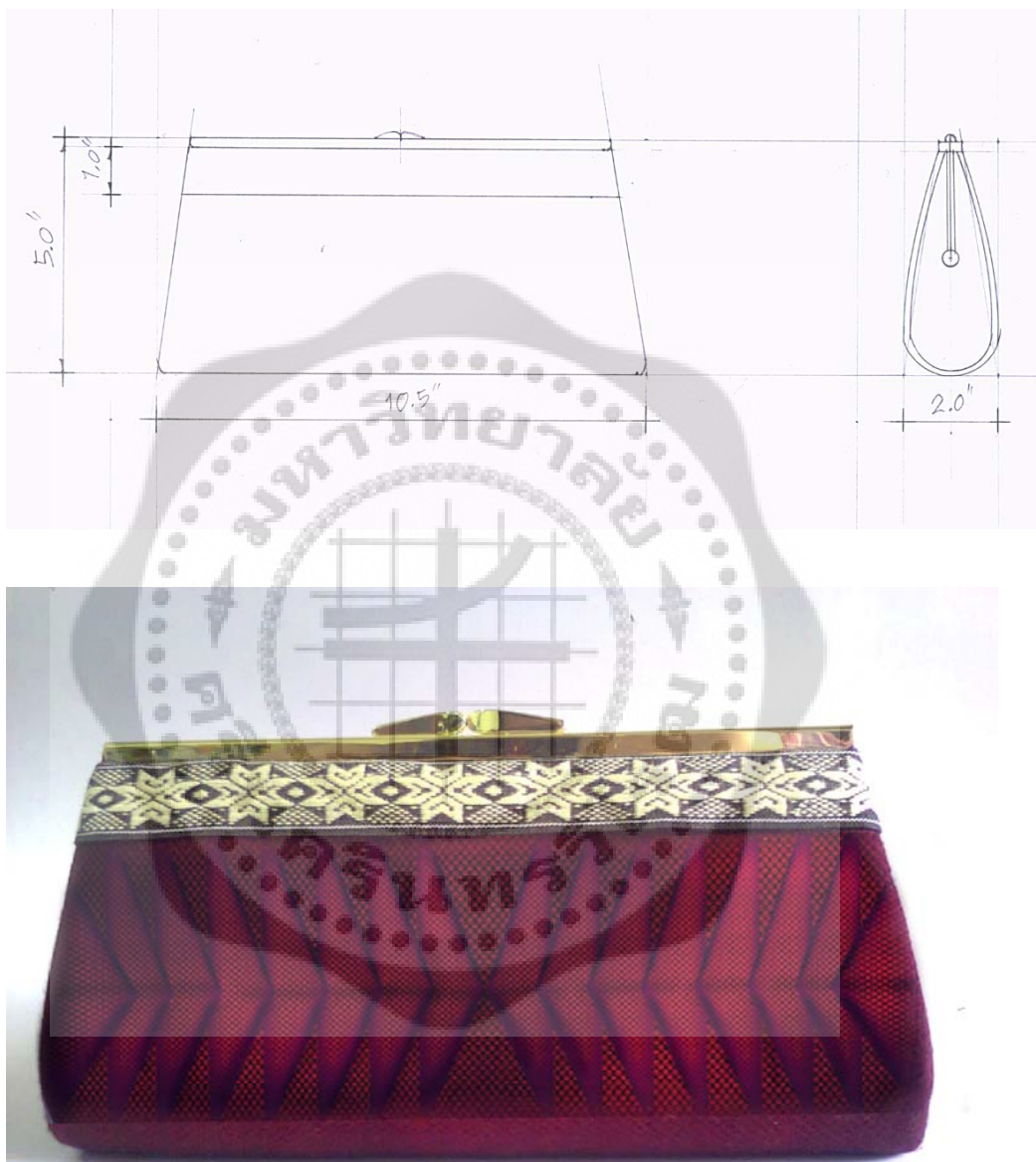
รูปทรง : สี่เหลี่ยมมน ขนาด : 4.5"x9"x2" วัสดุ : ผ้าสีตะกอสีแดง สายสะพาย : โซ่
 การเปิด : ซิปเปิดด้านบน ด้านหน้าจับจีบเย็บเป็นกลีบทับซ้อนกัน

9. รูปแบบกระเป๋าสะพาย แบบ D

รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้าโค้งมนด้านข้าง ขนาด : 5"x11.5"x1" วัสดุ : ผ้าทอยกมุกสีแดง หูหิ้ว : โซ่
การเปิด : ซิปเปิดด้านบน กระเป๋าเล็กด้านหน้า

10. รูปแบบกระเป๋าสะพาย แบบ E

รูปทรง : สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด : 5"x10.5"x2" วัสดุ : ผ้าสีตะกอมสีแดง คาดลายผ้าทอยกมุก

หูหิ้ว : ไช้ทอง การเปิด : ซิบเปิดด้านบน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวชมพูนุช ลาภเกิด
วันเดือนปีเกิด 20 เมษายน 2516

การทำงานปัจจุบัน
2555ข้าราชการรัฐสภาสามัญ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประวัติการศึกษา

2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาจิตรศิลป์ จาก วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี
2537	อนุปริญญา ศิลปศาสตร์ (อศศ.) สาขาศิลปกรรม(ออกแบบประยุกต์ศิลป์) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
2542	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศบ.) สาขาศิลปกรรม(ออกแบบประยุกต์ศิลป์) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2555	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขานวัตกรรมการออกแบบ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ